

ÖĞRENCİ
DOSTU®
SERİSİ

İngilizce Karşılıklarıyla
**HUKUKUN TEMEL
KAVRAMLARI**
Kemal Gözler

ÖĞRENCİ DOSTU® SERİSİ

SUNUŞ

Roma İmparatorluğunda hukuk eğitimi, Doğu Roma İmparatoru Jüstinyen tarafından M.S. 529-533 yıllarında İstanbul’da hazırlatılıp yürürlüğe konan *Corpus Iuris Civilis*’ten önce tam bir kaos içindeydi. *Corpus Iuris Civilis*’ten önce hukuk kuralları dağınık hâldeydi. Hukuk kitapları ise uzun, karışık ve bulanıktı. Üstelik F. H. Lawson’ın ifadesine göre “hiçbir servetin satın alamayacağı ve hiçbir yeteneğin sindiremeyeceği” sayıda hukuk kitabı vardı. Jüstinyen, *Corpus Iuris Civilis*’in bir parçası olan *Digesta*’nın başlangıcında “kanunların insanın anlama kapasitesini aşan sonsuz bir karmaşa içinde (*ita esse confusum, ut in infinitum extendatur et nullius humanae naturae capacitate concludatur*)” olduğunu söylüyordu (*Corpus Iuris Civilis* [Ed. Paul Krueger], Berlin, 1954, s.XXIII <<https://archive.org/stream/corpusjuriscivil01krueuoft> >).

Dolayısıyla hukuk eğitimi olağanüstü derecede zordu. Rivayete göre hukuk öğrencileri, hukuk hocalarını İmparator Jüstinyen’e şikayet ederler. Bunun üzerine İmparator Jüstinyen bir yandan dağınık hukuk kurallarının derlenmesini emreder ki ortaya *Corpus Iuris Civilis*’in bir parçası olan *Codex* çıkar (7 Nisan 529). Jüstinyen diğer yandan, hukuk öğrencileri için, açık ve basit bir ders kitabı hazırlanmasını emreder ki ortaya *Institutiones* (Dersler) çıkar (21 Kasım 533). Bu husus Jüstinyen’in ağzından *Institutiones*’in daha başlangıcında (*Proemium*) “hukuka âşık gençler (*cupidae legum iuventuti*)”e hitaben şu şekilde açıklanır:

“Şimdiye kadar karmakarışık olan kanunlarımızı uyumlu hâle (*constitutiones antea confusas in luculentam ereximus consonantiam*) getirdikten sonra, artık kulaklarınız ve beyniniz gereksiz ve yanlış şeyler (*tam aures quam animae vestrae nihil inutile nihilque perperam positum*) işitmesin, ama sadece uygulanabilecek olan şeyler öğrenesiniz diye (*sed quod in ipsis rerum optinet argumentis*) Tribonian, Theofilus ve Dorotheus’u hukuk biliminin temel unsurlarını (*legitimae scientiae prima elementa*) içeren bu kitabı hazırlamakla görevlendirdik. Bu kanunları şevk ve arzuyla öğreniniz ve kendinizi öyle yetiştiriniz ki, öğreniminizin sonunda, devletimizin size emanet edilecek kısımlarını yönetmeye ehil olun” (*Ibid*).

Aynı bakış açısı *Institutiones*’in birinci kitabının ilk başlığının ikinci paragrafında da şu şekilde açıklanır:

“Hukukun öğretilmesinde en uygun yol, konuları önce açık ve basit bir şekilde (*si primo levi ac simplici*) açıklamak, sonra da her bir konuyu ayrıntılarıyla ve tam olarak (*post deinde diligentissima atque exactissima interpretatione singula*) incelemektir. Yok eğer henüz acemi ve bilgisiz olan öğrencinin beynini daha başlangıçta pek çok şeyle doldurmaya (*ab initio rudem adhuc et infirmum animi studiosi multitudinem ac varietate rerum oneraverimus*) kalkarsak şu iki şeyden biri olur (*duorum alterum aut*): Ya öğrenci hukuk eğitiminden kaçır (*desertorem studiorum*); ya da normalde kolay bir yoldan (*ad quod leniore via*) daha çabuk ulaşabileceği bir noktaya ancak çok büyük bir emekle (*cum magno labore eius*) ve çoğunlukla da kendine güvenini yitirdikten (*saepe etiam cum diffidentia*) sonra ulaşır” (*Ibid*).

Codex ve *Institutiones* yürürlüğe girdikten sonra İmparator Jüstinien, sadece *Codex*’in uygulanmasını ve hukuk fakültelerinde ders kitabı olarak sadece *Institutiones*’in okutulmasını emreder. Yeni uygulamayı desteklemek için Jüstinyen bütün eski kanun kitaplarının imha edilmesini emreder. Jüstinyen bununla da yetinmez; *Codex* ve *Institutiones*’in yorumlanmasını yasaklar. Zira ona göre bunlar “kayadan akan su kadar berrak”tır (http://fr.wikipedia.org/wiki/Corpus_juris_civilis).

Günümüz Türkiye’inde de hukuk eğitimi, Jüstinyen’den önce İstanbul’daki hukuk eğitimini andırmaktadır. Ülkemizde hukuk eğitimi tam bir kaos içindedir. Sayısız ders kitabı vardır. Bunlar hacim bakımından kalın, içerik bakımından ise bulanıktırlar. Bu kitaplarda neyin söylendiği anlaşılmaz. Pek çok yoruma, görüşe ve karşı görüşe yer verilir. Hukuk kuralının kendisinden habersiz öğrenciler, bu kural hakkında farklı yorumları, görüş ve karşı görüşleri öğrenmek zorunda kalırlar. Öğrenciler, bir hukuk kuralı hakkında pek çok yazarın görüşünü öğrenirler; ama ne hikmetse kuralın kendisini bir türlü öğrenemezler.

Günümüz Türkiye’inde de artık *Institutiones* ayarında kısa, açık ve basit ders kitapları yazmak ve bulanık ders kitaplarını tasfiye etmenin zamanı gelmiştir. Nasıl Jüstinyen’in *Institutiones*’i 533 yılında Doğu Roma’daki, yani İstanbul’daki hukuk öğrencilerini işkenceden kurtarmışsa günümüz Türkiye’inde de hukuk öğrencilerini işkenceden kurtaracak ders kitapları yazmanın vaktidir. İşte “*öğrenci dostu*” serisi, böyle bir anlayışla yola çıkıyor.

“*Öğrenci dostu*” kitap, *Institutiones*’in açtığı yoldan giden, “açık ve basit (*levi ac simplici*)” bir şekilde yazılmış olan ve öğrencilere hukuku “kolay yoldan (*ad leniore via*)” ve “çok büyük bir emek harcamaksızın (*sine magno labore*)” öğretmeyi amaçlayan kitap demektir.

“*Öğrenci dostu*” kitap, hacim bakımından ince, içerik bakımından ise “kaynak suyu gibi berrak” olan bir kitaptır. “*Öğrenci dostu*” kitapla ders çalışmak işkence değil, bir zevk haline gelecek. *Öğrenci dostu* kitapla öğrencinin kendine güveni geri gelecek.

*Cupidae legum iuventuti salutem!**

Kemal Gözler

* Hukuka âşık gençlere selam olsun!

Birinci Baskı: Ekim 2003; **Onyedinci Baskı:** Temmuz 2019

Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler

Onüçüncü Baskı Düzeltme: Melih Dalbudak

Öndört ve Onbeşinci Baskı Düzeltme: Umut Akyüz

Kapak: Kemal Gözler (*Fikir*), Füsun Baykan (*Uygulama*)

Eleştirileriniz İçin: kgozler@hotmail.com

Kitabın Tanıtımı: www.anayasa.gen.tr/htk.htm

Baskı: Star Ajans Ltd. Şti. 634. Sokak, NİLTİM, 2. Bölge, Ayaz Plaza No 24,
Nilüfer - BURSA Tel: 0224 249 23 20 *Sertifika No:* 15366

Yayınevi: Ekin Basım Yayın Dağıtım, Şehreküstü Mahallesi,
Cumhuriyet Caddesi, Durak Sokak No 2, Osmangazi- BURSA.
Tel: 0224-220 16 72; 223 04 37; *Fax:* 0224-223 41 12. *Sertifika No:* 0607-16-008681
Web: www.ekinyayinevi.com *E-mail:* info@ekinyayinevi.com

Kütüphane Tasnif Numaraları

Library of Congress: K230.G69 H8 2019; *Dewey:* 340.1 GÖZ 2019

KORSAN YAYINCILARA VE FOTOKOPİCİLERE UYARI: 5846 Sayılı Fikir ve

Sanat Eserleri Kanununun 71'inci maddesi, bir kitabı, hak sahibi kişinin yazılı izni olmak
sızın, herhangi bir şekilde (fotokopi dahil) çoğaltanları, dağıtanları, satanları, her türlü
işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletenleri, ticari amaçla satın
alanları, elinde bulunduran ya da depolayanları **bir yıldan beş yıla kadar hapis veya
adli para cezasıyla** cezalandırmaktadır.

OKUYUCULARA UYARI

Elinizde tuttuğunuz kitap, kağıt ve mürekkepten ibaret değildir. Yazarın alın terinin
ürünüdür. Bir kitabın korsan baskısı veya fotokopi yoluyla çoğaltılması, başta yazar ol-
mak üzere, bu kitabın ortaya çıkması için çalışan pek çok kişinin emeğinin alınması
anlamına gelir. **Korsan veya fotokopi kitap satın alarak emek hırsızlığına ortak ol-
mayınız!** Lütfen bu kitabın korsan veya fotokopi nüshalarını satanları yayınevine
(0224 223 04 37) veya yazara (kgozler@hotmail.com) bildiriniz.

Bir kitabın fiyatı ile o kitabın korsan baskısının veya fotokopisinin fiyatını karşıla-
ştırmamak gerekir. Bir kitabın fiyatı, kağıt ve baskı giderinin yanında, telif ücreti, dizgi ve
grafiker ücreti, yayıncı ve dağıtımçı payı ve vergilerden oluşmaktadır. Korsan yayıncının
veya fotokopinin ise kağıt ve mürekkepten başka bir gideri yoktur.

Bir kitabın kağıt değeri ile o kitabın emek değeri arasında nasıl bir fark olduğunu an-
lamanız için size şunu yapmanızı tavsiye ederiz: Bu kitabın sonunda yer alan "*Türkçe-
İngilizce Hukuk Terimleri Sözlüğü*"nü yapmaya çalışınız. Bunun için kitabın içinde geçen
tırnak içindeki 800 küsur Türkçe hukuk terimini ve onların yanında yer alan parantez
içindeki İngilizce karşılıklarını tek tek yazmanız, daha sonra bunları alfabetik olarak sıra-
lamanız gerekmektedir. Böylece 15 sayfadan oluşan Sözlüğü siz yapmış olacaksınız. Bu
iş için en az 5 gün çalışmanız gerekir. Ancak sizin harcadığınız bu 5 günlük emeği, bir
başkası, bu kitabın sözlük bölümünü 5 saniyede fotokopi ederek gasp edebilmektedir.

Şunu çok iyi biliniz: Bütün öğrencilerin korsan veya fotokopi kitap aldığı gün Türki-
ye'de yeni bir ders kitabı yayınlanmayacaktır ve o zaman bu öğrenciler fotokopi ettirecek
kitap da bulamayacaklardır. **Korsan baskı ve fotokopi, kitabı öldürmek üzere. Habe-
riniz olsun!**

Prof. Dr. Kemal GÖZLER

İngilizce Karşılıklarıyla
HUKUKUN TEMEL
KAVRAMLARI

EK: Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe
Hukuk Terimleri Sözlüğü

Onyedinci Baskı

21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Anayasa
Değişikliği Kanununa göre güncellenmiştir.

E K İ N

Basım Yayın Dağıtım

Bursa - Temmuz 2019

ÖNSÖZ

Hukukun Temel Kavramları başlıklı bu kitap, beşinci baskısından itibaren birtakım değişikliklere uğradı.

Kitapta göze çarpan ilk değişiklik boyutundadır. Önceki baskılarda 16,5 cm x 23,5 cm boyutlarında olan bu kitap, beşinci baskısından itibaren 13,5 cm x 19,5 cm boyutlarına indirilmiştir.

İkinci değişiklik ise sayfa sayınsındadır. Önceki baskılarda 192 sayfa olan bu kitap, beşinci baskıdan itibaren 350 sayfaya ulaşmıştır. Sayfa sayısı artışının temel nedeni, kitabın boyutlarının küçülmesidir. Sayfanın eni-boyu küçülünce hâliyle sayfa sayısı artmıştır. Sayfa sayısı artışındaki ikinci neden, metin içinde pek çok hukukî terimin İngilizce karşılıklarının verilmesi ve kitabın sonuna 30 sayfalık bir *Türkçe-İngilizce* ve *İngilizce-Türkçe* hukuk terimleri sözlüğü eklenmesidir.

Üçüncü değişiklik ise beşinci baskıdan itibaren bu kitabın ana metninde standart olarak 11 punto *times* karakterlerinin kullanılmasıdır. Önceki baskılarda, kitap çok kalın olmasın diye, pek çok bölümde, ana metinde yer yer 9 puntoya kadar inen küçük puntolar kullanılmıştır. Punto küçüklüğü yüzünden önceki baskılarda bazı bölümlerin okunması oldukça zorlaşmıştı.

Biçim bakımından son değişiklik ise beşinci baskıdan itibaren kitabın bazı yerlerine konuyla ilgili resimler konulmasıdır.

Bu kitabın beşinci baskısından itibaren içerik bakımından yeniliği, kullanılan Türkçe hukuk terimlerinin yanına parantez içinde italik harflerle İngilizce karşılıklarının verilmesidir. Bunu yapmamızın başlıca sebebi şudur: Bir kere, artık günümüzde hukuk alanında da uluslararası ilişkilerde geçerli dil İngilizce hâline gelmiştir. Bir öğrencinin İngilizce bilmesi mezuniyetten sonra iyi bir iş bulması bakımından ona büyük bir avantaj sağlamaktadır. Zaten bu nedenle bazı üniversitelerde eğitim İngilizce olarak yapılmaya çalışılmaktadır. Türkçe eğitim veren üniversitelerin bazılarında da İngilizce hazırlık sınıfları, eğitim dönemlerinde de mesleki İngilizce dersleri bulunmaktadır. Bu tür üniversitelerde *Hukukun Temel Kavramları* veya *Hukuka Giriş* derslerinin verilmesinde büyük güçlük çekilmektedir. Çünkü bu alanda Türkiye'deki hukukun temel

kavramları veya hukuka giriş kitapları anlayışıyla yazılmış uygun İngilizce hukuka giriş ders kitapları yoktur veya yetersizdir. Biz de hiç olmazsa, *Hukukun Temel Kavramları* kitabımızda geçen Türkçe hukuk terimlerinin yanına İngilizce karşılıklarını verelim; böylece bu sorun bir ölçüde çözülsün diye düşündük.

Ayrıca şunu da belirtelim: Bir yabancı dil öğrenmek bir yılda olacak bir şey değildir. Gerçek ve kalıcı bir yabancı dil bilgisi uzun yıllara yayılmış, günlük, olağan ve istikrarlı bir öğrenme sürecini gerektirir. Öğrencilerin normal hukuk eğitimi sürecinde, Türkçe olarak bir hukuk kavramı veya kurumunu öğrenirken aynı kavram ve kurumun İngilizce karşılığını da görmeleri, bu kavramın İngilizcesini öğrenmelerine ve hafızalarına yerleştirmelerine önemli bir katkı sağlar. Kanımızca Türkçe anlatılan hukuk derslerinin içine yeri geldikçe çeşitli İngilizce hukuk terimlerinin serpiştirilmesinde pedagojik açıdan sayısız yarar vardır.

Kitabın sonuna bu kitapta verilen İngilizce terimleri sıralayarak bir Türkçe-İngilizce ve bir de İngilizce-Türkçe Hukuk Terimleri Sözlüğü ekledik. Her birinde 800’den fazla terim bulunmaktadır.

Türk hukuk terimlerinin İngilizceye çevrilmesi konusunda karşılaşılan güçlüklerle ilgili olarak 316’ncı sayfada yer alan açıklamaya bakınız.

Kitabın onüçüncü baskısı Melih Dalbudak; ondördüncü ve on beşincibaskılarının düzeltmeleri Umut Akyüz tarafından yapılmıştır. Kendilerine teşekkür ederim.

Kitabın onaltıncı baskısı, 9 Temmuz 2018 tarihinde bütünüyle yürürlüğe giren 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanununa göre güncellenmiştir. Kemal Gözler

BENZER KİTAPLARIMIZ HAKKINDA AÇIKLAMA.- “*Hukuka giriş*” alanında yazılmış dört kitabımız vardır: **Birincisi** (*Hukukun Genel Teorisine Giriş*, Ankara, US-A Yayıncılık, 1998) yüksek lisans-doktora öğrencilerine ve bu alanın uzmanlarına yönelik olarak hazırlanmış bir teorik inceleme kitabıdır. **İkincisi** (*Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin, 16. Baskı, 2019), hukuk fakültesi lisans öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmış bir ders kitabıdır. **Üçüncüsü** (*Hukukun Temel Kavramları*, Bursa Ekin, 17. Baskı, 2019) iktisadî ve idarî bilimler fakültesi öğrencilerine yöneliktir. **Dördüncüsü** (*Genel Hukuk Bilgisi*, Bursa Ekin, 19. Baskı, 2018) ise meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmış bir kısa ders kitabıdır.

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1

HUKUKUN BİLGİ KAYNAKLARI

I. Mevzuat.....	1
II. Yargı Kararları	3
1. Anayasa Mahkemesi Kararları.....	3
2. Yargıtay Kararları	4
3. Danıştay Kararları.....	4
4. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları	5
III. Bilimsel Eserler	5
A. Hukuk Dergileri	5
B. Başlıca Genel Eserler	6
Kaynak Arama	14

Bölüm 2

TOPLUMSAL DÜZEN KURALLARI

I. Hukuk Kuralları.....	16
II. Din Kuralları	18
III. Ahlâk Kuralları	21
IV. Örf ve Âdet Kuralları.....	23
- Toplumsal Düzen Kuralları Arasında Karşılaştırma.....	26
- Toplumsal Düzen Kurallarının Ortak Fonksiyonu.....	28

Bölüm 3

HUKUKUN KAYNAKLARI

I. Hukukun Asıl Kaynakları	31
A. Yazılı Kaynaklar	31
1. Anayasa.....	32
2. Kanun.....	34
3. Uluslararası Andlaşmalar.....	36
4. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	38
5. Olağanüstü Hâl Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	40
6. Yönetmelikler	42

7. 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunıyla Kaldırılan Hukukun Kaynakları.....	43
a) Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK'ler).....	44
b) Tüzükler.....	45
B. Yazısız Kaynak: Örf ve âdet Hukuku.....	45
II. Yardımcı Kaynaklar	46
A. Doktrin (Bilimsel Görüşler)	47
B. İçtihatlar (Yargı Kararları, <i>Judicial Decisions</i>).....	47

Bölüm 4 HUKUKUN DALLARI

(Kamu Hukuku - Özel Hukuk Ayrımı)

I. Kamu Hukuku-Özel Hukuk Ayrımı.....	48
1. Özel Hukuk	48
2. Kamu Hukuku.....	49
II. Kamu Hukukunun Dalları	51
A. Uluslararası Hukuk (Devletler Hukuku)	51
B. Anayasa Hukuku	51
C. İdare Hukuku.....	53
D. Vergi Hukuku.....	54
E. Ceza Hukuku	54
F. Ceza Usûl Hukuku.....	55
III. Özel Hukukun Dalları	56
A. Medenî Hukuk	56
1. Kişiler Hukuku.....	57
2. Aile Hukuku.....	57
3. Miras Hukuku	58
4. Eşya Hukuku.....	58
B. Borçlar Hukuku.....	59
C. Ticaret Hukuku.....	60
1. Ticarî İşletme Hukuku	61
2. Şirketler Hukuku	61
3. Kıymetli Evrak Hukuku	62
4. Sigorta Hukuku	62
5. Deniz Ticareti Hukuku.....	62
D. Devletler Özel Hukuku	63
1. Vatandaşlık (Tabiiyet) Hukuku.....	63
2. Yabancılar Hukuku.....	64
3. Kanunlar İhtilafı.....	65
4. Milletlerarası Usûl Hukuku.....	65

E. İş Hukuku	66
1. Bireysel İş Hukuku	68
2. Toplu İş Hukuku	68
Sosyal Güvenlik Hukuku	69
F. Medenî Usûl Hukuku.....	69
G. İcra ve İflas Hukuku.....	70

Bölüm 5

YARGI ÖRGÜTÜ

Yargı ve Mahkeme Kavramı.....	73
I. Anayasa Yargısı.....	74
A. Kuruluşu.....	74
B. Görev ve Yetkileri	75
C. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Şekilleri (Denetim Yolları)....	76
1. Soyut Norm Denetimi (İptal Davası)	76
2. Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu)	77
3. Bireysel Başvuru Yolu.....	78
D. İç Yapısı ve Çalışma Düzeni.....	78
II. Adlî Yargı	79
A. İlk Derece (Bidayet) Mahkemeleri.....	80
1. Hukuk Mahkemeleri	81
a) Sulh Hukuk Mahkemeleri.....	81
b) Asliye Hukuk Mahkemeleri.....	81
2. Ceza Mahkemeleri	83
a) Asliye Ceza Mahkemeleri.....	84
b) Ağır Ceza Mahkemeleri.....	85
B. Ara Derece (İstinaf) Mahkemeleri: Bölge Adliye Mahkemeleri	86
1. Kuruluşları	86
2. Görevleri	87
a) Adlî Yargının Hukuk Kısımında İstinaf Yolunun İşleyişi	87
b) Adlî Yargının Ceza Kısımında İstinaf Yolunun İşleyişi	89
C. Üst Derece (Temyiz) Mahkemesi: Yargıtay.....	90
1. Yapısı.....	90
2. Görevi	92
a) Hukuk Usûlünde Temyiz Yolu	92
b) Ceza Usûlünde Temyiz Yolu.....	93
III. İdarî Yargı.....	95
A. İlk Derece (Bidayet) Mahkemeleri.....	96
1. İdare Mahkemeleri	96

2. Vergi Mahkemeleri	96
3. Danıştayın Bir Dairesi.....	97
B. Ara Derece (İstinaf) mahkemeleri: Bölge İdare Mahkemeleri	97
C. Üst Derece (Temyiz) Mahkemesi: Danıştay.....	97
KUTU 5.1: Tarihsel Bilgi-Askerî Ceza Yargısı: Askerî Yargıtay.....	99
KUTU 5.2: Tarihsel Bilgi-Askerî İdari Yargı: AYİM.....	100
IV. Uyuşmazlık Yargısı: Uyuşmazlık Mahkemesi.....	100
V. Yargı Organına Hâkim Olan Temel İlkeler.....	102
A. Tabîî (Kanunî) Hâkim İlkesi.....	102
B. Hakimlerin Bağımsızlığı ve Hakimlik Teminatı	103
VI. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	105

Bölüm 6

DAVA TÜRLERİ

Dava Kavramı.....	107
Dava Türleri.....	108
I. Hukuk Davaları	108
A. Eda Davaları.....	109
B. Tespit Davaları	109
C. İnşâî Davalar (Yenilik Doğuran Davalar)	110
Hukuk Davalarıyla İlgili Diğer Hususlar	110
Davada Taraflar	110
İspat Yükü.....	110
Delil	111
Taraflarca Hazırlama İlkesi.....	111
Taraflarca Tasarruf İlkesi.....	112
Tarafların Talepleriyle Bağlılık İlkesi.....	113
Hüküm	113
Cebrî İcra	113
II. Ceza Davaları	114
Ceza Davalarıyla İlgili Diğer Hususlar	115
Davada Taraflar	115
Re'sen Araştırma İlkesi	115
Deliller.....	115
Karar.....	116
İnfaz.....	116
III. İdarî Davalar	117
A. İptal Davası.....	117
B. Tam Yargı Davaları.....	118

1. Tazminat Davaları.....	118
2. İdari Sözleşmelerden Doğan Davalar.....	119
3. Vergi Davaları.....	119

Bölüm 7

HUKUK KURALLARININ UYGULANMASI

I. Kanunda Kural Bulunmayan Hâllerde Örf ve Âdet Hukukunun Uygulanması ve Hakimin Hukuk Yaratması Sorunu	121
A. Özel Hukuk Alanında Örf ve Âdetin Uygulanması veya Hakimin Hukuk Yaratması.....	122
B. Kamu Hukuku Alanında Hâkim Örf ve Âdete Göre Karar Veremez ve Keza Hukuk Yaratamaz.....	123
II. Kanunlardaki Boşlukların Hakimin Takdir Yetkisiyle Doldurulması Sorunu	124
III. Hukuk Kurallarının Uygulanmasında Yorum Sorunu.....	126
IV. Hukuk Kurallarının Uygulanmasında Çatışma Sorunu.....	127
1. <i>Lex Superior</i> (Üst Kanun) İlkesi.....	128
2. <i>Lex Posterior</i> (Sonraki Kanun) İlkesi	128
3. <i>Lex Specialis</i> (Özel Kanun) İlkesi.....	129
V. Hukuk Kurallarının Yer Bakımından Uygulanması Sorunu	130
A. Mülkîlik İlkesi.....	130
B. Şahsîlik İlkesi	130
VI. Hukuk Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması Sorunu	131
A. Kanunların Yürürlüğe Girmesi.....	132
1. Kanunda Açık Hüküm Varsa.....	132
2. Kanunda Açık Hüküm Yoksa.....	132
B. Kanunların Yürürlükten Kalkması	133
1. Kendiliğinden Yürürlükten Kalkma.....	133
2. Başka Bir Kanunla Yürürlükten Kaldırma: İlga.....	133
a) Sarih İlga.....	134
b) Zımnî İlga	134
3. Anayasa Mahkemesinin Kararıyla Yürürlükten Kaldırma: İptal	134
VII. Kanunların Geçmişe Uygulanması Sorunu.....	135
A. Kural: Kanunların Geçmişe Uygulanmaması İlkesi.....	135
B. Kanunların Geçmişe Uygulanmaması İlkesinin İstisnaları.....	137
1. Özel Hukuk Alanında: Kamu Düzeninden Kaynaklanan İstisnalar Olabilir	137

2. Ceza Hukuku Alanında: Failin Lehine Olan Kanun
Geçmişe Uygulanır 138
3. Muhakeme Hukuku Alanında: Derhal Yürürlük İlkesi Geçerlidir138

Bölüm 8

HUKUKÎ OLAYLAR, FİİLLER VE İŞLEMLER

I. Hukukî Olaylar	139
II. Hukukî Fiiller	141
A. Hukuka Aykırı Fiiller.....	141
B. Hukuka Uygun Fiiller.....	142
III. Özel Hukukta Hukukî İşlemler	143
A. Hukukî İşlemin Unsurları.....	144
1. İrade Açıklaması	144
2. Hukukî Sonuç	144
B. Hukukî İşlemlerin Çeşitleri	145
1. Tek Taraflı Hukukî İşlemler–Çok Taraflı Hukukî İşlemler	145
2. Sağlararası Hukukî İşlemler–Ölüme Bağlı Hukukî İşlemler	146
3. İvazlı Hukukî İşlemler–İvazsız Hukukî İşlemler	147
4. Taahhüt İşlemleri–Tasarruf İşlemleri.....	147
5. Sebebe Bağlı Olan–Sebebe Bağlı Olmayan İşlemler	148
IV. Kamu Hukuku İşlemleri.....	149
A. Yasama İşlemleri.....	149
B. Yargı İşlemi.....	150
C. Yürütme İşlemleri veya İdarî işlemler.....	150
1. Tek-Yanlı İdarî İşlemler.....	151
a) Bireysel İdarî İşlemler	152
b) Düzenleyici İdarî İşlemler	152
2. İki-Yanlı İdarî İşlemler: İdarî Sözleşmeler	152

Bölüm 9

HAK KAVRAMI

I. Genel Olarak.....	153
II. Hakların Çeşitleri	154
A. Kamu Hakları.....	155
1. Negatif Statü Hakları	156
2. Pozitif Statü Hakları.....	156
3. Aktif Statü Hakları.....	157
B. Özel Haklar	157

1. Mutlak Haklar	158
a) Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar	158
aa) Maddî Mallar Üzerindeki Haklar	158
i) Mülkiyet Hakkı	158
ii) Sınırlı Aynî Haklar	159
bb) Gayrimaddî Mallar Üzerindeki Haklar	159
b) Kişiler Üzerindeki Mutlak Haklar	160
2. Nispî Haklar	161
III. Hakların Korunması	162
A. Talep Yolu	162
B. Dava Yolu	162
1. Özel Hukukta: Eda Davası, Tespit Davası ve İnşâî Dava	163
2. Ceza Hukukunda: Kamu Davası	163
3. İdare Hukukunda: İptal Davası ve Tam Yargı Davası	164
C. Kişinin Kendi Hakkını Bizzat Koruması Yolu	164
1. Meşru Müdafaa	164
2. İztırar Hâli	165
3. Kendi Hakkını Korumak İçin Kuvvet Kullanma Yolu	166

Bölüm 10

MÜEYYİDE KAVRAMI

I. Genel Olarak	167
II. Müeyyide Çeşitleri	169
A. Özel Hukuk Müeyyideleri	169
1. Cebrî İcra	170
2. Tazminat	171
3. Geçersizlik	172
a) Yokluk	172
b) Butlan	172
aa) Mutlak Butlan	173
bb) Nispî Butlan	174
B. Kamu Hukuku Müeyyideleri	175
1. Cezaî Müeyyideler (Ceza Hukuku Müeyyideleri)	175
2. İdari Müeyyideler (İdare Hukuku Müeyyideleri)	175
a) Özel Kişilere Karşı Müeyyideler	176
b) İdareye Karşı Müeyyideler	177
aa) Yokluk	177
bb) İptal	177
cc) Tazminat	177

Bölüm 11

KİŞİLİK KAVRAMI

Genel Olarak Kişi ve Kişilik Kavramı	179
I. Gerçek Kişiler	180
A. Kişiliğin Başlangıcı ve Sona Ermesi	180
1. Gerçek Kişiliğin Başlangıcı	180
2. Gerçek Kişiliğin Sona Ermesi	180
a) Ölüm	180
b) Gaiplik	181
B. Kişinin Ehliyetleri	181
1. Hak Ehliyeti	182
2. Fiil Ehliyeti	182
a) İçeriği	182
b) Şartları	183
aa) Ergin (Reşit) Olmak	183
bb) Ayırt Etme (Temyiz) Gücüne Sahip Olmak	184
cc) Kısıtlı Olmamak	184
c) Fiil Ehliyeti Bakımından Kişilerin Sınıflandırılması	185
aa) Tam Ehliyetliler	185
bb) Sınırlı Ehliyetliler	185
cc) Sınırlı Ehliyetsizler	186
dd) Tam Ehliyetsizler	187
II. Tüzel Kişiler	188
A. Özel Hukuk Tüzel Kişileri	189
1. Kişi Toplulukları	190
a) Dernekler	190
b) Şirketler	191
Kolektif Şirket	192
Komandit Şirket	192
Anonim şirket	192
Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket	193
Limited Şirket	193
Kooperatifler	193
2. Mal Toplulukları: Vakıflar	194
B. Kamu Hukuku Tüzel Kişileri	195
1. Kişi Topluluğu Şeklindeki Kamu Hukuku Tüzel Kişileri: Kamu İdareleri	197
a) Devlet (Merkezî İdare)	197
b) Mahallî İdareler	198

aa) İl Özel İdaresi	198
bb) Belediye	199
cc) Köy	200
2. Mal Topluluğu Şeklindeki Kamu Hukuku Tüzel Kişileri:	
Kamu Kurumları.....	200
a) İdarî Kamu Kurumları	201
b) İktisadî Kamu Kurumları.....	201
c) Sosyal Kamu Kurumları	201
d) Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları	202
e) Düzenleyici ve Denetleyici Kamu Kurumları.....	202
f) Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları	202

Bölüm 12

SORUMLULUK KAVRAMI

I. Siyasî Sorumluluk	204
A. Kolektif Siyasî Sorumluluk.....	204
B. Bireysel Siyasî Sorumluluk.....	205
II. Cezaî Sorumluluk.....	206
A. Suçun Maddî Unsuru	207
1. Hareket.....	207
2. Netice	207
3. Nedensellik Bağı	207
B. Suçun Manevî Unsuru.....	208
1. İsnat Yeteneği	208
2. Kusurluluk	209
a) Kast	209
b) Taksir.....	209
Ceza Sorumluluğunu Ortadan Kaldıran Hâller	210
1. Kaza ve Tesadüf.....	210
2. Mücbir Sebep.....	211
3. Cebir	211
4. İkrâh ve Tehdit.....	212
5. Meşru Müdafaa	212
6. İztırar Hâli	213
III. Malî Sorumluluk.....	214
A. Medenî Sorumluluk.....	215
1. Akdî Medenî Sorumluluk.....	216

2. Haksız Fiil Sorumluluğu	216
3. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Sorumluluk	217
B. İdarî Sorumluluk	218
1. Akdî İdarî Sorumluluk	218
2. Sözleşme Dışı İdarî Sorumluluk	219
a) Kusurlu Sorumluluk	220
b) Kusursuz Sorumluluk	220
aa) Risk Sorumluluğu	220
bb) Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi	220
- İdarenin Sorumluluğunun Şartları	221
- İdarenin Sorumluluğunu Ortadan Kaldıran Hâller	222
Mücbir Sebep	222
Beklenmeyen Hâl	222
Sorumluluk Türleri Arasında Karşılaştırma	223
1. Müeyyideleri Bakımından	223
2. Muhatapları Bakımından	223
3. Yetkili Makam Bakımından	223
4. Sebepleri Bakımından	224

Bölüm 13

BORÇ KAVRAMI

I. Borç ve Borç İlişkisi Kavramı	227
A. Borç Kavramı	227
B. Borç İlişkisi Kavramı	227
II. Borcun Kaynakları	228
A. Hukukî İşlemlerden (Sözleşmelerden) Doğan Borçlar	229
1. Sözleşme Kavramı	230
2. Sözleşmenin Kurulması (Sözleşmelerin Unsurları)	230
a) Öneri (İcap)	230
b) Kabul	231
3. Sözleşmelerin Şekli	232
a) Kural: Şekil Şerbestisi	232
b) Yazılı Şekil	233
c) Resmî Şekil	233
4. Muhtelif Sözleşme Türleri	233
a) Mülkiyetin Devri Amacı Güden Sözleşmeler	234
aa) Satış	235
bb) Mal Değişimi (Trampa)	235
cc) Bağışlama	235

b) Kullandırma Amacı Güden Sözleşmeler	236
aa) Kira Sözleşmesi	236
bb) Kullanım Ödücü (Ariyet) Sözleşmesi.....	237
cc) Tüketim Ödücü (Karz) Sözleşmesi	238
c) İş Görme Amacı Güden Sözleşmeler.....	238
aa) Hizmet Sözleşmesi.....	238
bb) Eser (İstisna) Sözleşmesi	239
cc) Yayım Sözleşmesi.....	240
dd) Vekâlet Sözleşmesi.....	240
d) Muhafaza (Saklama) Amacı Güden Sözleşmeler	241
Saklama (Vedia) Sözleşmesi.....	241
e) Teminat Amacı Güden Sözleşmeler	242
Kefalet Sözleşmesi.....	242
f) Talih ve Tesadüf Sözleşmeleri	243
aa) Kumar ve Bahis Sözleşmesi.....	243
bb) Ömür Boyunca Gelir Sözleşmesi.....	243
cc) Ölüncüye Kadar Bakma Sözleşmesi	243
g) Şirket Sözleşmeleri: Adî Şirket (Ortaklık).....	243
B. Haksız Fiillerden Doğan Borçlar	244
1. Haksız Fiil Sorumluluğunun Şartları	245
a) Fiil.....	245
b) Zarar	245
aa) Maddî Zarar	245
bb) Manevî Zarar	246
c) Nedensellik Bağı	246
d) Kusur	246
aa) Kast	246
bb) İhmal	246
e) Hukuka Aykırılık	248
2. Haksız Fiil Sorumluluğunun Sonucu: Zararın Tazmini	248
C. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar	249
III. Borçların Hüküm ve Sonuçları.....	250
A. Borcun İfası.....	251
B. Borcun İfa Edilmemesi.....	252
1. Kavram	253
2. Sonuçları	253
a) Aynen İfa Davası	253
b) Tazminat Davası	253

c) Sözleşmeden Dönme ve Fesih	254
C. Borçlunun Temerrüdü	254
1. Tanımı	254
2. Şartları	254
a) Borç Muaccel Olmalıdır	254
b) İhtar	255
3. Borçlunun Temerrüdünün Hüküm ve Sonuçları	255
a) Genel Sonuçlar	256
b) Özel Sonuçlar	256
aa) Para Borçlarına İlişkin Sonuçlar	256
(1) Temerrüt Faizi	256
(2) Munzam Zarar Tazminatı	257
bb) İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmelerde Borçlunun Temerrüdünün Sonuçları	257
IV. Borçların Sona Ermesi	258
A. İfa	258
B. İbra	258
C. Yenileme (Tecdit)	258
D. Alacaklı ve Borçlu Sınıfının Birleşmesi	259
E. Kusursuz İmkânsızlık	259
F. Takas	261
G. Zamanaşımı	262

Bölüm 14

MÜLKİYET KAVRAMI

I. Mülkiyet Hakkının Tanımı ve Komşu Kavramlar	264
Aynî Hakların Türleri	265
1. Mülkiyet Hakkı	265
2. Sınırlı Aynî Haklar	265
II. Mülkiyetle İlgili Görüşler	267
A. Klasik (Liberal-Bireyci) Görüş	267
B. Marksist (Kolektivist) Görüş	268
C. Modern (Karma) Görüş	269
D. Türk Hukukundaki Mülkiyet Anlayışı	269
III. Mülkiyet Hakkının Konusu: “Eşya”dır	270
A. Eşya Kavramı	270
1. Maddi Olma	271

2. İktisadi Değeri Bulunmak.....	271
3. Hakimiyet Kurulmaya Elverişli Olma.....	271
4. İnsan Vücuduna İlişkin Olmama.....	272
5. Sınırlanabilir Olma.....	272
B. Eşya Türleri.....	273
1. Taşınır Eşya.....	273
2. Taşınmaz Eşya.....	273
IV. Mülkiyet Hakkının Kapsamı.....	273
A. Asıl Eşya.....	273
B. Bütünleyici Parça.....	274
C. Eklenti.....	274
V. Mülkiyet Hakkının İçeriği: Mülkiyet Hakkından	
Doğan Yetki ve Ödevler.....	275
A. Mülkiyet Hakkından Doğan Yetkiler.....	276
1. Aktif (Müspet, Olumlu) Yetkiler.....	276
a) Kullanma Yetkisi.....	277
b) Yararlanma Yetkisi.....	277
c) Tasarruf Yetkisi.....	277
2. Koruyucu Yetkiler (Menfi Yetkiler).....	278
a) İstihkak Davası.....	278
b) Haksız El Atmanın Önlenmesi Davası.....	278
B. Mülkiyet Hakkına Getirilen Sınırlamalar ve	
Mülkiyet Hakkından Doğan Ödevler.....	279
VI. Mülkiyet Hakkının Türleri.....	281
A. Tek Mülkiyet.....	281
B. Birlikte Mülkiyet.....	281
1. Paylı Mülkiyet.....	282
2. Elbirliği Mülkiyeti.....	283
VII. Mülkiyet Hakkının Kazanılması.....	284
A. Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılması.....	285
1. Aslen Kazanma.....	285
2. Devren Kazanma: Resmî Şekil+Tapu Siciline Tescil.....	286
B. Taşınır Mülkiyetinin Kazanılması.....	287
1. Aslen Kazanma.....	287
a) Sahiplenme (İhraz).....	287
b) Bulma.....	288

c) Düşme ve Sürüklenme	288
d) İşleme	288
e) Karışma ve Birleşme.....	288
f) Kazandırıcı Zamanaşımı.....	289
2. Devren Kazanma	289

Bölüm 15

MİRAS KAVRAMI

I. Mirasçılar.....	291
A. Yasal Mirasçılar	292
Hısımlık Kavramı ve Hısımlığın Türleri	292
a) Kan Hısımlığı.....	293
b) Kayın Hısımlığı	293
c) Evlat Edinmeden Doğan Hısımlık	294
1. Kan Hısımlarının Mirasçılığı	294
a) Birinci Dereceden Mirasçılar: Altsoy	294
b) İkinci Dereceden Mirasçılar: Ana-Baba	295
c) Üçüncü dereceden Mirasçılar: Büyük Ana ve Büyük Baba.....	295
2. Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı	295
3. Evlatlığın Mirasçılığı	297
4. Devletin Mirasçılığı	297
B. Atanmış Mirasçılar.....	297
1. Mirasçı Atama.....	297
2. Belirli Mal Bırakma	297
II. Ölüme Bağlı Tasarruflar.....	298
A. Ölüme Bağlı Tasarruf Şekilleri	298
1. Vasiyet	298
2. Miras Sözleşmesi	299
B. Miras Bırakanın Tasarruf Özgürlüğü ve Yasal Mirasçılarının Saklı Payları	299
III. Mirasın Geçişİ.....	302
A. Mirasın Açılması (m.575-576).....	302
B. Mirasa Ehliyet (m.577-583)	303
1. Miras Bırakanın Ölümü Anında Sağ Olmak	303
2. Mirastan Yoksun Olmamak	304
IV. Mirasçılıktan Çıkarma.....	305

V. Mirasın Kazanılması	307
1. Kendiliğinden Geçiş	308
2. Bütün Olarak Geçiş	308
3. Kişisel Sorumluluk	308
4. Elbirliği Mülkiyeti	309
5. Müteselsil Sorumluluk	309
VI. Mirasçılık Sıfatının İspatı	310
VII. Mirasın Paylaştırılması	311
Bibliyografya	313-315
Hukuk Terimlerinin İngilizceye Çevirisi Konusunda Açıklama	316-317
Dizin	318-334
Türkçe-İngilizce Sözlük	318-334
İngilizce-Türkçe Sözlük	335-351
Yazarın Özgeçmişi ve Yayın Listesi	352

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 2.1: Toplumsal Düzen Kuralları Arasında Karşılaştırma	28
TABLO 3.1: Hukukun Yazılı Kaynakları	43
TABLO 5.1: Türkiye’de Yargı Kolları	73
TABLO 11.1: Fiil Ehliyeti Bakımından Kişi Türleri	188
TABLO 11.2: Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinin Karşılaştırılması	196
TABLO 12.1: Sorumluluk Türlerinin Karşılaştırılması	224

ŞEMALAR LİSTESİ

ŞEMA 3.1: Hukukun Kaynakları	31
ŞEMA 3.2: Anayasa Değişikliği Usûlü	33
ŞEMA 4.1: Hukukun Dalları	49
ŞEMA 5.1: Adli Yargı Örgütü	80
ŞEMA 5.2: İdarî Yargı Örgütü	95
ŞEMA 6.1: Dava Türleri	108
ŞEMA 7.1: Özel Hukukta Hukukun Uygulanması	123
ŞEMA 7.2: Kanunların Zaman Bakımından Uygulanması	132
ŞEMA 7.3: Kanunların Geçmişe Uygulanması	135
ŞEMA 8.1: Olaylar	143
ŞEMA 8.2: Tek Yanlı Hukukî İşlem, Sözleşme ve Karar	146
ŞEMA 8.3: İdarî İşlemler	151

ŞEMA 9.1: Haklar	155
ŞEMA 9.2: Hakların Korunması Yolları	162
ŞEMA 10.1: Müeyyide Çeşitleri	169
ŞEMA 11.1: Kişiler	179
ŞEMA 11.2: Gerçek Kişilerin Ehliyetleri	185
ŞEMA 11.3: Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Türleri	189
ŞEMA 11.4: Kamu Tüzel Kişileri	196
ŞEMA 12.1: Hukukta Sorumluluk Türleri	203
ŞEMA 12.2: Malî Sorumluluk	215
ŞEMA 13.1: Borcun Kaynakları	229
ŞEMA 13.2: Borçların Hükümleri	250
ŞEMA 14.1: Aynı Haklar	266
ŞEMA 14.2: Mülkiyet Hakkının İçeriği (Yetkiler ve Ödevler)	276
ŞEMA 14.3: Mülkiyet Türleri	281
ŞEMA 14.4: Mülkiyet Hakkının Kazanılması	285
ŞEMA 15.1: Mirasçılar	292
ŞEMA 15.2: Hısımlık Türleri	293

KISALTMALAR

AÜHF: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

AÜSBF: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

AY: Anayasa

BTHAE: Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü

BK: 22 Nisan 1926 tarih ve 818 sayılı Borçlar Kanunu

CK: 26 Eylül 2004 tarih ve 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu

CMK: 4 Aralık 2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu

HUMK: 18 Haziran 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu

İİK: 9 Haziran 1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu

İÜHF: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

İYUK: 6 Ocak 1982 tarih ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu

KHK: Kanun hükmünde kararname

m.: Madde

MK: 22 Kasım 2001 tarih ve 4721 sayılı yeni Türk Medenî Kanunu

RG: Resmî Gazete

TK: 29 Haziran 1956 tarih ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Yeni BK: 11 Ocak 2011 tarih ve 6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu

Yeni HMK: 12 Ocak 2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

Yeni TK: 13 Ocak 2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Bölüm 1

HUKUKUN BİLGİ KAYNAKLARI

PLÂN

I. Mevzuat

1. Resmi Gazete
2. Mevzuat Bilgi Sistemi

II. Yargı Kararları

1. Anayasa Mahkemesi Kararları
2. Yargıtay Kararları
3. Danıştay Kararları
4. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları

III. Bilimsel Eserler

- A. Hukuk Dergileri
 - B. Başlıca Genel Eserler
- Kaynak Arama

Bu kitabın konusunu “hukukun temel kavramları (*fundmental concepts of law*)” oluşturmaktadır. Ancak hukukun temel kavramlarını görmeden önce “hukukun bilgi kaynakları (*literary sources of law*)”nı, yani hukuk kurallarının bulunacağı yerleri ve bunların kapsamı hakkında bilgi edinilecek metinleri kısaca görmek gerekir. Hukukun bilgi kaynakları “mevzuat”, “yargı kararları” ve “bilimsel eserler” olmak üzere üçe ayrılır:

I. MEVZUAT

Hukukun bilgi kaynaklarından birincisi mevzuattır. “Mevzuat (*legislation*)”, anayasa, kanun, kanun hükmünde kararname, uluslararası andlaşma, tüzük, yönetmelik ve diğer düzenleyici işlemlerden oluşur. Mevzuata ulaşmanın iki resmi yolu vardır: Resmî Gazete ve Başbakanlık Mevzuat Bilgi Sistemi.

A. MEVZUAT

1. Resmî Gazete.- “Resmî Gazete (*Official Gazette*)”, *RG* harfleriyle kısaltılır. “Resmî Gazete, internet ortamında Cumhurbaşkanlığınca [Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne] yayımlanır. Ayrıca lüzum görüldüğü takdirde, ihtiyaç duyulan sayıda basılı ortamda da yayımlanabilir” (10 sayılı CBK, m.2). Resmî Gazete, ulusal bayram ve genel tatil günleri dışında her gün yayımlanır. Gerekli durumlarda aynı gün içerisinde tekrar yayımlanabilir (m.3). Bu sayıya mükerrer sayı denir ve o günün sayısı ile aynı numarayı taşır. Birden fazla mükerrer sayı da olabilir. Resmî Gazetenin 1921’den bu yana olan bütün sayılarına internet üzerinden www.resmigazete.gov.tr adresinden ücretsiz olarak ulaşılabilir ve bu sitede mevzuat araması yapılabilir. *Resmî Gazete*, 31 Temmuz 2016, Sayı 29787. Resmî Gazetenin *RG* şeklinde kısıldığı da olur.

2. Mevzuat Bilgi Sistemi.- Mevzuata ulaşmanın ikinci resmi yolu “Mevzuat Bilgi Sistemi (www.mevzuat.gov.tr)”dır. Buradan Anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve çeşitli yönetmeliklere ücretsiz olarak ulaşılabilen ve mevzuat araması yapılabilir.

Ayrıca kanunların hazırlık çalışmalarına (teklif ve tasarı metinlerine, gerekçelerine, kanunun kabulü sırasında TBMM’de yapılan tartışmalara) da www.tbmm.gov.tr adresinden erişilebilir.

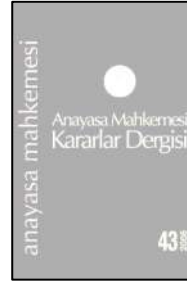
İnternette mevzuat ararken o mevzuatla ilgili olan kamu kurum ve kuruluşunun web sitesi de ziyaret edilebilir. Özellikle yönetmelik, tebliğ, sirküler, genelge, yönerge gibi çeşitli düzenleyici işlemler için böyle yapmak gerekir. Örneğin kamu mallarıyla ilgili bir yönetmeliği veya genelgeyi Maliye Bakanlığı Millî Emlâk Genel Müdürlüğü’nün internet sitesinden (www.milliemlak.gov.tr) bulmak mümkün olabilir. Keza bir belediye

yönetmeliğini bulmak için o belediyenin web sayfasına; bir üniversite yönetmeliğini bulmak için o üniversitenin web sayfasına; bir YÖK yönergesini bulmak için ise YÖK’ün web sayfasına bakılabilir.

II. YARGI KARARLARI

Hukukun bilgi kaynaklarından ikincisi “yargı kararları (*judicial decisions*)” veya daha doğrudan bir ifadeyle “mahkeme kararları (*court decisions*)”dır. Hukuk alanında çalışacak herkes, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi (ve 2017’de lağvedilmeden önce Askeri Yargıtay ve AYİM) kararlarına ihtiyaç duyar. O nedenle bu yüksek mahkemelerin kararlarına nasıl ulaşılabileceğinin bilinmesi gerekir.

1. Anayasa Mahkemesi Kararları.- “Anayasa Mahkemesi kararları (*decisions of the Constitutional Court*)”, Resmî Gazetede ve *Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisinde* yayınlanmaktadır. Bu dergi, *AMKD* veya *AYMKD* şeklinde kısaltılmaktadır. Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisinin ilk sayısı 1964 yılında yayınlanmıştır. 2017 yılı itibarıyla 54’üncü sayısı yayınlanmıştır. Türk Anayasa Mahkemesi kararlarına bu mahkemenin resmî internet sitesi olan www.anayasa.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarına atıf usûlü örneğin şöyledir: Anayasa Mahkemesi, 19 Mart 2015 Tarih ve E.2015/146, K.2015/31 Sayılı Karar, *Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi*, Sayı 52, Cilt 4, s.592.

Not.- Mahkeme kararlarında yılın önündeki “E.” “esas sayısı”nı, “K.” de “karar sayısı”nı gösterir. Esas sayısı, dava dosyasına verilen numara, karar sayısı ise karara verilen numaradır. Örneğin “E.2017/15” bu davanın o mahkemede 2017 yılında açılan on beşinci dava olduğunu, “K.2017/28” ise o mahkemenin o türden 2017 yılında verdiği 28’inci karar olduğunu gösterir).

2. Yargıtay Kararları.- “Yargıtay kararları (*decisions of the Court of Cassation*)”, *Yargıtay Kararları Dergisinde* (*YKD*) yayınlanmaktadır. Bu dergi *YKD* şeklinde kısaltılmaktadır.

Yargıtayın pek çok emsal kararına internet üzerinden www.yargitay.gov.tr adresinden ulaşılabilir. Yargıtay kararlarına atıf usûlü örneğin şöyledir: Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi, 7 Şubat Tarih ve E.2004/7324, K.2005/859 Sayılı Karar, *Yargıtay Kararları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, s.27.

3. Danıştay Kararları.- 1937-1971 yılları arasında olan “Danıştay kararları (*decisions of the Council of State*)”, *Danıştay Kararları Dergisi*-sinde; 1971 yılından bu yana olan kararlar ise *Danıştay Dergisinde* yayınlanmıştır. (NOT: 2003-2004 yıllarında Danıştay kararları *Danıştay Kararları Dergisinde* yayınlanmıştır. Bu Dergi 6 sayı çıktıktan sonra Danıştay kararları yine *Danıştay Dergisinde* yayınlanmaya başlanmıştır). Danıştay kararlarına örneğin şöyle atıf yapılır: Danıştay Sekizinci Dairesi, 4 Kasım 2015 Tarih ve E.2015/5182, K.2015/4932 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, Sayı 141, s.255-261. Danıştayın pek çok kararına “Danıştay Karar Arama” sisteminin (<http://emsal.danistay.uyap.gov.tr/BilgiBankasiIstemciWeb/>) ulaşılabilir ve burada karar araması yapılabilir.

4. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları.- “Uyuşmazlık Mahkemesinin (*Court of Conflicts, Court of Jurisdictional Conflicts*)”nin kararlarına <http://www.uyusmazlik.gov.tr/uyusmazlik-mahkemesi-kararlari> adresinden ulaşmak mümkündür. Uyuşmazlık Mahkemesinin kararları *Resmî Gazetede* de yayınlanmaktadır. Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına atıf usûlü örneğin şöyledir: Uyuşmazlık Mahkemesi, 8 Mayıs 2017 Tarih ve E.2017/243, K.2017/290 Sayılı Karar, *Resmî Gazete*, 1 Haziran 2017, Sayı 30083.

Tarihsel Bilgi: 16 Nisan 2017 referandumuyla onaylanan 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunuyla lağvedilmeden önce “Askerî Yargıtay (*Military Court of Cassation*)” ve “Askerî Yüksek İdare Mahkemesi (*High Military Administrative Court*)” tarafları da hukukun önemli bilgi kaynağı arasındaydı. Askerî Yargıtay kararları *Askerî Yargıtay Kararlar Dergisinde* Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararları da *Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Dergisinde* yayınlanıyordu.

III. BİLİMSSEL ESERLER

Hukukun üçüncü bilgi kaynağı, hukuk alanında yazılmış bilimsel eserlerdir. “Bilimsel eserler (*doctrine, books of authority*)”, genel eserler, monografiler ve makaleler olarak üç grup altında toplanabilir. Genel eserler belirli bir hukuk dalının

(<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Unitedstatesreports.jpg>)

bütünü hakkında bilgi verirler. Örneğin bir “borçlar hukuku kitabı” bir genel eserdir. Monografiler belirli tek bir konuyu derinlemesine inceleyen kitaplardır. Örneğin kira sözleşmesi üzerine yazılmış bir kitap bir monografidir.

A. HUKUK DERGİLERİ

“Makaleler (*articles*)” dergilerde yayınlanan kısa inceleme yazılarıdır. Türkiye’de yayınlanan başlıca “hukuk dergileri (*law journals*)” şunlardır:

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFD)
 Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (AÜSBFD)
 İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (İÜHFM)
 Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (SÜHFD)
 Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜEHFD)
 Adalet Dergisi (AD)
 Türkiye Barolar Birliği Dergisi (TBBD)
 Ankara Barosu Dergisi (ABD)
 İstanbul Barosu Dergisi (İBD)
 Âmme İdaresi Dergisi (AİD)
 Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD)
 Terazi Aylık Hukuk Dergisi
 Legal Hukuk Dergisi

B. BAŞLICA GENEL ESERLER

Biz aşağıda hukukun çeşitli alanlarında yazılmış ve piyasada bulunan kitaplardan oluşan bir genel eserler listesini sunuyor-

ruz. Hukukun çeşitli dalları hakkında bilgi edinmek isteyen öğrenciler şu kitaplara başvurabilirler¹:

1. Hukuka Giriş, Hukuk Başlangıcı, Hukukun Temel Kavramları, vs.

İngilizce:

ANSAY (Tuğrul) ve Don Wallace, *Introduction to Turkish Law*, The Hague, Kluwer ve Ankara, Turhan, 6. Baskı, 2011.

AYBAY (Rona), *An Introduction to Law*, İstanbul, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları, 6. Baskı, 2018.

GÜVEN (Kudret), *General Principles of Turkish Law*, Ankara, Yetkin, 4.B., 2016.

OĞURLU (Yücel) ve Bünyamin Gürpınar, *Introduction to Turkish Law*, İstanbul, On İki Levha, 2. Baskı, 2015.

ADAL (Erhan), *Fundamentals of Turkish Private Law*, İstanbul, Legal, 10. Baskı, 2012.

Türkçe:

ADAL (Erhan), *Hukukun Temel İlkeleri El Kitabı*, İstanbul, Legal, 12.B., 2012.

AKILLIOĞLU (Tekin), *Hangi Hukuka Giriş? Hukuk Üstdili İncelemesine Giriş*, Ankara, İmaj, 3. Baskı, 2017.

AKINTÜRK (Turgut), *Hukuka Giriş* (Ed. Neval Okan), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 7. Baskı, 2007.

AKYILMAZ (Bahtiyar), M. Fatih Uşan, Şahin Akıncı, Vahit Doğan, Süleyman Yalman, *Hukuka Giriş*, Konya, Sayram, 2005.

ANAYURT (Ömer), *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Seçkin, 18. Baskı, 2018.

ANSAY (Sabri Şakir), *Hukuk Bilimine Giriş*, Ankara, Güzel İstanbul Matbaası, 7. Baskı, 1958.

ARAL (Vecdi), *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, İstanbul, XII Levha, 7. Baskı, 2012.

ARSAL (Sadri Maksudi), *Hukukun Umumi Esasları*, Ankara, Ankara Hukuk Fakültesi Neşriyatı, 1937.

ASLAN (Yılmaz) ve Doğan Şenyüz, *Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin, 10. B., 2017.

ATAR (Yavuz) *et alii*, *Hukuk Bilimine Giriş*, Konya, Mimoza, 1997.

AYAN (Mehmet) *et al.*, *Temel Hukuk Bilgisi*, Konya, Mimoza, 9. Baskı, 2015.

1. Bu eserler, bu kitabın yazılmasında yararlanılan eserler değildir. Bunlar, konu hakkında bilgi edinmek isteyen öğrenciler için hazırlanmış kaynaklardır. Bu nedenle burada en son baskıları verilmeye gayret edilmiştir. Bu kitabın yazılmasında yararlanılan kaynaklar için dipnotlarda zikredilen eserlere ve kitabın sonunda yer alan bibliyografya bakılmalıdır.

- AYBAY (Aydın) ve Rona Aybay ve Ali Pehlivan, *Hukuka Giriş*, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları, 12. Baskı, 2016.
- BATTAL (Ahmet), *Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Seçkin, 9. B., 2015.
- BİLGE (Necip), *Hukuk Başlangıcı: Hukukun Temel Kavram ve Kurumları*, Ankara, Turhan, 35. Baskı, 2017.
- BOZKURT (Enver), *Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Legem, 13. B., 2018.
- CANSEL (Erol) et al., *Hukuka Giriş*, Ankara, Seçkin, 3. Baskı, 2015.
- ÇAĞIL (Orhan Münir), *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, İstanbul, İÜHF Yay, 1963.
- ÇAKICI GERÇEK (Leyla), *Genel Hukuk Bilgisi (Hukuka Giriş)*, İstanbul, Beta, 3. Baskı, 2016.
- DEMİR (Abdullah) ve Yahya Deryal, *Hukuk Başlangıcı ve Hukuk Metodolojisi*, Ankara, Adalet, 2013.
- DOĞAN (İlyas) (Ed.), *Hukuka Giriş*, İstanbul, Astana, 2017.
- DİNÇKOL (Abdullah), *Hukuka Giriş*, İstanbul, Der, 13. Baskı, 2017.
- ESENER (Turhan), *Hukuka Giriş*, İstanbul, Vedat, 11. Baskı, 2015.
- FENDOĞLU (Hasan Tahsin), *Hukuka Giriş*, Ankara, Yetkin, 3. Baskı, 2017.
- GÖĞER (Erdoğan), *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, Ankara, AÜHF Yay., 1976, 2 Cilt.
- GÖRGÜN (Şanal), *Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Yetkin, 6. B., 2008.
- GÖZLER (Kemal), *Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin, 14. B., 2017.
- GÖZÜBÜYÜK (A. Şeref), *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Turhan, 38. Baskı, 2015.
- GÜRİZ (Adnan), *Hukuk Başlangıcı*, Ankara, Siyasal, 18. Baskı, 2017.
- HİRŞ (Ernest E.), *Pratik Hukukta Metod*, Ankara, Bankacılık ve Ticaret Hukuku AE Yayını, 8. Baskı, 2017.
- İŞIKTAÇ (Yasemin), *Hukuk Başlangıcı*, İstanbul, Filiz, 3. Baskı, 2015.
- KARAYALÇIN (Yaşar) ve Aynur Yongalık, *Hukukta Öğretim-Kaynaklar-Metod Problem Çözme*, Ankara, Bankacılık ve Ticaret Araştırma Enstitüsü Yayını, 7. Baskı, 2008.
- KEYMAN (Selahattin), *Hukuka Giriş ve Metodolojisi*, Ankara, Doruk, 1981.
- KEYMAN (Selahattin) ve Haluk Toroslu, *Hukuka Giriş*, Ankara, Yetkin, 5. Baskı, 2012.
- ÖNEN (Mesut), *Hukuka Giriş*, İstanbul, İ. Kültür Üniv. Yayınları, 2. Baskı, 2010.
- PULAŞLI (Hasan) ve Ömer Korkut, *Temel Hukuk*, Adana, Karahan, 15. B., 2015.
- ŞAFAK (Ali), *Hukuk Başlangıcı*, Ankara, Alkım Yayınları, 3. Baskı, 1994.
- UMAR (Bilge), *Hukuk Başlangıcı*, İzmir, DEÜ Hukuk Fakültesi Yay., 1997.
- YÖRÜK (A. Kemal), *Hukuk Başlangıcı*, İstanbul, 1956.

2. Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi

- CAN (Cahit), *Hukuk Sosyolojisinin Antropolojik Temelleri ve Genel Gelişim Çizgisi*, Ankara, Siyasal, 3. Baskı, 2011.
- FURTUN (Ayşen), *Hukuk Felsefesi Dersleri*, İstanbul, Beta, 2. Baskı, 2014.
- GÜRİZ (Adnan), *Hukuk Felsefesi*, Ankara, Siyasal, 13. Baskı, 2018.

- GÜRKAN (Ülker), *Hukuk Sosyolojisine Giriş*, Ankara, Siyasal, 9. B., 2017.
- HİRŞ (Ernest), *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*, Ankara, BTHAE Yayınları, 3. Baskı, 2001.
- İŞIKTAÇ (Yasemin) ve Umut Koloş, *Hukuk Sosyolojisi*, İstanbul, İst. Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2015.
- İŞIKTAÇ (Yasemin), *Hukuk Felsefesi*, İstanbul, Filiz, 4. Baskı, 2015.
- İZVEREN (Adil), *Hukuk Felsefesi*, İzmir, DEÜ Yayınları, 1995.
- ÖZCAN (Mehmet Tevfik), *Hukuk Sosyolojisine Giriş*, İstanbul, Oniki Levha, 5. Baskı, 2015.
- TROPER (Michel), *Hukuk Felsefesi*, (Çev.: Işık Ergüden), Ankara, Dost, 2012.
- WACKS (Raymond), *Hukuk Felsefesine Kısa Bir Giriş*, İstanbul, Tekin, 2017.
- YÜCEL (Mutafa Tören), *Hukuk Felsefesi*, Ankara, T. Adalet Akademisi, 2014.

3. Hukuk Tarihi

- AYDIN (M. Akif), *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul, Beta, 14. Baskı, 2017.
- CİN (Halil) ve Gül Akyılmaz, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya, Sayram, 8. B., 2017.
- UMUR (Ziya), *Türk Hukuk Tarihi Dersleri I*, İstanbul, Beta, 2000.
- ÜÇÖK (Coşkun) ve Ahmet Mumcu, Gülnihal Bozkurt, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara, Turhan 18. Baskı, 2016.

4. Roma Hukuku

- ÇELEBİCAN-KARADENİZ (Özcan), *Roma Hukuku*, Ankara, Turhan, 17.B., 2014.
- UMUR (Ziya), *Roma Hukuku Ders Notları*, İstanbul, Beta, 3. Baskı, 2010.
- TAHİROĞLU (Bülent) ve Belgin Erdoğan, *Roma Hukuku Dersleri*, İstanbul, Der Yayınları, 11. Baskı, 2018.
- VILLEY (Michel), *Roma Hukuku: Güncelliği*, İstanbul, Der, 2010.

5. Uluslararası Hukuk

- Yücel Acer ve İbrahim Kaya, *Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı*, Ankara, Seçkin, 9. Baskı, 2018.
- BOZKURT (Enver), M. Akif Kütükçü ve Yasin Poyraz, *Devletler Hukuku*, Ankara, Yetkin, 8. Baskı, 2015.
- ÇELİK (Edip F), *Milletlerarası Hukuk*, İÜHF Yayınları, 1975.
- DOĞAN (İlyas), *Devletler Hukuku*, Ankara, Astana, 3. Baskı, 2016.
- GÜNDÜZ (Aslan), *Milletlerarası Hukuk: Temel Belgeler, Örnek Kararlar*, İstanbul, Beta, 8. Baskı, 2015.
- PAZARCI (Hüseyin), *Uluslararası Hukuk Dersleri*, Ankara, Turhan, I. Kitap, 13. Baskı, 2016; II. Kitap, 10. Baskı, 2014; III. Kitap, 5. Baskı, 2015; IV. Kitap, 3. Baskı, 2016.
- PAZARCI (Hüseyin), *Uluslararası Hukuk*, Ankara, Turhan, 15. Baskı, 2016.
- SUR (Melda), *Uluslararası Hukukun Esasları*, İstanbul, Beta, 10. B., 2016.
- TOLUNER (Sevin), *Milletlerarası Hukuk Dersleri*, İstanbul, Beta, 4.B., 1996.

6. Anayasa Hukuku

- ERDOĞAN (Mustafa), *Anayasa Hukuku*, Ankara, Orion, 8. Baskı, 2014.
- GÖZLER (Kemal), *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, Bursa, Ekin, 11. B., 2019.
- GÖZLER (Kemal), *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 24. B., 2019.
- ÖZBUDUN (Ergun), *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, Yetkin, 18. Baskı, 2018.
- SABUNCU (Yavuz), *Anayasaya Giriş*, Ankara, İmaj, 16. Baskı, 2014.
- TANÖR (Bülent) ve Necmi Yüzbaşıoğlu, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, İstanbul, Beta, 16. Baskı, 2016.
- TEZİÇ (Erdoğan), *Anayasa Hukuku*, İstanbul, Beta, 20. Baskı, 2016.

7. İdare Hukuku

- DURAN (Lûtfî) , *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul, İÜHF Yayınları, 1982.
- AKGÜNER (Tayfun) ve Kahraman Berk, *İdare Hukuku*, İstanbul, Der Yay., 8. Baskı, 2017.
- GÖZLER (Kemal), *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 3. Baskı, 2019, 2 Cilt; *İdare Hukukuna Dersleri*, Bursa, Ekin, 21. Baskı, 2019; *İdare Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 25. Baskı, 2019.
- GÖZÜBÜYÜK (A. Şeref), *Yönetim Hukuku*, Ankara, Turhan, 34. B., 2016.
- GÖZÜBÜYÜK (A. Şeref), *Yönetmelik Yargı*, Ankara, Turhan, 36. Baskı, 2017.
- GÖZÜBÜYÜK (A. Şeref) ve Turgut Tan, *İdare Hukuku*, Ankara, Turhan, c.I: 10. Baskı, 2016; c.II: 8. Baskı, 2016.
- GÜNDAY (Metin), *İdare Hukuku*, Ankara, İmaj Yayıncılık, 11. Baskı, 2017.
- ONAR (Sıddık Sami), *İdare Hukukunun Umumî Esasları*, İstanbul, Hak Kitabevi, 1966, 3 Cilt.
- ÖZAY (İl Han), *Gümüşünde Yönetim*, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2004.
- YAYLA (Yıldızhan), *İdare Hukuku*, İstanbul, Beta, 2. Baskı, 2010.
- KALABALIK (Halil), *İdare Hukuku Dersleri*, Konya, Sayram, 2. B., 2016.
- ULUSOY (Ali D.), *Yeni Türk İdare Hukuku*, Ankara, Yetkin, 2019.

8. Vergi Hukuku

- BİLİCİ (Nurettin), *Vergi Hukuku*, Ankara, Savaş, 47. Baskı, 2019.
- KARAKOÇ (Yusuf), *Genel Vergi Hukuku*, Ankara, Yetkin, 8. Baskı, 2017.
- ŞENYÜZ (Doğan) et al., *Vergi Hukuku*, Bursa, Ekin, 9. Baskı, 2018.
- ÖNCEL (Mualla), Ahmet Kumrulu ve Nami Çağan, *Vergi Hukuku*, Ankara, Turhan Kitabevi, 27. Baskı, 2018.
- ÖNCEL (Mualla) ve ÇAĞAN (Nami), *Bankacılar İçin Malî Hukuk Bilgisi*, Ankara, BTHAE Yayınları, 15. Baskı, 2017.

9. Ceza Hukuku

- ARTUK (M. Emin), Ahmet Gökçen ve A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku: Genel Hükümler*, Ankara, Adalet, 10. Baskı, 2016.
- ARTUK (M. Emin), Ahmet Gökçen ve A. Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku: Özel Hükümler*, Ankara, Adalet, 15. Baskı, 2015.

- CENTEL (Nur), Hamide Zafer ve Özlem Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, İstanbul, Beta, 10. Baskı, 2017.
- DÖNMEZER (Sulhi) ve Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, İstanbul, Beta Yayınları, 1997, 1999, 3 Cilt.
- İÇEL (Kayıhan) ve Yener Ünver, *Uygulamalı Ceza Hukuku*, İstanbul, Beta, 4. Baskı, 2015.
- ÖZGENÇ (İzzet), *Türk Ceza Hukuku-Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin, 13. B., 2017.
- TEZCAN (Durmuş), Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Ankara, Seçkin, 16. Baskı, 2018.
- TOROSLU (Nevzat) ve Haluk Toroslu, *Ceza Hukuku: Genel Kısım*, Ankara, Savaş, 24. Baskı, 2018.
- TOROSLU (Nevzat), *Ceza Hukuku: Özel Kısım*, Ankara, Savaş, 9. B., 2018.

10. Ceza Muhakemesi Hukuku

- CENTEL (Nur) ve ZAFER (Hamide), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul, Beta, 14. Baskı, 2017.
- KUNTER (Nurullah), Feridun Yenisey ve Ayşe Nuhoğlu, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul, Beta, 18. Baskı, 2010.
- TOROSLU (Nevzat) ve Metin Feyzioğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Savaş, 17. Baskı, 2017.
- ÖZTÜRK (Bahri), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Ankara, Seçkin, 3. B., 2016.

11. Medenî Hukuk

a) Genel, Başlangıç Hükümleri

- AKINTÜRK (Turgut) ve Derya Ateş, *Medeni Hukuk*, İstanbul, Beta, 24. Baskı, 2018.
- AYAN (Mehmet), *Medeni Hukuka Giriş*, Konya, Mimoza, 11. Baskı, 2015.
- KILIÇOĞLU (Ahmet), *Medenî Hukuk*, Ankara, Turhan, 1. Baskı, 2016.
- OĞUZMAN (M. Kemal) ve Nami Barlas, *Medeni Hukuk*, İstanbul, Vedat, 22. Baskı, 2016.
- ÖZTAN (Bilge), *Medenî Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Turhan, 42. B., 2017.
- SEROZAN (Rona), *Medenî Hukuk: Genel Bölüm-Kişiler Hukuku*, İstanbul, Vedat, 7. Baskı, 2017.

b) Kişiler Hukuku

- AKİPEK (Jale), Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Kahraman, *Türk Medenî Hukuku: Başlangıç Hükümleri, Gerçek Kişiler*, İstanbul, Beta, 13. B., 2016.
- AYAN (Mehmet), *Kişiler Hukuku*, Konya, Mimoza, 8. Baskı, 2015.
- DURAL (Mustafa) ve Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku*, İstanbul, Filiz, 17. Baskı, 2017.
- HATEMİ (Hüseyin) ve Burcu Kalkan Oğuztürk, *Kişiler Hukuku*, İstanbul, Vedat, 6. Baskı, 2017.

OĞUZMAN (Kemal), Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, İstanbul, Filiz, 17. Baskı, 2018.

c) Aile Hukuku

AKINTÜRK (Turgut) ve Derya Ateş, *Türk Medenî Hukuku, 2. Cilt: Aile Hukuku*, İstanbul, Beta, 21. Baskı, 2018.

DURAL (Mustafa), Tufan Öğüz ve Alper Gümüş, *Türk Özel Hukuku, Cilt III: Aile Hukuku*, İstanbul, Filiz, 12. Baskı, 2016.

ÖZTAN (Bilge), *Aile Hukuku*, Ankara, Turhan, 6. Baskı, 2015.

d) Miras Hukuku

AYAN (Mehmet), *Miras Hukuku*, Ankara, Seçkin, 9. Baskı, 2016.

DURAL (Mustafa), Turgut Öz, *Türk Özel Hukuku, Cilt IV: Miras Hukuku*, İstanbul, Filiz, 9. Baskı, 2015.

İMRE (Zahit) ve Hasan Erman, *Miras Hukuku*, İstanbul, Der, 12. Baskı, 2016.

KILIÇOĞLU (Ahmet), *Miras Hukuku*, Ankara, Turhan, 8. Baskı, 2018.

ÖZTAN (Bilge), *Miras Hukuku*, Ankara, Turhan, 7. Baskı, 2016.

SEROZAN (Rona) ve Baki İlkay Engin, *Miras Hukuku*, Ankara, Seçkin, 5. Baskı, 2018.

e) Eşya Hukuku

AYAN (Mehmet), *Eşya Hukuku*, Ankara, Seçkin, 13. Baskı, 2016.

AYBAY (Aydın) ve Hüseyin Hatemi, *Eşya Hukuku*, İstanbul, Vedat, 4. B., 2014.

ERTAŞ (Şeref), *Eşya Hukuku*, İzmir, Fakülteler Barış, 13. Baskı, 2016.

OĞUZMAN (M. Kemal), Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Eşya Hukuku*, İstanbul, Filiz, 20. Baskı, 2017.

12. Borçlar Hukuku

AKINTÜRK (Turgut) ve Derya Ateş, *Borçlar Hukuku*, İstanbul, Beta, 26. Baskı, 2017.

ARAL (Fahrettin) ve Hasan Ayrancı, *Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri*, Ankara, Yetkin, 11. Baskı, 2015.

AYAN (Mehmet), *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin, 11. B., 2015.

EREN (Fikret), *Borçlar Hukuku: Genel H.*, Ankara, Yetkin, 22. Baskı, 2017.

İNAN (Ali Naim), *Bankacılar İçin Borçlar Hukuku Bilgisi*, Ankara, BTHAE, 2001.

KAPLAN (İbrahim), *Borçlar Hukuku Dersleri*, Ankara, İmaj, 6. Baskı, 2016.

NOMER (Haluk), *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, İstanbul, Beta, 15. B., 2017.

OĞUZMAN (M. Kemal) ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 16. Baskı, 2018.

REİSOĞLU (Safa), *Türk Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, İstanbul, Beta, 25. Baskı, 2014.

YAVUZ (Cevdet), *Borçlar Hukuku Dersleri: Özel Hükümler*, İstanbul, Beta, 14. Baskı, 2016.

ZEVKLİLER (Aydın) ve K. Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri*, Ankara, Turhan, 17. Baskı, 2017.

13. Ticaret Hukuku

a) Genel Olarak

BOZER (Ali) ve Celal Göle, *Bankacılar İçin Ticaret Hukuku Bilgisi*, Ankara, BTHAE Yayınları, 18. Baskı, 2010.

İMREGÜN (Oğuz), *Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler – Ortaklıklar – Kıymetli Evrak)*, İstanbul, Filiz, 13. Baskı, 2005.

İMREGÜN (Oğuz), *Ticaret Hukuku*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, 2003.

b) Ticarî İşletme Hukuku

ARKAN (Sabih), *Ticarî İşletme Hukuku*, Ankara, BTHAE, 23. Baskı, 2017.

POROY (Reha) ve Hamdi Yasaman *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul, Vedat, 15. Baskı, 2015.

c) Şirketler Hukuku

ANSAY (Tuğrul) ve Aynur Yongalık, *Bankacılar İçin Şirketler Hukuku Bilgisi*, Ankara, BTHAE Yayınları, 2009.

POROY (Reha), Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, İstanbul, Vedat, 13. Baskı, 2014.

d) Kıymetli Evrak Hukuku

BOZER (Ali) ve Celal Göle, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara, BTHAE, 6. Baskı, 2017.

POROY (Reha) ve Ünal Tekinalp, *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, İstanbul, Vedat, 22. Baskı, 2018.

e) Deniz Ticareti Hukuku

ATAMER (Kerim), *Deniz Ticareti Hukuku-I*, Oniki Levha, 1. Baskı, 2017.

KENDER (Rayegan) et al., *Deniz Ticareti Hukuku: Temel Bilgiler I*, İstanbul, Oniki Levha, 14. Baskı, 2017.

f) Sigorta Hukuku

BOZER (Ali), *Sigorta Hukuku*, Ankara, BTHAE Yayınları, 2. Baskı, 2009.

CAN (Mertol), *Türk Özel Sigorta Hukuku*, Ankara, İmaj, 3. Baskı, 2009.

14. Medenî Usûl Hukuku

ALANGOYA (Yavuz), Kamil Yıldırım ve Nevhis Deren Yıldırım, *Medenî Usul Hukuku Esasları*, İstanbul, Beta, 7. Baskı, 2011.

ASLAN (Ramazan) et al., *Medenî Usul Hukuku*, Ankara, Yetkin, 4. Baskı, 2018.

PEKCANITEZ (Hakan), Muhammet Özekes ve Oğuz Atalay, *Medenî Usul Hukuku*, Ankara, Vedat, 6. Baskı, 2018.

15. İcra ve İflas Hukuku

ASLAN (Ramazan) ve Ejder Yılmaz ve Sema Taşpınar Ayvaz, *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara, Yetkin, 3. Baskı, 2017.

PEKCANİTEZ (Hakan), Muhammet Özekes ve Oğuz Atalay, *İcra ve İflas Hukuku Temel Bilgiler*, İstanbul, Vedat, 14. Baskı, 2017.

16. Devletler Özel Hukuku

AYBAY (Rona) ve Esra Dardağan, *Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması (Kanunlar İhtilafı)*, İstanbul, Bilgi Üniv. Yay., 2. Baskı, 2008.

AYBAY (Rona) ve Nimet Özbek, *Vatandaşlık Hukuku*, İstanbul, Bilgi Üniv. Yay., 4. Baskı, 2015.

ÇELİKEL (Aysel) ve Bahadır Erdem, *Milletlerarası Özel Hukuk*, İstanbul, Beta, 14. Baskı, 2014.

ÇELİKEL (Aysel) ve Günseli Öztekin Gelgel, *Yabancılar Hukuku*, İstanbul, Beta, 23. Baskı, 2016.

NOMER (Ergin), *Devletler Hususi Hukuku*, İstanbul, Beta, 21. Baskı, 2015.

NOMER (Ergin), *Türk Vatandaşlık Hukuku*, İstanbul, Filiz, 22. Baskı, 2016.

SANLI (Cemal), *Milletlerarası Özel Hukuk*, İstanbul, Vedat, 6. Baskı, 2018.

TEKİNALP (Gülören) ve Ayfer Uyanık, *Milletlerarası Özel Hukuku*, İstanbul, Vedat, 12. Baskı, 2016.

TEKİNALP (Gülören), *Türk Yabancılar Hukuku*, İstanbul, Beta, 8. Baskı, 2003.

17. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku

ÇELİK (Nuri), Nurşen Caniklioğlu ve Talat Canbolat, *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul, Beta, 30. Baskı, 2017.

TUNÇOMAĞ (Kenan) ve Tankut Centel, *İş Hukukunun Esasları*, İstanbul, Beta, 8. Baskı, 2016.

EYRENCİ (Öner), Savaş Taşkent ve Devrim Ulucan, *Bireysel İş Hukuku*, İstanbul, Beta, 8. Baskı, 2017.

TUNCAY (A. Can) ve Fatma Burcu Savaş Kutsal, *Toplu İş Hukuku*, İstanbul, Beta, 5. Baskı, 2016.

TUNCAY (A. Can) ve Ömer Ekmekçi, *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, İstanbul, Beta, 19. Baskı, 2017.

GÜZEL (Ali), Ali Rıza Okur ve Nurşen Caniklioğlu, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, İstanbul, Beta, 16. Baskı, 2016.

18. Avrupa Birliği Hukuku

BOZKURT (Enver), Mehmet Özcan ve Arif Köktaş, *Avrupa Birliği Hukuku*, Ankara, Yetkin, 6. Baskı, 2012.

GÜNUĞUR (Haluk), *Avrupa Birliği Hukuku*, Ankara, Kendi Yayını, 2017.

TEKİNALP (Gülören) ve Ünal Tekinalp, *Avrupa Birliği Hukuku*, İstanbul, 2. Baskı, 2000.

19. İnsan Hakları Hukuku

- GÖZLER (Kemal), *İnsan Hakları Hukuku*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2018.
- ERDOĞAN (Mustafa), *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Ankara, Orion, 3. B., 2016.
- TEZCAN (Durmuş), Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar ve R. Murat Önok, *İnsan Hakları El Kitabı*, Ankara, Seçkin, 6. Baskı, 2016.
- KABOĞLU (İbrahim Ö.), *Özgürlükler Hukuku I*, Ankara, İmge, 7. Baskı, 2013.
- AYBAY (Rona), *İnsan Hakları Hukuku*, İstanbul, Bilgi Üniv. Y., 3. Baskı, 2017.
- KAPANİ (Münci), *Kamu Hürriyetleri*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 6. Baskı, 1981.
- DOĞAN (İlyas) (Ed.), *İnsan Hakları Hukuku*, Ankara, Astana, 2. Baskı, 2015.
- KALABALIK (Halil), *İnsan Hakları Hukuku*, Ankara, Seçkin, 3. Baskı, 2013.
- GÖLCÜKLÜ (Feyyaz) ve A. Şeref Gözübüyük, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Uygulaması*, Ankara, Turhan, 10. Baskı, 2016.

Kaynak Arama.- Hukuk alanında okumak istediğiniz kitap piyasada varsa, yapılması gereken en iyi şey, onu satın almaktır. Ancak kitabı satın almak istemezseniz, onu bir kütüphaneden ödünç alarak da okuyabilirsiniz. Keza baskısı tükenmiş kitaplar için kütüphanelere başvurmak kaçınılmazdır. Ülkemizde en büyük hukuk kütüphaneleri Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesidir. Bu kütüphanelerde ve başka kütüphanelerde aradığınız kitabın bulunup bulunmadığını öğrenmek için önce “kaynak araması (*sources search, book search*)” yapmak gerekmektedir.

en.wikipedia.org/wiki/Law_library

İnternet üzerinden kütüphane kataloglardan kaynak taraması yapılabilmektedir. Aşağıdaki kütüphanelerde internet aracılığıyla kaynak taraması yapılabilir:

TO-KAT (Toplu Katalog): <http://www.toplukatalog.gov.tr/> (Ulakbim ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış yüzlerce Türk kütüphanesinde tarama yapılabilen bir veri tabanıdır).

Millî Kütüphane: <http://www.mkutup.gov.tr>.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi: <http://www.tbmm.gov.tr>

Danıştay Başkanlığı Kütüphanesi: <http://www.danistay.gov.tr>

Ankara Üniv. Hukuk ve SBF Kütüphaneleri: <http://elibs.ankara.edu.tr>

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi:

http://www.istanbul.edu.tr/hukuk/kitap_arama.htm

Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi: <http://lib.gazi.edu.tr>

Koç Üniversitesi Merkez Kütüphanesi: <http://libunix.ku.edu.tr/>

Bilkent Üniversitesi Merkez Kütüphanesi: <http://lib.bilkent.edu.tr>

Anadolu Üniversitesi Merkez Kütüphanesi: <http://kdm.anadolu.edu.tr>

Piyasada bulunan kitaplar bakımından www.ekinyayinevi.com, www.seckin.com.tr veya www.hukukmarket.com adreslerinden kaynak taraması yapılabilmekte ve bulunursa sipariş edilebilmektedir. İngilizce kitaplar konusunda tarama ve sipariş işleri www.amazon.com; Fransızca kitaplar konusunda www.amazon.fr adreslerinden yapılabilir. İnternet üzerinde bilinen arama motorlarıyla da kaynak taraması yapılabilir.

HUKUKLA İLGİLİ BAZI İNTERNET SİTELERİ:

Anayasa Mahkemesi: www.anayasa.gov.tr

Yargıtay: www.yargitay.gov.tr

Danıştay: www.danistay.gov.tr

Adalet Bakanlığı: www.adalet.gov.tr

Türkiye Barolar Birliği: www.barobirlik.org.tr

TBMM: <http://www.tbmm.gov.tr>

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi: <http://www.echr.coe.int>

Türk Anayasa Hukuku Sitesi: <http://www.anayasa.gen.tr>

Türk İdare Hukuku Sitesi: <http://www.idare.gen.tr>

Kazancı Yayınları: <http://www.kazanci.com.tr>

Lebib Yalkın Yayınları: <http://www.mevbank.com>

Seçkin Yayınevi: <http://www.seckin.com.tr> ■

Bölüm 2

TOPLUMSAL DÜZEN KURALLARI*

PLÂN:

I. Hukuk Kuralları

II. Din Kuralları

III. Ahlâk Kuralları

IV. Örf ve Adet Kuralları

- Toplumsal Düzen Kuralları Arasında Karşılaştırma

- Toplumsal Düzen Kurallarının Ortak Fonksiyonu

Toplum hayatının sürebilmesi için düzen gerekir. Bu düzen, insanların birtakım kurallara uymalarıyla sağlanır. Bu kurallar, hukuk, din, ahlâk ve örf ve âdet kuralları gibi çok çeşitlidir. Bunların hepsine birden “toplumsal düzen kuralları (*rules of social order*)” denir. Burada hukuk, ahlâk, din ve örf ve âdet kurallarının ne olduğunu kısaca görmekte yarar vardır.

I. HUKUK KURALLARI

“Hukuk (*law*)” çok çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Ancak hukukun en basit ve doğru tanımı şudur:

TANIM: *Hukuk*, hukuk kurallarının bir araya gelmesinden oluşmuş bir düzendir.

Ancak hukuku bu şekilde tanımlamakla iş bitmiyor. Zira hukuk bu şekilde tanımlanırsa, arkasından ikinci bir soru gelir:

* Bu bölüm Kemal Gözler, *Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin, 16. Baskı, 2019, s.33-68’den özetlenmiştir. Bu konuda daha geniş bilgi ve kaynaklar için oraya bakınız.

Peki ama bu “hukuk kuralları (*rules of law, legal rules*)” dediğiniz şey nedir? Hukuk kuralları şu şekilde tanımlanabilir:

TANIM: *Hukuk kuralları*, devletin yetkili organları tarafından konulan, insan davranışlarını düzenleyen ve cebirle müeyyidelenmiştir emir ve yasaklardır.

Öncelikle hatırlatalım ki, hukuk kuralı dediğimiz şey, dil bilgisi bakımından sözle veya yazı ile ifade edilen bir cümledir. Yukarıdaki tanıma göre bir cümlemin hukuk kuralı olabilmesi için şu dört şartı yerine getirmesi gerekir:

1. Bir kere, bir cümlemin hukuk kuralı olabilmesi için bir emir veya yasak içermesi gerekir. Bir “emir (*order, commandment*)” veya “yasak (*prohibition*)” içermeyen cümleler ve önermeler, hukuk kuralı olamaz. Örneğin “bugün hava güzel”, “yarın yağmur yağacak”, “şu ağacın yaprakları yeşildir” önermeleri hukuk kuralı olamaz. Çünkü bunlar bir emir veya yasak içermemektedir. Buna karşılık “sınıfta sigara içmek yasaktır”; “ışıkları söndürünüz”; “muhtaç durumda olan babana yardım et” gibi cümleler birer hukuk kuralı olabilir. Zira bunlarda birer emir veya yasak vardır. Hukuk kurallarının bir emir veya yasak içermelerine, bir olması gerekeni ifade etmelerine “**normatiflik** (*normativity*)” denir.

2. İkinci olarak, söz konusu emir veya yasağın bir hukuk kuralı olabilmesi için bir insan davranışını düzenlemeye yönelik olması gerekir. Yani hukuk kurallarının “**konusu** (*subject-matter*)”, insan davranışlarıdır. Diğer bir ifadeyle, hukuk kurallarının “**muhatapı** (*addressee*)” daima insanlardır. Buna göre, insan dışı varlıkların davranışlarını düzenlemeye yönelik olan emir ve yasaklar hukuk kuralı olamaz. Örneğin bir insanı süsüp öldüren öküzün öldürülmesini emreden bir kural hukuk kuralı değildir. Keza, güneşin her sabah saat beşte doğması yönünde verilen bir emir de hukuk kuralı olamaz.

3. Üçüncü olarak, bir insan davranışını düzenlemeye yönelik olan emir ve yasağın hukuk kuralı olabilmesi için söz konusu

Bölüm 3

HUKUKUN KAYNAKLARI^{*1}

PLÂN:

I. Hukukun Asıl Kaynakları

A. Yazılı Kaynaklar

1. Anayasa
2. Kanun
3. Uluslararası Andlaşma
4. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
5. Yönetmelik

B. Yazısız Kaynak: Örf ve Âdet Hukuku

II. Yardımcı Kaynaklar

A. Doktrin (Bilimsel Görüşler)

B. İçtihatlar (Yargı Kararları)

Hukuk, hukuk kurallarının bir araya gelmesinden oluşmuş bir düzendir. Peki ama bu “hukuk kuralları” nelerdir? Bunlar hangi biçimlerde bulunmaktadır? Hangi şekillerde ortaya çıkmaktadır? İşte bu sorulara “hukukun kaynakları (*sources of law*)” başlığı altında cevap verilir.

* Bu bölüm Gözler, *Hukuka Giriş, op. cit.*, s.165-207’den özetlenmiştir. Bu konuda daha geniş bilgi edinmek için oraya bakınız.

1. Claude du Pasquier, *Introduction à la théorie générale et à la philosophie du droit*, Neuchatel, Delauchaux & Niestlé S.A., 3. Baskı, 1948, s.48-80; Jean-Pierre Gridel, *Notions fondamentales de droit et droit français*, Paris, Dalloz, 1992, s.176-295; Paul Roubier, *Théorie générale du droit*, Paris, Librairie du Recueil Sirey, 2. Baskı, 1951, s.8-22; Hermann Bekaert, *Introduction à l’étude du droit*, Bruxelles, Etablissements Emile Bruylant, 1963, s.167-309; Necip Bilge, *Hukuk Başlangıcı*, Ankara, Turhan, 9. Baskı, 1994, s.40-107; Turgut Akıntürk, *Hukuka Giriş*, Eskişehir, AÜ AÖF Yayınları, 7. Baskı, 2007, s.73-91; Adnan Güriz, *Hukuk Başlangıcı*, Ankara, Siyasal, 6. Baskı, 1997, s.49-55; 64-75; Selahattin Keyman, *Hukuka Giriş*, Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, 1997, s.48-79; A. Şeref Gözübüyük, *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Turhan Kitabevi, 26. Baskı, 2007, s.41-58; Erdoğan Göger, *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, AÜHF Yayınları, 4. Baskı, 1976, (c.I) s.69-90; Seyfullah Edis, *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, Ankara, A.Ü.H.F. Yayınları, 1983, s.59-105; Aytekin Ataay, *Medeni Hukukun Genel Teorisi*, İstanbul, İÜHF Yayınları, 1971, 81-110.

Hukukun kaynakları kendi içinde *asıl* ve *yardımcı* kaynaklar olmak üzere ikiye ayrılır. Birinciler hâkim için bağlayıcı, ikinciler ise yol gösterici niteliktedir. Önce bunları bir şema hâlinde gösterelim:

I. HUKUKUN ASIL KAYNAKLARI

“Hukukun asıl (esas) kaynakları (*primary sources of law*)” da kendi içinde, “yazılı kaynaklar” ve “yazısız kaynaklar” olmak üzere ikiye ayrılır. Yazılı kaynaklar, adı üstünde “yazılı”, yazısız kaynaklar ise “yazısız”dır. Yazılı kaynaklar anayasa, kanun, uluslararası andlaşma, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, ve yönetmektir. Yazısız kaynak ise örf ve âdettir. İlk önce yazılı kaynakları görelim:

A. YAZILI KAYNAKLAR

“Hukukun yazılı kaynaklar (*written sources of law*)”ı, devletin yetkili organları tarafından konulmuş olan bütün hukuk kurallarından oluşur. Bunlar, adı üstünde “yazılı”dır. Bunlar *Resmî Gazetede* yazılı olarak yayınlanır.

İşte devletin yetkili organları tarafından konulmuş ve yürürlükte bulunan hukuk kurallarının bütününe hukuk dilinde “pozitif hukuk (*positive law*)”, “mevzu hukuk (*enacted law*)” veya kısaca “mevzuat (*legislation*)” denir. Mevzuat, anayasa, kanunlar, uluslararası andlaşmalar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve yönetmeliklerden oluşur.

Bölüm 4

HUKUKUN DALLARI

(Kamu Hukuku - Özel Hukuk Ayırımı)*¹

PLÂN:

I. Kamu Hukuku-Özel Hukuk Ayırımı

I. Kamu Hukukunun Dalları

- A. Uluslararası Hukuk
- B. Anayasa Hukuku
- C. İdare Hukuku
- D. Vergi Hukuku
- E. Ceza Hukuku
- F. Ceza Usûl Hukuku

II. Özel Hukukun Dalları

- A. Medenî Hukuk
 - 1. Kişiler Hukuku
 - 2. Aile Hukuku
 - 3. Miras Hukuku
 - 4. Eşya Hukuku

B. Borçlar Hukuku

C. Ticaret Hukuku

- 1. Ticarî İşletme Hukuku
- 2. Şirketler Hukuku
- 3. Kıymetli Evrak Hukuku
- 4. Sigorta Hukuku
- 5. Deniz Ticareti Hukuku

D. Devletler Özel Hukuku

- 1. Vatandaşlık Hukuku
- 2. Yabancılar Hukuku
- 3. Kanunlar İhtilafı
- 4. Milletlerarası Usûl Hukuku

E. İş Hukuku

F. Medenî Usûl Hukuku

G. İcra ve İflas Hukuku

I. KAMU HUKUKU-ÖZEL HUKUK AYRIMI

Hukuk, “kamu hukuku” ve “özel hukuk” olmak üzere ikiye ayrılır.

1. Özel Hukuk

“Özel hukuk (*private law*)”, kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerini, “eşitlik (*equality*)” ve “irade serbestisi (*freedom of*

* *Branches of Law: Separation of Public and Private Law*. Bu bölüm Gözler, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, s.75-105’ten özetlenmiştir. Bu konuda daha geniş bilgi edinmek ve dipnotlar için oraya bakınız.

1. Güriz, *Hukuk Başlangıcı*, *op. cit.*, s.83-88; Bilge, *op. cit.*, s.120-122; Gözübüyük, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, s.23-41; Göğer, *op. cit.*, c.I, s.63-65; Akıntürk, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, s.29-56; Turgut Akıntürk, *Medeni Hukuk*, İstanbul, Beta, 9. Baskı, 2003, s.22-33; Edis, *op. cit.*, s.13-22.

will)” esasına göre düzenleyen hukuk kurallarının bütünü olarak tanımlanabilir. Özel hukuk ilişkisi iki taraflıdır. Yani bir özel hukuk ilişkisinin ortaya çıkabilmesi için, tarafların karşılıklı anlaşmaları gerekir. Nitekim kimse kendi iradesini zorla bir başkasına empoze edemez. Özel hukukta irade serbestisi ve tarafların eşitliği ilkesi geçerlidir. Özel hukukta tarafların yaptığı işlemlerin hukuka uygun olduğu yolunda bir karine yoktur. Özel hukukta herkes kendi iddiasını ispatlamak zorundadır. Keza özel hukukta kimse re’sen icra yetkisine sahip değildir. Haklı olan kişiler dahi hakkını almak için mahkemeye başvurmak zorundadır. Özel hukukta tarafların eşit olmasının sebebi her iki tarafın da kendi özel çıkarlarını korumak amacıyla hareket ediyor olmalarıdır. Taraflardan her ikisinin de kendi çıkarlarını gerektiği gibi koruyacağı varsayılır.

Örneğin kira ilişkisi bir özel hukuk ilişkisidir. Kira sözleşmesi ev sahibi ile kiracı arasında karşılıklı anlaşmayla kurulur. Kimse bir kişinin evini zorla kiralayamaz. Ev sahibi istemediği kişiye evini kiralamaz. Keza kira miktarı da ancak tarafların karşılıklı iradeleriyle tespit edilir. Kiracı kirasını ödemezse, ev sahibi kira alacağını zorla kiracıdan kendisi alamaz. Bunun için mahkemeye, icra dairesine başvurması gerekir.

2. Kamu Hukuku

“Kamu hukuku (*public law*)”, bir devletin teşkilatını, bir devlet ile bir başka devlet ve bir devlet ile bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarının bütünüdür. Kamu hukuku ilişkisinde taraflardan birisi olan devlet, *üstün* konumdadır. Kamu hukuku ilişkisi *tek taraflıdır*. Devletin iradesini açıklamasıyla hukukî ilişki ortaya çıkar. Bunun özel kişi tarafından kabul edilmesine gerek yoktur. Üstelik kamu hukuku ilişkisinde devletin yaptığı işlemlerin hukuka uygun olduğu konusunda karine (=varsayım, *presumption*) vardır. Dahası devlet, aldığı kararları kendisi tek taraflı olarak re’sen icra edebilir. Kamu hukuku ilişkisinde devlete tanınan bu üstün yetkiler, devletin işlemlerinde kamu yararı amacını güdüyor olmasındandır.

Bölüm 5

YARGI ÖRGÜTÜ^{*1}

PLÂN:

I. Anayasa Yargısı

- A. Kuruluşı
- B. Görev ve Yetkileri
- C. Denetimi Şekilleri
- D. İç Yapısı ve Çalışma Düzeni

II. Adlî Yargı

- A. İlk Derece (Bidayet) Mahkemeleri
 - 1. Hukuk Mahkemeleri
 - 2. Ceza Mahkemeleri
- B. Ara Derece (İstinaf) Mahkemeleri: Bölge Adliye Mahkemeleri
 - Hukuk Kısmında İstinaf Yolunun İşleyişi
 - Ceza Kısmında İstinaf Yolunun İşleyişi
- C. Üst Derece (Temyiz) Mahkemeleri: Yargıtay

III. İdarî Yargı

- A. İlk Derece (Bidayet) Mahkemeleri
 - 1. İdare Mahkemeleri
 - 2. Vergi Mahkemeleri
- B. Ara Derece (İstinaf) Mahkemeleri: Bölge İdare Mahkemeleri
- C. Üst Derece (Temyiz) Mahkemesi: Danıştay

IV. Uyuşmazlık Yargısı: Uyuşmazlık Mahkemesi

V. Yargı Organına Hâkim Olan İlkeler

- A. Tabiî Hâkim ilkesi
- B. Hâkimlerin Bağımsızlığı ve Hâkimlik Teminatı

VI. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Yargı ve Mahkeme Kavramı². - “Yargı (*jurisdiction*)”, hukukî uyuşmazlıkları kesin olarak karara bağlama demektir. Yargı yetkisini kullanan, yani hukukî uyuşmazlıkları kesin ola-

* *Judicial organization, judiciary structure.* Bu bölüm Gözler, *Hukuka Giriş, op. cit.*, s.117-148’den özetlenmiştir. Dana fazla bilgi için oraya bakınız.

1. Ramazan Arslan ve Süha Tanrıver, *Yargı Örgütü Hukuku*, Ankara, Yetkin, 2001; Baki Kuru, Ramazan Arslan ve Ejder Yılmaz, *Medenî Usûl Hukuku*, Ankara, Yetkin, 14. Baskı, 2002, s.56-58, 125, 126, 551-560, 730-731, 785-805; Nurullah Kunter ve Feridun Yenisey, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul, Beta, 12. Baskı, 2002, Birinci Kitap, s.43-45, 58-60, 155-161, 243-244, 438-444; Gözübüyük, *Hukuka Giriş, op. cit.*, 26. B., s.198-205; Akıntürk, *Hukuka Giriş, op. cit.*, s.309-332.
2. Kuru, Arslan ve Yılmaz, *Medenî Usul Hukuku, op. cit.*, s.56-57; Metin Günday, *İdare Hukuku*, Ankara, İmaj, 10. Baskı, 2011, s.4-5; Ergun Özbudun, *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, Yetkin, 13. Baskı, 2012, s.375-379.

rak karara bağlayan kuruluşlara da “mahkeme (*court*)” denir. Anayasamızın 9’uncu maddesine göre, Türkiye’de “yargı yetkisi, Türk milleti adına *bağımsız ve tarafsız mahkemelerce* kullanılır”. Anayasamızın 138 ve 139’uncu maddeleri göz önünde tutularak *bağımsız mahkemeler* şöyle tanımlanabilir: Bağımsız mahkemeler, yargı yetkisini kullanırken hiçbir organ, makam, merci veya kişi tarafından kendilerine emir ve talimat verilemeyen, genelge gönderilemeyen, tavsiye ve telkinde bulunulamayan, kararları yasama ve yürütme organlarını bağlayan, kararları bu organlarca hiçbir surette değiştirilemeyen ve yerine getirilmesi geciktirilemeyen görevlerinde bağımsız ve teminatlı hâkimlerden meydana gelen kuruluşlardır.

Türkiye’de mahkemeler tek tür değildir. Çeşit çeşit mahkeme vardır. Açıkçası Türkiye’de yargı örgütü kollara ayrılmıştır. Kararları aynı yüksek mahkemede temyiz edilen mahkemelerin oluşturduğu topluluğa “yargı kolu (*branches of judiciary*)” veya “yargı düzeni” denir. Yüksek mahkeme sayısınca yargı kolu vardır. Türkiye’de Anayasa yargısı, adlî yargı, idarî yargı ve uyuşmazlık yargısı olmak üzere dört çeşit yargı kolu vardır. Şimdi bunları sırasıyla görelim:

TABLO 5.1: Türkiye’de Yargı Kolları

<i>YARGI KOLU</i>	ANAYASA YARGISI	ADLÎ YARGI	İDARİ YARGI	UYUŞMAZLIK YARGISI
Üst Derece Mahkemesi	Anayasa Mahkemesi	Yargıtay	Danıştay	Uyuşmazlık Mahkemesi
Ara Derece Mahkemeleri		Bölge Adliye Mahkemeleri	Bölge İdare Mahkemeleri	
İlk Derece Mahkemeleri		Hukuk (<i>Sulh-Asliye</i>) Ceza (<i>Asliye-Ağır</i>)	İdare Mahkemeleri Vergi Mahkemeleri	

Tarihsel Bilgi: 27 Nisan 2017 referandumuyla onaylanan 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunuyla Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi lağvedilmiştir. Bundan önce Türkiye’de “Askeri Ceza Yargısı” ve “Askeri İdari Yargı” olmak üzere iki yargı kolu daha vardı.

Bölüm 6

DAVA TÜRLERİ

PLÂN:

I. Hukuk Davaları

A. Eda Davaları

B. Tespit Davaları

C. İnşaf Davalar (Yenilik

Doğuran Davalar)

II. Ceza Davaları

III. İdarî Davalar

A. İptal Davası

B. Tam Yargı Davaları

1. Tazminat Davaları

2. İdari Sözleşmelerden

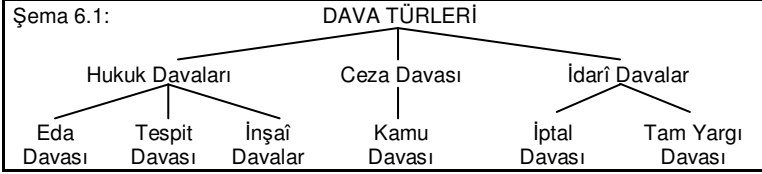
Doğan Davalar

3. Vergi Davaları

Dava Kavramı.- Bir kişinin hakkı bir başka kişi tarafından ihlâl edilmiş olabilir. Hakkı ihlâl edilen kişi normalde hakkı ihlâl eden kişiye başvurarak hakkını ihlâl etmemesini ve bu arada varsa uğradığı zararı gidermesini talep edebilir. Buna hukukta “**talep hakkı** (*right to claim*)” denir. İyi niyetli kişiler bu talebi kabul ederek, başvuran kişinin zararını tazmin ederler. Ancak bazı kişiler de, başvuran kişinin talebini yerine getirmez. Bu durumda hakkı ihlâl edilen kişinin kendi hakkını zorla alması mümkün değildir. Çünkü kimse kendi hakkını kendi alamaz. Buna “ihkak-ı hak yasağı (kendiliğinden hak alma yasağı)” denir. Bu durumda hakkı ihlâl edilen kişinin hakkını alabilmesi için mahkemeye başvurması gerekir. İşte, hakkı ihlâl edilen kişinin hakkının yerine getirilmesi için mahkemeye başvurmaya “**dava** (*suit, action*)” denir.

Örnek: A, evini aylık 500 TL’ye B’ye kiralamıştır. B kirayı ödemiştir. Bu durumda A, B’den kirayı ödemesini talep edebilir. B öderse ortada bir sorun kalmaz. Ancak B, bu ödemeyi kendi isteğiyle yapmaz ise, A’nın B’nin önüne geçip cüzdanından 500 TL’yi alması mümkün değildir. Böyle bir durumda, A’nın B aleyhine icra takibinde bulunması veya hukuk mahkemesinde dava açması gerekir.

Dava Türleri.- “Dava türleri (*types of lawsuits*)”, hukuk davaları, ceza davaları ve idarî davalar olmak üzere önce üç gruba ayrılabilir. Bunların her biri de kendi içinde alt türlere ayrılmaktadır. Bunları önce bir şema hâlinde gösterelim; sonra da sırasıyla açıklayalım:

I. HUKUK DAVALARI¹

“Hukuk davaları (*civil lawsuits, civil actions*)”, özel hukuk, yani medenî hukuk, borçlar hukuku ve ticaret hukuku alanındaki bir hakkı ihlal edilen kişinin açtığı davalardır. Bu davalar adlî yargının hukuk mahkemeleri kısmında, yani sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemelerinde açılır.

Bu davalar içeriklerine göre boşanma davaları, velayet davaları, nafaka davaları, nesep davaları (babalık davası), vesayet davaları, miras davaları, veraset davaları, tazminat davaları, kira tespit davaları, tahliye davaları, kişilik haklarının korunmasına ilişkin davalar, nüfus davaları (örneğin yaş düzeltme, isim değiştirme, vs.), dernek davaları, vakıf davaları gibi çok değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır. Hukuk davalarını bu şekilde sınıflandırmak neredeyse imkânsızdır. O nedenle hukuk davaları içeriklerine göre değil, davacının mahkemeden istediği hukukî korunmanın niteliğine göre sınıflandırılmaktadır. Bu açıdan hukuk davaları, “eda davaları”, “tespit davaları” ve “inşâî davalar” olmak üzere üçe ayrılır.

1. Baki Kuru, Ramazan Aslan ve Ejder Yılmaz, *Medenî Usul Hukuku*, Ankara, Yetkin Yayınları, 14. Baskı, 2002, s.263-265, 324-341; Aydın Zevkliler ve Ayşe Havutçu, *Yeni Medenî Kanuna Göre Medenî Hukuk (Temel Bilgiler)*, Ankara, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, 2003, s.180 vd.; Bilge Öztan, *Medenî Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Turhan, 8. Baskı, 2002, s.186-200.

Bölüm 7

HUKUK KURALLARININ UYGULANMASI

Hâkimler, kanunları uygulayarak önlerindeki davalarda karar verirler. Normalde hâkimin davada uygulayabileceği nitelikte bir hüküm kanunlarda vardır ve bu hükmün anlamı açık seçik bellidir. Hâkim bu hükmü okur ve ona göre karar verir ve bu şekilde de kanunlar uygulanmış olur. Ancak her zaman mesele bu kadar kolay değildir. Kanunların uygulanmasında çeşitli sorunlar ortaya çıkar: Bir kere, bazen hâkimin davada uygulayabileceği bir kural, kanunlarda bulunmaz. Bu durumda hâkim nasıl karar verecektir? Hâkim böyle bir durumda örf ve âdete göre veya kendi düşüncesine göre bir karar verebilir mi? İkinci olarak bazen davada uygulanacak bir kanun hükmü vardır; ama bu kanun hükmünde boşluk olabilir. Bu kanunun uygulanması için önce bu boşluğun doldurulması gerekmektedir. Bu boşluk nasıl doldurulacaktır? Üçüncü olarak bazen davada uygulanacak kanun hükmü vardır; ancak bu kanun hükmünün anlamı belirsizdir. Bu durumda hâkim bu belirsizliği nasıl giderecektir? Dördüncü olarak bazen bir davada uygulanacak birden fazla kanun hükmü vardır ve bunlar birbiriyle çatışmaktadır. Bu durumda hâkim bu çatışmayı nasıl çözecek ve davayı nasıl karara bağlayacaktır? Beşinci olarak bazen davada hangi ülkenin kanununun uygulanacağı hususunda tereddüt ortaya çıkar. Örneğin Türkiye’de evlenen bir yabancıнын evlenme şartları Türk Medenî Kanununa göre mi, kendi ülkesinin kanununa göre mi belirlenecektir? Keza Türkiye’de suç işleyen bir yabancıya acaba Türk Ceza Kanununa göre mi, yoksa kendi ülkesinin kanununa göre

mi ceza verilecektir? Altıncı olarak kanunlar, ebedî ve ezeli şeyler değildir. Belirli tarihte yürürlüğe girerler ve belirli tarihte yürürlükten kalkarlar. Yürürlükte olmayan bir kanunu hâkimler uygulayamazlar. Peki ama kanunlar ne zaman yürürlüğe girerler ve ne zaman yürürlükten kalkarlar? Yedinci olarak, acaba kanunlar geçmişe uygulanabilir mi? Yani hâkim, belirli bir tarihte yürürlüğe girmiş kanunu, yürürlüğe giriş tarihinden önceki olay ve durumlara da uygulayabilir; önceki olaylar hakkında yeni kanuna göre karar verebilir mi? İşte “hukuk kurallarının uygulanması (*application of legal norms*)” başlıklı bu bölümde bu yedi sorunu inceleyeceğiz. Buna göre bu bölümün planı şu şekilde olacaktır:

PLÂN:

- I. Kanunda Kural Bulunmayan Hâllerde Örf ve Âdet Hukukunun Uygulanması ve Hâkimin Hukuk Yaratması Sorunu
- II. Kanunlardaki Boşlukların Hâkimin Takdir Yetkisiyle Doldurulması Sorunu
- III. Hukuk Kurallarının Uygulanmasında Yorum Sorunu
- IV. Hukuk Kurallarının Uygulanmasında Çatışma Sorunu
- V. Hukuk Kurallarının Yer Bakımından Uygulanması Sorunu
- VI. Hukuk Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması Sorunu
- VII. Kanunların Geçmişe Uygulanması Sorunu

Şimdi bu plân dâhilinde hukuk kurallarının uygulanması sorununu görelim:

I. KANUNDA KURAL BULUNMAYAN HÂLLERDE ÖRF VE ÂDET HUKUKUNUN UYGULANMASI VE HÂKİMİN HUKUK YARATMASI SORUNU¹

Hâkim önündeki davada hukuk kurallarını uygulayarak karar verir. Hâkimin önündeki davada uygulanabilecek nitelikte

1. Bu başlık, Gözler, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, s.388-397’den özetlenmiştir. Bu konuda daha fazla bilgi için oraya bakınız. Edis, *op. cit.*, s.106-145, 179-213; Ataay, *op. cit.*, s.188-199, 199-202; Gözübüyük, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, s.77-79; Göğer, *op. cit.*, c.I, s.96-103; Aral, *op. cit.*, s.20-219; Bilge, *op. cit.*, s.182; Yaşar Karayalçın, *Hukukda Öğretim-Kaynaklar-Metod-Problem Çözme*, Ankara, BTHAE, 4. Baskı, 1994, s.62-65; Du Pasquier, *op. cit.*, s.199-203.

Bölüm 8

HUKUKÎ OLAYLAR, FİİLLER VE İŞLEMLER*

PLÂN:

I. Hukukî Olaylar

II. Hukukî Fiiller

A. Hukuka Aykırı Fiiller

B. Hukuka Uygun Fiiller

III. Özel Hukukta Hukukî İşlemler

A. Hukukî İşlemin Unsurları

1. İrade Açıklaması

2. Hukukî Sonuç

B. Hukukî İşlemlerin Çeşitleri

1. Tek Taraflı- Çok Taraflı

2. Sağlararası - Ölüme Bağlı

2. İvazlı-İvazsız

3. Taahhüt-Tasarruf

4. Sebebe Bağlı-Bağlı Olmayan

IV. Kamu Hukuku İşlemleri

A. Yasama İşlemleri

B. Yargı İşlemi

C. Yürütme İşlemleri veya İdarî İşlemler

1. Tek-Yanlı İdarî İşlemler

a) Bireysel İdarî İşlemler

b) Düzenleyici İdarî İşlemler

2. İki-Yanlı İdarî İşlemler:

İdarî Sözleşmeler

I. HUKUKÎ OLAYLAR¹

“Genel anlamda olay”, doğadaki tüm değişikliklerdir. Güneşin doğup batması, ağaçların çiçek açması, yağmurun yağması, kuşların uçuşması, insanların doğmaları, ölmeleri, konuşmaları,

* “*Legal events, acts and transactions*”.

1. Tekinay, *op. cit.*, s.95-96; Ataay, *op. cit.*, s.255-260; Gözübüyük, *Hukuka Giriş, op. cit.*, 26. B., s.136-139; Ahmet Kılıçoğlu, *Bankacılar İçin Medenî Hukuk Bilgisi*, Ankara, BTHAE Yay., 2000, s.41-49; Sadri Maksudi Arsal, *Hukukun Umumi Esasları*, Ankara, AÜHF Neşriyatı, 1937, s.132-139.

kavga etmeleri hep birer “olay (*event*)”dır. “Genel anlamda olaylar” çoğunlukla hukuku ilgilendirmeyiz. Ancak bunlardan bazıları, bazı durumlarda hukuku ilgilendirir. Bazı olaylar hukuk alanında bir etki yapar; bir hukukî sonuç doğurur. Bu sebeple de “hukukî olay (*legal event*)” niteliğini kazanırlar. İşte biz, *hukuk düzeninin kendisine hukukî sonuç bağladığı olaylara hukukî olay diyoruz*.

Örneğin kuşların ötmesi, bulutların yer değiştirmesi, insanların ağlaması, gülmesi, şarkı söylemesi bir hukukî olay değildir. Çünkü bunlara hukukî bir sonuç bağlayan bir hukuk kuralı yoktur. Buna karşılık örneğin insanın doğumu hukukî bir olaydır. Zira Medenî Kanunun 28’inci maddesi, “kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu andan başlar” diyerek doğum olayına bir hukukî sonuç (kişilik) bağlamıştır. Hukuken “kişi” olmak ise hak sahibi olmak ve borç altına girebilmek demektir. O halde doğum bir hukukî olaydır. Keza delirmek de bir hukukî olaydır. Zira temyiz kudretini yitiren kişi, fiil ehliyetini yitirir ve onun hakkında Medenî Kanunun vesayet ile ilgili hükümleri uygulanır. Ölüm de hukukî bir olaydır; çünkü ölen kimse “kişi” olmaktan çıkar. Bir kimseyi öldürmek, yaralamak, malını çalmak da hukukî olaylardır; çünkü bu durumda bunları yapan kişi hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Hukukî olaylar, “doğa olaylarından kaynaklanan hukukî olaylar” ve “insan davranışlarından kaynaklanan hukukî olaylar” olmak üzere ikiye ayrılır:

1. Doğa olaylarından kaynaklanan hukukî olaylar, insan iradesi dışındaki sebeplerden meydana gelen doğa ile ilgili olaylardır. Hastalık nedeniyle ölüm, hukukun kendisine sonuç bağladığı bir “doğa olayı (*natural event*)”dır. Keza hukuk, depresyon gibi doğa olaylarına da sonuç bağlar. Örneğin bu olaylar nedeniyle bir şey üzerinde bulunan mülkiyet hakkı, o şeyin tahrip olmasıyla sona erer. Keza öngörülemeyen ve önlenemeyen bir

Bölüm 9

HAK KAVRAMI¹

PLÂN:

I. Genel Olarak

II. Hakların Çeşitleri

A. Kamu Hakları

1. Negatif Statü Hakları
2. Pozitif Statü Hakları
3. Aktif Statü Hakları

B. Özel Haklar

1. Mutlak Haklar
 - a) Mallar Üzerindeki
 - b) Kişiler Üzerindeki
2. Nispî Haklar

III. Hakların Korunması

A. Talep Yolu

B. Dava Yolu

1. Özel Hukukta: Eda, Tespit ve İnşai Davalar
2. Ceza Hukukunda: Kamu Davası
3. İdare Hukukunda: İptal Davası ve Tam Yargı Davası

C. Kişinin Kendi Hakkını Bizzat Koruması Yolu

1. Meşru Müdafaa
2. İztırar Hâli
3. Kuvvet Kullanma

I. GENEL OLARAK

“Hak (*right*)”, hukukun temel kavramlarından birisidir. Öylesine temeldir ki, “hukuk” kelimesi, “hak” kelimesinden türemiştir. “Hukuk” kelimesi “hak” kelimesinin çoğuludur; yani

1. Bu bölüm, Gözler, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, s.436-457’den özetlenmiştir. Bilge, *op. cit.*, s.184-199; Güriz, *Hukuk Başlangıcı*, *op. cit.*, s.44-47; Adnan Güriz, *Hukuk Felsefesi*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1985, s.129-146; Özsunay, *op. cit.*, s.233-286; Akıntürk, *Hukuka Giriş*, *op. cit.*, 7. B., s.91-130; Akıntürk, *Medenî Hukuk*, *op. cit.*, s.29-39; Keyman, *op. cit.*, s.117-135; Göğer, *op. cit.*, c.I, s.121-130; Kılıçoğlu, *op. cit.*, s.50-61.

“hukuk”, “haklar” demektir². Hatta Latince *ius* terimi hem hukuk, hem de hak demektir. Aynı şekilde Fransızca, Almanca ve İtalyancada “hukuk” ile “hak” kavramları için aynı kelime kullanılmaktadır. Fransızca *droit*, İtalyanca *diritto*, Almanca *Recht* kelimeleri, hem “hukuk”, hem de “hak” demektir³.

Gerek kamu hukukunda, gerekse özel hukukta devamlı olarak birtakım “hak”lardan bahsedilir. Örneğin grev hakkı, konut hakkı, dernek kurma hakkı, seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakkı, dilekçe hakkı, şahsiyet hakkı, mülkiyet hakkı, intifa hakkı, velayet hakkı, vesayet hakkı, nafaka hakkı, tedip hakkı, miras hakkı, alacak hakkı, rehin hakkı, vs.

“Hak” kavramının karşısında “yükümlülük (*charge*)” kavramı bulunur. Yani bir hukukî ilişkide bir tarafın *hakkı* varsa, diğer tarafın *yükümlülüğü* vardır. Yükümlülük kavramı yerine özel hukukta “borç (*obligation*)” veya kamu hukukunda “ödev (*duty*)” kavramı da zaman zaman kullanılır. Hak kavramının tanımını konusunda çeşitli görüşler⁴ varsa da bu kavram çok genel olarak şu şekilde tanımlanabilir:

TANIM: Hak, kişilere irade kudreti tanınmak suretiyle hukuk düzeni tarafından korunan menfaattir.

II. HAKLARIN ÇEŞİTLERİ

Haklar çeşitli ayrımlara tâbi tutulur. Bu ayrımlardan ilki düzenledikleri hukuk alanından hareketle yapılmıştır. Düzenledikleri hukuk alanından hareketle haklar, “kamu hakları” ve “özel haklar” olarak ikiye ayrılmıştır. Kamu hakları, kamu hukukundan, özel haklar ise özel hukuktan kaynaklanan haklardır. Örneğin alacak hakkı borçlar hukuku (=özel hukuk) tarafından düzenlendiği için

2. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 1984, s.453.

3. Türk Hukuk Kurumu, *Türk Hukuk Lügatı*, Ankara, 3. Tıpkı Baskı: Başbakanlık Basımevi, 1991, s.401, 442. İngilizcede “hukuk” ve “hak” kavramları için iki ayrı kelime kullanılmaktadır: *Law* ve *right*.

4. Bu görüşler için bkz.: Gözler, *Hukuka Giriş, op. cit.*, s.394-398.

Bölüm 10

MÜEYYİDE KAVRAMI¹

PLÂN:

I. Genel Olarak

II. Müeyyide Çeşitleri

A. Özel Hukuk Müeyyideleri

1. Cebri İcra

2. Tazminat

3. Geçersizlik

a) Yokluk

b) Butlan

B. Kamu Hukuku Müeyyideleri

1. Cezai Müeyyideler

2. İdarî Müeyyideler

a) Özel Kişilere Karşı Müeyyideler

b) İdareye Karşı Müeyyideler

aa) Yokluk

bb) İptal

cc) Tazminat

I. GENEL OLARAK

Hukuk kurallarının bir insan davranışını emrettiğini veya yasakladığını daha önce söylemiştik. Hukuk kurallarının emrettiği davranış insanlar çoğunlukla kendiliğinden yaparlar. Keza hukuk kurallarının yasakladığı davranıştan da insanlar genellikle kendiliğinden uzak dururlar. Hukuk kuralları, konusunu oluşturan insan davranışının yapılmasını veya yapılmamasını kişilerin isteğine bırakmaz. Hukuk kurallarının emrettiği veya yasakladığı insan davranış muhatapları için zorunludur. Bu zorunluluk, bu bağlayıcılık, hukukta “müeyyide (yaptırım, *sanction*)” ile sağlanır. Hukuk kuralının uygulanmaması hâlinde kişi bir müeyyide ile karşılaşır. Diğer bir ifadeyle, hukuk kurallarına uyulmasının nihaî nedeni müeyyidedir. Kişi hukuk kurallarına uyar, ya da müeyyideye maruz kalır. İşte bu bölümde biz hukuk kurallarının müeyyidesini göreceğiz. Önce müeyyidenin tanımını verelim:

1. Bu bölüm, Gözler, *Hukuka Giriş, op.cit.*, s.410-427’den özetlenmiştir. Bu konuda daha fazla bilgi için oraya bakınız. Bilge, *op. cit.*, 9. B., s.39-43; Güriz, *Hukuk Başlangıcı, op. cit.*, s.41-44; Gözübüyük, *Hukuka Giriş, op. cit.*, s.8-10; Göğer, *op. cit.*, c.I, s.36-42; Akıntürk, *Hukuka Giriş, op. cit.*, s.19-22; Du Pasquier, *op. cit.*, s.112-115; Gridel, *op. cit.*, s.35-49; Bekaert, *op. cit.*, s.423-468.

TANIM.- Müeyyide, bir hukuk kuralının ihlâline tepki olarak gösterilen ve hukuk düzeni tarafından öngörülen cebirdir.

Bu tanımdan müeyyidenin unsurlarını çıkarabiliriz: (1) Müeyyide hukuk kuralının ihlâline tepki olarak gösterilir. (2) Müeyyidenin özünde “cebir (*coercion*)” vardır. Cebir, kişinin yaşamına, sağlığına, özgürlüğüne, malvarlığına verilen bir zarardır. Örneğin idam cezası, kişinin yaşamına son vermekte, kırbaç cezası kişinin sağlığına, hapis cezası kişinin özgürlüğüne, tazminat ise kişinin malvarlığına zarar vermektedir. (3) Hukuk kuralının ihlâline tepki olarak gösterilen bu cebir, herhangi bir cebir değil, hukuk düzeni tarafından öngörölmüş bir cebirdir.

Müeyyidenin Tarihsel Gelişimi².- İlkel toplumlarda müeyyide, adem-i merkezî hâldeydi, yani dağınıktı ve örgütlenmemişti. Gerçekten de ilkel toplumlarda, kuralın ihlâl edilip edilmediğini tespit edecek makamlar ve ihlâli hâlinde hangi müeyyidenin ne miktarda uygulanacağına hükmedecek organlar ve keza hükmedilen müeyyideyi icra edecek kişi ve kurumlar tespit edilmemişti. İlkel toplumda, hukuk kuralının ihlâli hâlinde, ihlâl edene tepki göstermeye, ihlâlden zarar gören kişi yetkilidir. Suçluyu bizzat mağdur veya mağdurun yakınları cezalandırır. İlkel toplum, suçtan zarar gören kimseye, böyle bir cezalandırma hakkı tanımıştır³. Burada bir çeşit *öç alma hakkı* vardır. Keza sorumluluk kolektiftir. “*Öç alma (revenge)*” kişisel olarak saldırgana değil, çoğunlukla onun mensup olduğu topluluğa karşı uygulanır. Öç almada bir oran düşüncesi de yoktur. Objektif ve kişisel olmayan öç alma, toplumu kargaşaya sürükliyordu. Öç almanın yerine daha sonra kısas esası benimsendi. Kısas, bir zarara sebebiyet veren kimseye, aynı miktar ve yoğunlukta zarar verilmesi esasına dayanıyordu. Daha sonra ise “*uzlaşma (reconciliation)*” usûlü ortaya çıktı⁴. Suç işleyenin suçun bedeli olarak belli para veya mal (diyet, *blood money*)

2. Vecdi Aral, *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, İstanbul, İÜHF Yay., 1975, s.68-69; Bilge, *op. cit.*, s.41-43; Dönmezer ve Erman, *op. cit.*, c.I, s.40-42; J. Haesaert, *Théorie générale du droit*, Bruxelles, Emile Bruylant, 1948, s.94-95.

3. Aral, *op. cit.*, s.68.

4. Dönmezer ve Erman, *op. cit.*, c.I, s.40-43.

Bölüm 11

KİŞİLİK KAVRAMI¹

PLÂN:

I. Gerçek Kişiler

A. Kişiliğin Başlangıcı ve Sona Ermesi

B. Kişinin Ehliyetleri

1. Hak Ehliyeti

2. Fiil Ehliyeti

a) İçeriği

b) Şartları

c) Fiil Ehliyeti Bakımından Kişilerin Sınıflandırılması

II. Tüzel Kişiler

A. Özel Hukuk Tüzel Kişileri

1. Kişi Toplulukları

a) Dernekler

b) Şirketler

2. Mal Toplulukları: Vakıflar

B. Kamu Hukuku Tüzel Kişileri

1. Kişi Topluluğu Şeklindeki Kamu Hukuku Tüzel Kişileri: Kamu İdareleri

a) Devlet (Merkezî İdare)

b) Mahallî İdareler

aa) İl Özel İdaresi

bb) Belediye

cc) Köy

2. Mal Topluluğu Şeklindeki Kamu Hukuku Tüzel Kişileri: Kamu Kurumları

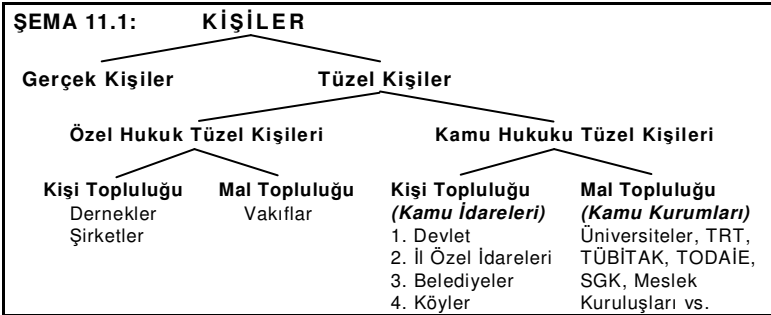
1. Akıntürk, *Medenî Hukuk, op. cit.*, s.105-220; Öztan, *op. cit.*, s.203-366; Aydın Zevkliler ve Ayşe Havutçu, *Yeni Medenî Kanuna Göre Uyarlanmış Medenî Hukuk (Temel Bilgiler)*, Ankara, Seçkin Yayınları, 2003, s.99-216.

Genel Olarak Kişi ve Kişilik Kavramı.- Hukukta “kişi (*person*)”, hak ve borçlara sahip olabilen varlıklara denir. “Kişilik (*personality*)” kavramı ise hukukça korunan kişiye bağlı değerlerin bütünüdür.

TANIM.- *Kişi*, hukukta hak ve borçlara sahip olabilen varlıklardır.

TANIM.- *Kişilik*, hukukça korunan kişiye bağlı değerlerin bütünüdür.

“Kişi” olmanın bazı sonuçları vardır: (1) Kişiler irade açıklayabilirler. (2) Kişiler, hukukî işlemler yapabilirler. (3) Kişiler malvarlığına sahip olabilirler. (4) Kişiler, hak ve borç altına girebilirler. (5) Kişiler sorumluluk sahibidirler. (6) Kişiler, mahkemeler huzurunda davacı ve davalı olabilirler. Kişiler, “gerçek kişiler” ve “tüzel kişiler” olarak ikiye ayrılır. Tüzel kişiler de kendi içinde özel hukuk tüzel kişileri ve kamu hukuku tüzel kişileri olarak ikiye ayrılır. Özel hukuk tüzel kişileri kendi içinde kişi toplulukları ve mal toplulukları şeklinde ayrılır. Kişi toplulukları dernekler ve şirketlerdir. Mal toplulukları ise vakıflardır. Kamu hukuku tüzel kişileri de kendi içinde kişi toplulukları ve mal toplulukları olarak ikiye ayrılır. Kişi topluluklarına “kamu idareleri” denir ki, bunlar devlet, il özel idaresi, belediyeler ve köylerdir. Mal topluluklarına ise kamu hukukunda “kamu kurumları” denir. Bunlar üniversiteler, TRT, TÜBİTAK, KİT’ler, SGK gibi çok çeşitlidir. Şimdi bu ayrımı bir şema hâlinde gösterelim:

Bölüm 12

SORUMLULUK KAVRAMI

PLÂN:

I. Siyasî Sorumluluk

- A. Kolektif Siyasî Sorumluluk
- B. Bireysel Siyasî Sorumluluk

II. Cezaî Sorumluluk

- A. Suçun Maddî unsuru
 - 1. Hareket
 - 2. Netice
 - 3. Nedensellik Bağı
- B. Suçun Manevî unsuru
 - 1. İsnat Yeteneği
 - 2. Kusurluluk
 - a) Kast
 - b) Taksir

III. Malî Sorumluluk

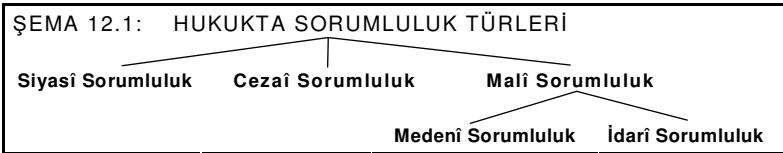
A. Medenî Sorumluluk

- 1. Akdî Medenî Sorumluluk
- 2. Haksız Fiil Sorumluluğu
- 3. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Sorumluluk

B. İdarî Sorumluluk

- 1. Akdî İdarî Sorumluluk
- 2. Sözleşme Dışı İdarî Sorumluluk
 - a) Kusurlu Sorumluluk
 - b) Kusursuz Sorumluluk

Hukukta “sorumluluk (mesuliyet, *responsibility*, *liability*)”, “siyasî sorumluluk”, “cezaî sorumluluk” ve “malî sorumluluk” olmak üzere üç değişik anlamda kullanılmaktadır. Malî sorumluluk da “medenî sorumluluk” ve “idarî sorumluluk” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Önce sorumluluk çeşitlerini bir şema hâlinde gösterelim:

I. SİYASÎ SORUMLULUK¹

“Siyasî sorumluluk (*political responsibility*)”, idarecilerin “egemen”e karşı olan sorumluluğudur². Demokrasilerde “egemen”, halktır. Pratikte egemenliğin halk adına onun tarafından seçilen temsilcileri aracılığıyla kullanıldığı kabul edilir. Dolayısıyla bir demokrasi de, siyasî sorumluluk da halka veya onun temsilcilerine karşıdır. Parlâmenter hükûmet sistemlerinde başkanlar ve başbakan, halkın temsilcisi olan parlâmentoya karşı sorumludur. Başkanlık sistemlerinde ise başkan, parlâmentoya karşı sorumlu değildir. Başkan doğrudan doğruya halk tarafından seçilir ve halka hesap verir.

Siyasî sorumluluğun müeyyidesi “görevden alma”dır.

Siyasî sorumluluğun belli bir sebebi yoktur. Egemenin veya onun adına temsilcilerinin takdir ettiği her şey bir siyasî sorumluluk sebebi olabilir. Örneğin parlâmenter hükûmet sistemlerinde parlâmento, başbakan ve bakanları yolsuzlukların önüne geçemedikleri için görevden alabileceği gibi, enflasyonu düşüremedikleri için de görevden alabilir.

Türkiye’de siyasî sorumluluğu, 9 Temmuz 2018 öncesi ve sonrası arasında ayrı yaparak incelemek gerekir.

A. 9 TEMMUZ 2018’DEN ÖNCEKİ SİSTEMDE

9 Temmuz 2018’den önce, bir parlâmenter hükûmet sistemi olarak, Türkiye’de Bakanlar Kurulunun, açıkçası Başbakan ve bakanların TBMM karşısında siyasî sorumluluğu vardı. Siyasî sorumluluk, “kolektif sorumluluk” ve “bireysel sorumluluk” olmak üzere iki çeşitti.

1. “Kolektif siyasî sorumluluk (*collective political responsibility*)”, hükûmetin genel siyasetinin yürütülmesinden

1. Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 21. Baskı, 2017, s.264-265, 348-350’den özetlenmiştir.

2. Didier Mauss, “Responsabilité”, in Olivier Duhamel ve Yves Mény, *Dictionnaire constitutionnel*, Paris, P.U.F., 1992, s.926.

Bölüm 13

BORÇ KAVRAMI

PLÂN:

I. Borç ve Borç İlişkisi Kavramı

A. Borç Kavramı

B. Borç İlişkisi Kavramı

II. Borcun Kaynakları

A. Sözleşmelerden Doğan Borçlar

B. Haksız Fiillerden Doğan Borçlar

C. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar

III. Borçların Hüküm ve Sonuçları

A. Borcun İfası

B. Borcun İfa Edilmemesi

C. Borçlunun Temerrüdü

IV. Borçların Sona Ermesi

A. İfa

B. İbra

C. Yenileme

D. Birleşme

E. Kusursuz İmkânsızlık

F. Takas

G. Zamanaşımı

AÇIKLAMA: YENİ TÜRK BORÇLAR KANUNU.- 11 Ocak 2011 tarih ve 6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Artık 22 Nisan 1926 tarih ve 818 sayılı Borçlar Kanununu yürürlükte değildir. Aşağıdaki açıklamalar, yeni Türk Borçlar Kanununa göre yapılmıştır. Bununla birlikte metin içinde bazı yerlerde eski Borçlar Kanununun kullandığı terimler de parantez içinde ayrıca gösterilmiştir.

Yeni Borçlar Kanunu ile eski Borçlar Kanunu arasında gerek sistem, gerek içerik olarak çok büyük fark yoktur. Ama **dilleri arasında büyük fark vardır**. Yeni Borçlar Kanunu, eski Borçlar Kanununun kullandığı pek çok hukukî terimin yerine bunların yenilerini kullanmıştır. Ancak eski Kanunun kullandığı terimlerden bazıları yeni Kanunda da kullanılmaktadır. Aşağıdaki tabloda bunlara örnekler verilmiştir. Şüphesiz dildeki değişime paralel olarak kanunların dili de değişebilir. Ama kelimeleri değiştirirken dilimizi fakirleştirmemek gerekir. Yeni Borçlar Kanununda aksine örnekler vardır. Örneğin eski Borçlar Kanunu, müddet, ecel, vade, mehil kelimelerini kullanırken yeni Borçlar Kanunu bunların hepsinin yerine “süre” kelimesini kullanmaktadır. Oysa müddet, ecel, vade, mehil kelimelerinin anlamları arasında farklılıklar vardır. Böylece dilimiz bu noktada dört kelimeden bir kelimeye inerek fakirleşmiştir.

BU BÖLÜM İÇİN KÜÇÜK HUKUK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

YENİ BORÇLAR KANUNUNDA AYNI KALANLAR

Ardiye: Ambar. Liman ve istasyonlarda ihracat ve ithalat eşyasının muhafaza edildiği açık veya kapalı yerler.

Def'i: Davalının davacının iddiasına karşı ileri sürdüğü maddi ve hukukî sebepler; zamanaşımı def'i, ödemezlik def'i gibi.

Feragat: Vazgeçme.

Fesih: Sona erdirmeye, dağıtma.

Fiil: Hareket, davranış, eylem ve işlem.

Halef: Birinin yerine geçen.

Halefiyet: hâleflik, birinin yerine geçmiş olma.

Hasar: Zarar, ziyan, riziko.

Havale: Bir işi veya bir şeyi başkasına verme.

İbra: Alacaklının alacağından vazgeçmesi.

İfa: Borcun yerine getirilmesi.

İhtar: Uyarı, hatırlatma. Alacaklının borçluyu borcunu ifa etmeye davet etmesi.

İradi: İsteğe bağlı.

Kefil: Bir kişinin borcunu yerine getirmediği takdirde onun borcunu üstlenen kişi.

Kefalet: Kefil olma durumu.

Misli eşya: Tıpkısı veya benzeri bulunan şeyler.

Muacceliyet: Borcun ifasının istenebileceği an.

Muvazaa: Danışıklı dövüş, hileli, dalavereli.

Müteselsil: Teselsül eden, zincir gibi birbirine bağlı olan. Zincirleme.

Rehin: Para karşılığında gösterilen şey. İpotek.

Rücu: Dönme.

Şerh: Not düşme (özellikle tapu siciline).

Tahsil: Hasıl etme, elde etme.

Tasarıf: Sahip olma, işlem yapma, biriktirme.

Tazminat: Zararın ödenmesi, giderilmesi.

Temerrüt: Borcunun gecikmesi, borcunu ifa etmemekte direnmesi.

Zilyetlik: Bir taşınır veya taşınmaz malı elinde tutan kişi.

YENİ KANUNUNDA DEĞİŞENLER

Akit: Sözleşme

Alacağın Temliki: Alacağın Devri

Ariyet: Kullanım Ödücü

Ayıba Karşı Tekeffül: Ayıptan Sorumluluk

Batıl: Hükümsüz

Cezai Şart: Ceza Koşulu

Hata: Yanılma

Hile: Aldatma

İztırar Hâli: Zorunluluk Hâli

İcap: Öneri

İcazet: Onama

İkrah: Korkutma

İllyet: Nedensellik

Karz: Tüketim Ödücü

Munzam Zarar: Aşkın Zarar

Mutlak Butlan: Kesin Hükümsüzlük

Müruruzaman: Zamanaşımı

Müvekkil: Vekâlet Veren

Müzayede: Artırma

Pey Akçeşi: Bağlanma Parası

Rızadaki Fesat: İrade Bozukluğu

Sarih: Açık

Semen: Satış Bedeli

Şufa Hakkı: Önalım Hakkı

Taliki Şart: Geciktirici Koşul

Tazmin Etme: Giderim

Tecdit: Yenileme

Tediye: Ödeme

Tellallık Sözleşmesi: Simsarlık Sözleşmesi

Yedimeine Tevdi: Güvenilir Kişiye Bırakma

Zımnî: Örtülü

I. BORÇ VE BORÇ İLİŞKİSİ KAVRAMI¹

Kişiler yaşamlarında her gün sayısız borç ilişkileri içine girer. Örneğin bakkaldan ekmek alır; dolmuşa binip işe gider; elbise, ayakkabı, televizyon, buzdolabı, otomobil alır; terziye elbise diktirir; evi için marangoza pencere yaptırır; bozulan televizyonunu tamir ettirir; oturmak için bir ev kiralar. Tüm bunlar bir borç ilişkisidir ve bu ilişkilerde tarafların karşılıklı borçları vardır.

A. BORÇ KAVRAMI

“Borç (*obligation*)” kavramı, “en dar”, “dar” ve “geniş” olmak üzere üç değişik anlamda kullanılmaktadır. (1) **En dar anlamda borç**, “para borcu”nu ifade eder. Örneğin bir kimse “bakkala borcum var” dediğinde, bakkala ödemesi gereken belli miktar parayı kasteder. (2) **Dar anlamda borç** ise, bir hukukî ilişkide iki kişiden birinin diğerine karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu şeyi ifade eder. Örneğin bir terziyle size bir elbise dikmesi konusunda anlaşmış iseniz, terzinin borcu elbiseyi dikmek; sizin borcunuz ise dikiş ücretini terziye ödemektir. Keza bir mağazaya gidip bir televizyon almak konusunda anlaşmış iseniz, satıcının borcu size söz konusu televizyonu teslim etmek; sizin borcunuz da televizyonun satış bedelini satıcıya ödemektir. (3) **Geniş anlamda borç** ise, alacaklı ve borçlu diye isimlendirilen iki taraf arasındaki hukukî bağı ifade eder ki buna “borç ilişkisi” denir².

B. BORÇ İLİŞKİSİ KAVRAMI

Tanım.- “Borç ilişkisi (*debtor-creditor relationship*)”, iki taraf arasında mevcut olan ve kendisine “borçlu (*debtor*)” denen tarafı kendisine “alacaklı (*creditor*)” denen tarafa karşı, kendisine “edim” denen belli bir davranış biçiminde bulunmakla yükümlü kılan bir hukukî bağıdır³.

1. Fikret Eren, *Borçlar Hukuku*, İstanbul, Beta, 6. B., 1998, c.I, s.21-90; Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Borçlar Hukuku*, İstanbul, Beta, 17. B., 2011, s.8-20.

2. Akıntürk ve Ateş Karaman, *Borçlar Hukuku, op. cit.*, s.9-10.

3. *Ibid.*, s.7-8.

Bölüm 14

MÜLKİYET KAVRAMI¹

PLÂN:

- I. Mülkiyet Hakkının Tanımı
- II. Mülkiyetle İlgili Görüşler
- III. Mülkiyet Hakkının Konusu:
 - “Eşya”dır
 - A. Eşya Kavramı
 - B. Eşya Türleri
- IV. Mülkiyet Hakkının Kapsamı
 - A. Asıl Eşya
 - B. Bütünleyici Parça
 - C. Eklenti
- V. Mülkiyet Hakkının İçeriği:
 - Mülkiyet Hakkından Doğan Yetki ve Ödevler
 - A. Mülkiyet Hakkından Doğan Yetkiler
 - 1. Müspet (Olumlu) Yetkiler
 - 2. Menfi Yetkiler
 - B. Mülkiyet Hakkına Getirilen Sınırlamalar ve Mülkiyet Hakkından Doğan Ödevler
- VI. Mülkiyet Hakkının Türleri
 - A. Tek Mülkiyet
 - B. Birlikte Mülkiyet
 - 1. Paylı Mülkiyet
 - 2. Elbirliği Mülkiyeti
- VII. Mülkiyet Hakkının Kazanılması
 - A. Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılması
 - 1. Aslen Kazanma
 - 2. Devren Kazanma: Resmî Şekil+Tapu Siciline Tescil
 - B. Taşınır Mülkiyetinin Kazanılması
 - 1. Aslen Kazanma
 - 2. Devren Kazanma

I. MÜLKİYET HAKKININ TANIMI VE KOMŞU KAVRAMLAR

Tanımlar.- “Mülkiyet hakkı (*property right, ownership right*)”, *sahibine en geniş yetkileri veren bir aynî haktır*. Bu tanımda geçen “aynî hak” kavramını da açıklamak gerekmektedir.

-
1. Kemal T. Gürsoy, Fikret Eren, ve Erol Cansel, *Türk Eşya Hukuku*, Ankara, AÜHF Yayınları, 1984; Nuşin Ayiter, *Eşya Hukuku*, Ankara, Savaş, 1983; Safa Reisoglu, *Türk Eşya Hukuku*, Ankara, AÜSBF Yayınları, 1980; Öztan, *op. cit.*, s.589-855; Akıntürk, *Medenî Hukuk, op. cit.*, s.417-472; Kılıçoğlu, *op. cit.*, s.308-354.

Aynî haklar (real rights), maddî mallar üzerindeki mutlak haklardır. Bu tanımda geçen “maddî mallar” ve “mutlak haklar” terimlerinin de açıklanması gerekmektedir.

Maddî mallar (tangible goods), elle tutulup gözle görülebilen mallardır. Örneğin ev, tarla, otomobil, televizyon, kalem birer maddî maldır. Ancak bu tanımda geçen “mal” kavramının da açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Mal (goods), parayla ölçülebilen ve başkalarına devredilebilen şeylerdir.

Mutlak haklar (absolute rights), hak sahibine en geniş yetkileri veren ve sahibi tarafından herkese karşı ileri sürülebilen haklardır.

Aynî Hakların Türleri (Types of Real Rights).- Aynî haklardan bazıları, sahibine tam ve sınırsız yetkiler tanıdığı halde, bir kısmının tanıdığı yetkiler sınırlıdır. İşte bu nedenle, aynî haklar, sahibine tanıdığı yetkiler bakımından “mülkiyet hakkı” ve “sınırlı aynî haklar” diye ikiye ayrılır.

1. Mülkiyet Hakkı.- “Mülkiyet hakkı (*right of ownership*)”, hak sahibine (malik, *owner*), en geniş yetkileri tanıyan aynî haktır. Malik, mülkiyetinde bulunan eşyayı, hukuk düzeninin çizdiği sınırlar içinde kalmak şartıyla, dilediği gibi kullanabilir, ondan dilediği gibi yararlanabilir ve nihayet onunla ilgili istediği tasarrufta bulunabilir (MK, m.683). Örneğin malik olduğu eşyayı satabilir, bağışlayabilir, tahrip edebilir veya yakabilir. O halde mülkiyet hakkını şu şekilde tanımlayabiliriz:

TANIM.- *Mülkiyet hakkı, sahibine o eşyayı “kullanma (usus)”, ondan “yararlanma (fructus)” ve onunla ilgili her türlü “tasarrufta bulunma (abusus)” yetkisini veren tam ve sınırsız bir aynî haktır.*

2. Sınırlı Aynî Haklar.- “Sınırlı aynî haklar (*restricted real rights*)” ise sahiplerine mülkiyet hakkı gibi tam ve geniş

Bölüm 15

MİRAS KAVRAMI¹

PLÂN:

I. Mirasçılar

A. Yasal Mirasçılar

1. Kan Hısımlarının Mirasçılığı
2. Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı
3. Evlatlığın Mirasçılığı
4. Devletin Mirasçılığı

B. Atanmış Mirasçılar

II. Ölüme Bağlı Tasarruflar

A. Ölüme Bağlı Tasarruf Şekilleri

1. Vasiyet
2. Miras Sözleşmesi

B. Miras Bırakanın Tasarruf Özgürlüğü ve Yasal Mirasçıların Saklı Payları

III. Mirasın Geçiş

A. Mirasın Açılması

B. Mirasa Ehliyet

IV. Mirasçılıktan Çıkarma

V. Mirasın Kazanılması

VI. Mirasçılık Sıfatının İspatı

VII. Mirasın Paylaştırılması

BU BÖLÜM İÇİN KISA HUKUK SÖZLÜĞÜ

Halefiyet: Bir kişinin bir başkasının yerine geçmesi.

Iskat: Düşürme, çıkarma.

Külli: Bütün olarak.

Mahfuz hisse: Saklı pay. Miras bırakanının mirasının dokunamayacağı kısmı.

Muris: Miras bırakan.

Muvazaa: İki kişinin aralarında gerçekten olmayan bir işlemi olmuş gibi göstermeleri.

Müteselsil: Birlikte, zincirleme.

Parantel: Bkz. zümre.

Tasarruf nisabı: Mirasın saklı paylar dışında kalan kısmı. Bu kısım üzerinde miras bırakan tasarrufta bulunabilir.

Tenkis: İndirme.

Tereke: Miras bırakanın mirasçılara geçecek olan malvarlığı.

Veraset ilâmı: Mirasçılık belgesi.

Zümre: Bir kişi ve kişiden üreyenlerin oluşturdukları topluluk.

1. Öztan, *op. cit.*, s.491-588; Akıntürk, *Medenî Hukuk, op. cit.*, s.323-355.

İnsanlar hayatları boyunca hak ve borç altına girerler. Örneğin ev, araba, tarla sahibi olurlar. Bankadan kredi alırlar. Bu hak ve borçların para ile ölçülebilen bütününe “malvarlığı (mamelek)” denir. Ama insanlar bir gün ölür ve kişilikleri sona erer. Peki ama kişinin hayattayken sahip olduğu bu malvarlığına ne olur? Bu malvarlığı sahibinin ölümüyle yok olmayacağına göre birilerine geçer. Peki ama bu malvarlığı kimlere ve nasıl geçer? İşte bu soruya cevap veren hukuk dalı miras hukukudur.

“Miras hukuku (*law of succession, inheritance law*)”, bir gerçek kişinin ölmesi durumunda para ile ölçülebilen hak ve borçlarının, yani malvarlığının kimlere ne oranda ve ne şekilde geçeceğini düzenleyen hukuk kurallarından oluşmuş bir huktur. Miras hukuku kuralları Türk Medenî Kanununun 495 ilâ 682’nci maddelerini kapsayan üçüncü kitabında düzenlenmiştir. Bu kitap iki kısma ayrılmıştır. Birinci kısım “mirasçılar” (m.495-574); ikinci kısım “mirasın geçmesi”ni (m.575-682) düzenlemektedir.

“Miras bırakan” veya eski tabirle “muris (*deceased*)”, ölümlü ile malvarlığı mirasçılara geçecek olan gerçek kişidir. Mirasın mirasçılara geçecek olan malvarlığına “tereke (*estate*)” veya “miras (*succession*)” denir. Tereke, miras bırakanın parayla ölçülebilen hak ve borçlarını içerir.

I. MİRASÇILAR²

“Mirasçı (*heir*)”, miras bırakanın terekesinin kendisine geçeceği gerçek veya tüzel kişidir. Mirasçıya “vâris (*inheritor, successor*)” de denir. Vâris kelimesinin çoğulu “verese (*inheritors, successors*)”dir.

Medenî Kanunumuz iki tür mirasçı kabul etmiştir. Bunlardan birincisi doğrudan doğruya kanundan doğan mirasçılıktır ki buna “yasal mirasçılık” denir. İkincisi, miras bırakanın ölüme bağlı bir tasarrufundan, yani iradesinden doğan mirasçılıktır ki

2. Akıntürk, *Medenî Hukuk*, *op. cit.*, s.325-332; Öztan, *op. cit.*, s.491-588.

BİBLİYOGRAFYA

- AKINTÜRK (Turgut) ve Derya Ateş Karaman, *Borçlar Hukuku*, İstanbul, Beta, 17. Baskı, 2011.
- AKINTÜRK (Turgut), *Hukuka Giriş*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, 7. Baskı, 2003.
- AKINTÜRK (Turgut), *Yeni Medenî Kanuna Göre Uyarlanmış Medenî Hukuk*, İstanbul, Beta Yayınları, 9. Baskı, 2003.
- ALEXEY (Robert), *A Theory of Constitutional Rights*, (Translated by Julian Rivers), Oxford, Oxford University Press, 2002.
- ANAYURT (Ömer), *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Seçkin, 3. Baskı, 2002.
- ANSAY (Tuğrul) ve Aynur Yongalık, *Şirketler Hukuku Bilgisi*, Ankara, BTHAE Yayınları, 21. Baskı, 2006.
- ARAL (Vecdi), *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, İstanbul, İÜHF Yay., 1975.
- ARSAL (Sadri Maksudi), *Hukukun Umumî Esasları*, Ankara, Ankara Hukuk Fakültesi Neşriyatı, 1937.
- ARSLAN (Ramazan) ve Süha Tanrıver, *Yargı Örgütü Hukuku*, Ankara, Yetkin, 2001.
- ATAAY (Aytekin), *Medeni Hukukun Genel Teorisi*, İstanbul, İÜHF Yay., 1971.
- AYİTER (Nuşin), *Eşya Hukuku*, Ankara, Savaş Yayınları, 1983.
- BEKAERT (Hermann), *Introduction à l'étude du droit*, Bruxelles, Etablissements Emile Bruylant, 1963.
- BİLGE (Necip), *Hukuk Başlangıcı*, Ankara, Turhan, 9. Baskı, 1994.
- CHAPUS (René), *Droit administratif général*, Paris, Monthchrestien, 15. Baskı, 2001, c.I.
- DEVELLİOĞLU (Ferit), *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Aydın, 1984.
- DÖNMEZER (Sulhi) ve Sahir Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, İstanbul, Filiz, **Cilt I:** 9. Baskı, 1985; **Cilt II:** 8. Baskı, 1983; **Cilt III:** Beta, 10. Baskı, 1985.

- EDİS (Seyfullah), *Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri*, Ankara, AÜHF Yayınları, 1983.
- EREN (Fikret), *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, İstanbul, Beta, 6. Baskı, 1998, 2 Cilt.
- FAVOREU (Louis) *et al.*, *Droit constitutionnel*, Paris, Dalloz, 1998.
- FENDOĞLU (Hasan Tahsin), *Hukuk Bilimine Giriş*, İstanbul, Filiz, 1997.
- GÖĞER (Erdoğan), *Hukuk Başlangıcı Dersleri*, AÜHF Yayınları, 1976, 2 cilt.
- GÖZLER (Kemal), *Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin, 17. Baskı, 2019.
- GÖZLER (Kemal) ve Gürsel Kaplan, *İdare Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 19. Baskı, 2014.
- GÖZLER (Kemal) ve Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 14. Baskı, 2014.
- GÖZÜBÜYÜK (A. Şeref), *Anayasa Hukuku*, Ankara, Turhan, 5. Bası, 1994.
- GÖZÜBÜYÜK (A. Şeref), *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Turhan, 26. Baskı, 2007.
- GÖZÜBÜYÜK (Şeref) ve Turgut Tan, *İdare Hukuku*, Ankara, Turhan, 5. Baskı, 2012 (Cilt II: İdari Yargılama Hukuku).
- GRİDEL (Jean-Pierre), *Notions fondamentales de droit et droit français*, Paris, Dalloz, 1992.
- GÜNDAY (Metin), *İdare Hukuku*, Ankara, İmaj, 10. Baskı, 2011.
- GÜRİZ (Adnan), *Hukuk Başlangıcı*, Ankara, Siyasal, 6. Baskı, 1997.
- GÜRİZ (Adnan), *Hukuk Felsefesi*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1985.
- GÜRİZ (Adnan), *Teorik Açından Mülkiyet Sorunu*, Ankara, AÜHF Yayınları, 1963.
- GÜRSOY (Kemal T.), Fikret Eren, ve Erol Cansel, *Türk Eşya Hukuku*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- HAESAERT (J.), *Théorie générale du droit*, Bruxelles, Etablissements Emile Bruylant, 1948.
- İMREGÜN (Oğuz), Merih Kemal Omağ ve Fahiman Tekil, *Ticaret Hukuku*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, 1990.
- İNAN (Ali Naim), *Bankacılar İçin Borçlar Hukuku Bilgisi*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2001.
- JELLİNEK (Georg), *L'Etat modern et son droit*, Trad. Par G. Fardis, Paris, 1912, c.II.
- KAPANİ (Münci), *Kamu Hürriyetleri*, Ankara, AÜHF Yayını, 6. Baskı, 1981.
- KARAYALÇIN (Yaşar), *Hukukda Öğretim-Kaynaklar-Metod-Problem Çözme*, Ankara, BTHAE, 4. Baskı, 1994.

- KEYMAN (Selahattin), *Hukuka Giriş*, Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi Yayınları, 1997.
- KILIÇOĞLU (Ahmet), *Bankacılar İçin Medenî Hukuk Bilgisi*, Ankara, BTHAE Yayınları, 2000.
- KIRATLI (Metin), *Anayasa Yargısında Somut Norm Denetimi: İtiraz Yolu*, Ankara, AÜSBF Yayını, 1966.
- KUNTER (Nurullah) ve Feridun Yenisey, *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul, Beta, Onikinci Baskı, 2002.
- KURU (Baki), Ramazan Arslan ve Ejder Yılmaz, *Medenî Usul Hukuku*, Ankara, Yetkin Yayınları, 14. Baskı, 2002.
- NOMER (Ergin), *Devletler Hususi Hukuku*, İstanbul, Beta, 1988.
- OĞURLU (Yücel) , *İdarî Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma*, Ankara, Seçkin Yayınları, 2001.
- OVACIK (Mustafa), *İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü*, Ankara, BTHAE, 3. Baskı, 1980.
- ÖZBUDUN (Ergun), *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara, Yetkin, 13. Baskı, 2012.
- ÖZSUNAY (Ergun), *Medeni Hukuka Giriş*, İstanbul, İÜHF Y., 5.B., 1986.
- ÖZTAN (Bilge), *Medenî Hukukun Temel Kavramları*, Ankara, Turhan, 8. Baskı, 2002.
- PASQUIER (Claude du), *Introduction à la théorie générale et à la philosophie du droit*, Neuchatel, Delauchaux & Niestlé S.A., 3. Baskı, 1948.
- REİSOĞLU (Safa), *Türk Eşya Hukuku*, Ankara, AÜ SBF Yayınları, 1980.
- ROUBIER (Paul), *Théorie générale du droit*, Paris, Librairie du Recueil Sirey, 2. Baskı, 1951.
- ŞENYÜZ (Doğan), *Borçlar Hukuku*, Bursa, Ekin, 6. Baskı, 2012.
- TEKİNAY (Selahattin Sulhi), *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1992.
- TOROSLU (Nevzat), *Ceza Hukuku*, Ankara, Savaş Yayınları, 5. Baskı, 2001.
- TÜRK HUKUK KURUMU, *Türk Hukuk Lüğatı*, Ankara, (3. Tıpkı Baskı: Başbakanlık Basımevi, 1991,
- ÜSTÜNDAĞ (Saim), *Medenî Yargılama Hukukunun Esasları*, İstanbul, İÜHF Yayınları, 1973.
- ZEVKLİLER (Aydın) ve Ayşe Havutçu, *Yeni Medeni Kanuna Göre Uyarlanmış Medenî Hukuk (Temel Bilgiler)*, Ankara, Seçkin, 2003. ■

TÜRKÇE HUKUK TERİMLERİNİN İNGİLİZCEYE ÇEVİRİLMESİ KONUSUNDA AÇIKLAMA

Bu kitabın başındaki “Önsöz”de açıklandığı gibi bu kitapta bir yenilik olarak metin içinde geçen Türkçe hukuk terimlerinin İngilizce karşılıkları verilmiştir.

Türkçe hukuk terimlerini Fransızcaya veya Almancaya çevirmek kolay bir iştir. Çünkü Türk, Fransız ve Alman hukuk sistemleri aynı hukuk ailesine mensuptur. Bir Türk hukuk kavram ve kurumunun tam karşılığı, bazı istisnalar dışında, Fransız veya Alman hukukunda vardır. Ama bu husus, İngilizce için geçerli değildir. Çünkü İngiliz ve Amerikan hukukları, Anglo-Sakson sistemi içinde yer almaktadır. Türk hukukunda olan pek çok kavram İngiliz veya Amerikan hukukunda yoktur veya farklı bir şekilde vardır. Keza İngiliz veya Amerikan hukukunda olan pek çok kavram ve kurum da Türk hukukunda yoktur veya farklıdır. Dolayısıyla bir Türkçe hukuk terimini İngilizceye veya İngilizce bir hukuk terimini Türkçeye çevirmek çok zor, bazen de imkânsızdır.

Biz buna rağmen kitapta kullanılan bütün Türkçe hukukî terimlere bir İngilizce karşılık verdik. Yukarıda açıkladığımız nedenlerle, verdiğimiz karşılık aslında o kurumu yüzde yüz karşılamıyor olabilir. Bununla birlikte verilen İngilizce karşılıkların söz konusu hukukî terimi karşılamakta genelde %90’dan fazla bir başarı sağladığına ve lisans öğrencisine bu alanda önemli bir yardım sağlayacağına inanıyoruz. Bununla birlikte bu kitaptan İngilizce hukuk terimlerini öğrenen öğrencileri, öğrendikleri terimler ile ilgili olarak çok iddialı olmamaları gerektiği, bu kitaptan öğrendikleri İngilizce hukuk teriminin aslında

söz konusu Türk hukuk terimini tam karşılama yetersiz kalabileceği konusunda uyarmak isteriz.

Türkçe hukuk terimlerini İngilizceye çevirirken aşağıdaki kitap ve sözlüklerden ve ayrıca İsviçre, Fransız ve Alman Medeni Kanunlarının İngilizce çevirilerinden yararlandık.

ADAL (Erhan), *Fundamentals of Turkish Private Law*, İstanbul, Legal, 8. Baskı, 2005.

ADAL (Erhan), *Türkçe-İngilizce/İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü*, İstanbul, Legal, 4. Baskı, 2007.

AKGÜLEN (Alper Tunga), *İngilizce-Türkçe, Türkçe-İngilizce Hukuk Sözlüğü*, Ankara, Hatipoğlu Yayınevi, 2007.

ANSAY (Tuğrul) ve Don Wallace (Eds.), *Introduction to Turkish Law*, The Hague, Kluwer ve Ankara, Turhan Kitabevi, 2005

GARNER (Bryan A.) (Ed.), *Black's Law Dictionary*, St. Paul, Minn., West Group, 7. Baskı, 1999.

GÜVEN (Kudret), *General Principles of Turkish Law*, Ankara, Bilge, 2007.

NEZİROĞLU (İrfan), *Türkçe-İngilizce/İngilizce-Türkçe Parlamento Terimleri Sözlüğü*, Ankara, TBMM Yayınları, 2005.

OVACIK (Mustafa), *İngilizce-Türkçe Hukuk Sözlüğü*, Ankara, BTHAE, 3. Baskı, 1980.

OVACIK (Mustafa), *Türkçe-İngilizce Hukuk Sözlüğü*, Ankara, BTHAE, 4. Baskı, 1999.

TÜRK HUKUK KURUMU, *Türk Hukuk Lüğatı*, Ankara, 3. Baskı (Tıpkı Basım), Başbakanlık Basımevi, 1991.

İSVİÇRE MEDENİ KANUNUNUN İNGİLİZCE ÇEVİRİSİ:

www.servas.org/siexco/images/0/07/The_Swiss_Civil_Code_in_English.pdf - ; http://www.amcham.ch/publications/content/toc_for_web_only_swiss_civil_code_I.pdf

FRANSIZ MEDENİ KANUNUN İNGİLİZCE ÇEVİRİSİ:

http://www.lexinter.net/ENGLISH/civil_code.htm

ALMAN MEDENİ KANUNUN İNGİLİZCE ÇEVİRİSİ:

http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/index.html

Bizim kitabımızdan sonra yayınlanan ve yukarıdaki listede yer almayan şu kitabı da burada zikretmek uygun olur. Bu kitapta ayrıca bir "İngilizce Türkçe Hukuk Terimleri Sözlüğü" vardır:

AYBAY (Rona), *An Introduction to Law*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 4. Baskı, 2012, 336 s. *Annex: "English-Turkish Glossary of Legal Terms"*.

DİZİN

Açıklama.- Bu kitabın ayrı bir dizini yapılmamıştır. Çünkü aşağıdaki *Türkçe-İngilizce Hukuk Terimleri Sözlüğü*, bu kitabın dizini olarak kullanılabilir. Çünkü bu sözlükte her terimin karşısında, bu terimin kitapta geçtiği sayfa yazılmıştır. O terim hakkında bilgi edinmek isteyen kişiler, terimin karşısında belirtilen sayfa numarasına bakabilirler.

TÜRKÇE-İNGİLİZCE HUKUK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ (Turkish-English Glossary of Legal Terms)

Açıklama.- Bu kitapta metin içinde kullanılan pek çok hukukî terimin İngilizce karşılığı parantez içinde italik olarak verilmiştir. Metinde bu şekilde verilen Türkçe hukukî terimler ile bunların parantez içinde belirtilen İngilizce karşılıkları taranmış ve alfabetik olarak aşağıya listelenmiştir. Böylece hukukun temel kavramları konusunda bir *Türkçe-İngilizce Hukuk Terimleri Sözlüğü* oluşturulmuştur. Aşağıda toplam 800 küsur Türkçe hukuk terimi ve bunların karşılıkları bulunmaktadır. İngilizce karşılıkların sonundaki numaralar bu terimlerin kitapta geçtiği sayfa numarasını göstermektedir.

--A--

açık: *explicit, express*, 232

açık irade beyanı: *explicit declaration of intent*, 144

açık kaldırma: *explicit abrogation*, 134

adem-i ifa def'i: *plea of non-performance, exceptio non adimpleti contractus*, 252

adem-i ifa: *non-performance*, 254

âdetler: *habits*, 24

adî karz: *ordinary loan*, 238

adî kefalet: *ordinary suretyship*, 242

adî kira: *ordinary rent*, 236

adî şirket: *ordinary partnership, simple partnership*, 244

adlî para cezası: *judicial fine*, 175, 206

adlî yargı: *judicial justice, ordinary justice, civil and criminal jurisdiction*, 79

ağır ceza mahkemeleri: *aggravated felony courts, assize courts*, 85

ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası: *heavy life sentence*, 175

ahlâk kuralları: *moral rules*, 21
 aile hukuku: *family law*, 58
 aile mahkemeleri: *family courts*, 82
 akdî idarî sorumluluk: *contractual administrative liability*, 218
 akdî sorumluluk: *contractual liability*, 216
 akdin muhtelif neveleri: *different types of contract*, 234
 akıl hastalığı: *mental illness*, 209
 akit: *contract*, 216, 230
 aksi ile kanıt: mefhumu muhalif, *argumentum a contrario*, 127
 aktif statü hakları: *rights of status activus*, 157
 alacak elde edinilmesi sebebi: *causa credendi*, 148
 alacaklı: *creditor*, 227
 alıcı: *buyer*, 235
 altsoy: *descendants*, 294
 amaçsal yorum: *teleological interpretation*, 126
 anayasa: *constitution*, 32
 anayasa hukuku: *constitutional law*, 51
 anayasa hukukunun genel esasları: *general theory of constitutional law*, 51
 Anayasa Mahkemesi: *Constitutional Court*, 74
 anayasa yargısı: *constitutional jurisdiction*, 74
 anlaşma: *agreement*, 235
 ara derece istinaf derecesi: *appellate instance*, 91
 arazi kayması, 285
 arazi kayması: *landslide*, 285
 arazi: *land*, 273
 ariyet sözleşmesi: *commodatum*, 237
 asıl eşya: *principal property*, 273
 askerî idarî yargı: *military administrative justice*, 101

askerî mahkemeler: *military courts*, 109
 askerî ceza yargısı: *military criminal justice*, 100
 Askerî Yargıtay: *Military Court of Cassation*, 101
 Askerî Yüksek İdare Mahkemesi: *Military High Administrative Court*, 5, 104
 aslen kazanma: *original acquisition*, 285, 287
 aslı kurucu iktidar: *primary constituent power*, 32
 asliye ceza mahkemeleri: *criminal court of first instance, criminal court of general jurisdiction*, 83
 asliye hukuk mahkemeleri: *civil courts of general jurisdiction*, 80
 atanmış mirasçı: *appointed legatee*, 297
 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi: *European Courts of Human Rights*, 105
 aynen bölüşme: *partition in kind*, 283
 aynen ifa davası: *action for specific performance*, 253
 aynen tazmin: *compensation in kind*, 249
 aynı haklar: *real rights*, 265
 aynı haklar: *real rights, rights in rem*, 158
 aynı hakların türleri: *types of real rights*, 265
 azil: *dismissal*, 241
 ---B---
 bağışlama sebebi: *causa donandi*, 148
 bağışlama: *donation*, 235
 bağıt: *contract*, 216, 230
 Bakanlar Kurulu: *Council of Ministers*, 35, 41, 52
 bedel: *price in money*, 235
 bedelin bölüşülmesi: *partition in value*, 283
 beklenmeyen hâl: *unexpected case, cas fortuit*, 210

- belirli mal bırakma: *specific bequest*, 297
 beraat kararı: *sentence of acquittal*, 89, 116
 bileşik faiz: *compound interest*, 238
 bilimsel eserler, bilimsel görüşler: *doctrine, books of authority*, 6, 46
 bilinçli taksir: *conscious negligence*, 210
 bilirkişi: *expert*, 111
 bireysel iş hukuku: *individual labor law*, 68
 bireysel siyasi sorumluluk: *individual political responsibility*, 205
 birinci dereceden mirasçılar: *heirs of first degree*, 294
 borcun ifa edilmemesi: *adem-i ifa, non-performance of obligation*, 253
 borcun kaynakları: *origins of obligation*, 228
 borç ilişkisi: *debtor-creditor relationship*, 215, 227
 borç ödeme sebebi: *causa solvendi*, 148
 borç: *obligation*, 154, 227
 borçlandırıcı işlemler: *promissory transactions*, 147
 borçlar hukuku: *law of obligations*, 59
 borçlar kanunu: *code of obligations*, 60
 borçların ifa edilmemesi: *non-performance of obligation*, 252
 borçların ifası: *performance of obligations*, 251
 borçların sona ermesi: *extinction of obligations*, 258
 borçların sonuçları: *effects of obligations*, 50
 borçlu: *debtor*, 215, 227
 borçlunun temerrüdü: *default of debtor*, 253
 bozma kararı: *decision of reversal*, 93
 bozma kararına uyabilir: *abide by the reversal decision*, 93
 bozma: *reversal*, 91
 bölge adliye mahkemeleri: *regional courts of justice*, 86
 bölge idare mahkemeleri: *regional administrative courts*, 97
 bulma, object found, 288
 butlan: *nullity*, 172
 bütün olarak geçiş: *succession in toto*, 308
 bütünleyici parça: *component part*, 274
 Büyük Genel Kurul: *Grand General Assembly*, 91
 ---C---
 cebir: *coercion*, 18, 168, 212
 cebrî icra: *enforcement, execution, compulsory execution*, 113, 170
 cebrî: *coercive*, 18, 25
 ceza davası: *criminal action*, 114
 Ceza Genel Kurulu: *General Assembly for Criminal Matters*, 91
 ceza hukuku: *criminal law*, 54
 ceza mahkemeleri: *criminal courts*, 83
 Ceza Muhakemesi Kanunu: *Code of Criminal Procedure*, 55
 ceza usûl hukuku: *law of criminal procedure*, 55
 ceza: *punishment*, 175
 cezaî sorumluluk: *criminal liability*, 206
 cismanî bir varlığa: *material of physical asset*, 271
 Cumhurbaşkanı: *President of the Republic*, 52
 Cumhurbaşkanlığı kararnameleri: *presidential decrees*, 39
 cumhuriyet savcısı: *public prosecutor*, 85
 cürüm: *crime*, 141
 çatışma: *conflict*, 128
 çekişmesiz yargı: *ex parte proceeding*, 110
 çocuk mahkemeleri: *juvenile court*, 85
 çok taraflı hukukî işlemler: *multilateral legal transactions*, 145

---D---

daire: *chamber*, 91

Danıştay: *Council of State*, 4, 41, 97

dava türleri: *types of lawsuits*, 108

dava: *suit, action*, 107

davacı: *plaintiff, claimant*, 83, 110

davalı: *defendant, respondent*, 83, 110

davranış: *action*, 245

def'i yolu: *exception of unconstitutionality*, 77

delil: *evidence, proof*, 111, 115

deniz ticareti hukuku: *maritime law*, 63

derhal uygulanırlık ilkesi: *principle of immediate application*, 138

derhal ve kendiliğinden: *immediately and automatically*, 308

devamlılık: *continuity*, 44

devlet desteği: *state sanction*, 44

devlet: *state*, 151

devletin mirasçılığı: *escheatage*, 297

devletler özel hukuku: *private international law*, 63

devren kazanma: *acquisition by transfer of title*, 289, 192

diğer verimler: *other fruits*, 274

dilbilgisel yorum: *grammatical interpretation*, 126

din kuralları: *religious rules*, 18

direnme kararı: *decision of insistence*, 88, 91

direnme kararları: *decisions of persistence*, 86

disiplin cezaları: *disciplinary measures, punishments*, 176

disiplin mahkemeleri: *disciplinary courts*, 99

diyet: *blood money*, 168

doğa olayı: *natural event*, 140

doğal güçler: *natural forces*, 271

doğal hakkı: *natural right*, 267

doğal ürünler: *natural fruits, fructus naturales*, 274

doktrin: *doctrine, books of authority*, 46

dostane çözüm: *friendly settlement*, 105

duygu açıklamaları: *declaration of sentiment*, 142

dürüstlük kuralı: *good faith*, 279

düzenleyici idarî işlemler: *regulatory administrative acts*, 152

---E---

ecel: *date of maturity, due date*, 252

eda davası: *action for performance*, 109

eda: *performance, execution*, 228

edim davası: *action for performance*, 109

edim: *performance, execution*, 228

ek zarar: *collateral damage*, 257

eklenti: *accessory*, 274

eksik borç: *imperfect obligation*, 263

elbirliği mülkiyeti: *co-ownership*, 283, 303

elbirliğiyle sahip: *co-owner*, 309

elyazılı vasiyetname: *holographic will*, 299

emanet sözleşmeleri: *safekeeping contracts*, 241

emir: *order, commandment*, 17

emsal: *precedent*, 46

endüstriyel tasarım: *industrial design*, 160

esas: *merits, fond*, 106

eser sözleşmesi: *contract of construction, contract of work*, 239

eser: *work*, 240

eskilik: *antiquity*, 44

eşitlik: *equality*, 47

eşya hukuku: *law of property*, 59

eşya: *thing, property*, (Lat.) *res*, 158, 171

eşya türleri: *classification of property*, 273

evlât edinen: *adoptive parent*, 297

evlat edinmeden doğan hısımlık: *kinship by adoption*, 294

evlâtlık: *adopted children*, 297
 evleviyet: *argumentum a fortiori*
 (Lat.), 127

---F---

faiz: *interest*, 238
 fedakarlığın denkleştirilmesi ilkesi:
balancing of sacrifices, 220
 feshi ihbar: *notice of cancellation*, 237
 fesih: *rescission*, 237
 fevkalâde hâl: *emergency*, 260
 fiil: *action*, 221, 245
 fikir açıklamaları: *declaration of*
thought, 142
 fikir ve sanat eserleri: *literary and*
artistic works, 159
 fikrî haklar: *intellectual property*, 159
 fikrî ve sınaî eserler: *intellectual and*
industrial works, 271
 fikrî ve sınaî haklar hukuk mahkemeleri:
civil courts for intellectual and industrial property rights, 82
 fikrî ve sınaî haklar ceza mahkemeleri:
criminal courts for intellectual and industrial property rights, 85

---G---

gaî yorum: *teleological interpretation*, 126
 gayrimaddî mallar: *intangible goods*, 159
 gayrimenkul mükellefiyeti: *incumbrance on real estate*, 159, 266
 geçersizlik: *invalidity*, 172
 geçici nedenler: *temporary causes*, 209
 genel ahlak: *public morality*, 137
 genel hükümler: *general provisions*, 60
 genel inanç: *opinio necessitatis*, 44
 gerçek kişiler: *real persons*, 57
 gizli oy: *secret vote*, 33
 görgü kuralları: *rules of good manners*, 25

görüşme: *debate, deliberation*, 35
 götürü ücret: *lump-sum fee*, 240
 güven oylaması: *vote of confidence*, 204
 güvensizlik önergeleri: *motions of non-confidence*, 206

---H---

haciz: *attachment*, 114
 hak: *right*, 153
 hakimiyet kurulmaya elverişli olma: *suitability for possession*, 271
 Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu: *Supreme Council of Judges and Public Prosecutors*, 86, 104
 hakimler: *judges*, 85
 hakkaniyete uygun bir surette zarar gören tarafın tatmini: *just satisfaction*, 106
 hakların korunması: *protection of rights*, 162
 haksız fiil sorumluluğu: *tort liability*, 217, 244
 haksız fiil: *tort*, 141, 216, 244
 haksız fiillerden doğan borçlar: *obligations originating from tort*, 244
 hapis cezası: *penalty of imprisonment*, 206
 hapis: *imprisonment*, 116
 hareket: *act, behavior*, 207
 hasılat kirası: *usufructuary lease*, 236
 hayvan idare edenlerin sorumluluğu: *liability of animal keepers*, 247
 hısımlık: *kinship*, 292
 hibe: *donation*, 235
 hisseler, *portions*, 282
 hizmet akdi (sözleşmesi): *contract of service*, 67, 238.
 hizmet: *service, work*, 67, 239
 hukuk davaları: *civil lawsuits, civil actions*, 108
 hukuk dergileri: *law journals*, 5

Hukuk Genel Kurulu: *General*

Assembly for Civil Matters, 91

hukuk güvenliği ilkesi: *legal*

security, certainty and predictability of the law, 136

hukuk kuralları: *rules of law, legal*

rules, 17

hukuk mahkemeleri: *civil courts*, 80

Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu: *code of civil procedure*, 70, 87

hukuk: *law*, 16

hukuka aykırı fiiller: *unlawful legal acts*, 141

hukuka aykırılık: *contrariety to law*, 248

hukuk dergileri: *law journal*, 5

hukuka uygun fiiller: *lawful legal acts*, 142

hukuk-ahlâk ilişkisi: *relation between law and moral*, 22

hukuk-din ilişkisi: *relation between law and religion*, 20

hukukî fiiller: *legal acts*, 141

hukukî işlem: *legal transaction*, 142, 143, 229

hukukî olay: *legal event*, 140

hukukî sonuç: *legal consequence*, 144, 151, *legal result*, 229

hukukî sorumluluk: *legal liability*, 214

hukukî tasarruflar: *legal transactions*, 277

hukukî ürünler: *civil fruits, fructus civiles*, 274

hukukilik: *legality*, 44

hukuk-örf ve âdet ilişkisi: *relation between law and customs*, 26

hukukun asıl (esas) kaynakları: *primary sources of law*, 31

hukukun bilgi kaynakları: *literary sources of law*, 1

hukukun kaynakları: *sources of law*, 30

hukukun kolları: *branches of law*, 45

hukukun temel kavramları:

fundamental concepts of law, 1

hukukun yardımcı kaynakları:

auxiliary sources of law, 47

hukukun yazılı kaynaklar: *written sources of law*, 31

hüküm: *judgment*, 113

---I-İ---

ısrar: *insistence*, 88

ıztırar hâli: *state of necessity*, 165

ibra: *release*, 258

icaba davet: *invitation to treat*, 231

icap: *offer*, 230

icapçı: *mucip, offeror*, 230

icra daireleri: *enforcement offices*, 113

icra hukuku: *enforcement law*, 71

icra tetkik mercileri: *enforcement courts*, 113

icra ve iflas hukuku: *debt*

enforcement and bankruptcy law, 70

İcra ve İflas Kanunu: *Code of*

Execution and Bankruptcy, 71

iç hukuk yollarını tüketmesi:

exhaustion of domestic remedies, 105

içtihadî birleştirme kararları: *unified decisions of supreme courts, decision on the unification of conflicting*

judgments, 46, 87

içtihat hukuku: *case law*, 46

içtihatlar, yargı kararları, *judicial decisions*, 46

içtinap davası: *suit of abstention, injunction suit*, 109

idam cezası: *capital punishment, penalty of death*, 116

idam: *capital punishment*, 76, 206

idare hukuku: *administrative law*, 52

idare mahkemeleri: *administrative courts*, 100

idare: *administration*, 52, 151

- idarî dava: *administrative case, administrative action*, 117
- idarî hizmet sözleşmeleri: *administrative employment contracts*, 219
- idarî işlemler: *administrative transactions, administrative acts*, 150
- idarî sorumluluk: *administrative responsibility*, 218
- idarî sözleşme: *administrative contract*, 218, 152
- idarî sözleşmelerin uygulanmasından doğan davalar: *actions relating to disputes arising from administrative contracts*, 119
- idarî yargı: *administrative jurisdiction*, 53
- idarî yargı: *administrative justice*, 96
- İdari Yargılama Usulü Kanunu: *Civil Judicial Procedure Act*, 53
- iddia: *claim*, 110
- iddianame: *indictment, bill of indictment*, 89, 114
- ifa davası: *action for fulfillment*, 109
- ifa etmeme: *non-performance*, 254
- ifa yeri: *place of performance*, 251
- ifa zamanı: *time of performance, due date*, 251, 255
- ifa: *performance*, 251, 258
- iflas daireleri : *bankruptcy offices*, 113
- iflas hukuku: *bankruptcy law*, 71
- iflas: *bankruptcy*, 114
- ihbar: *notice*, 255
- ihkak-ı haktan imtina: *denial of justice*, 122
- ihmal: *negligence*, 246
- ihtar: *caution*, 255
- ihtisas mahkemeleri: *specialized courts*, 82, 84
- ikinci dereceden mirasçılar: *heirs of second degree*, 294
- iki-yanlı idarî işlemler: *bilateral administrative acts*, 152
- ikrah: *coercion*, 212
- ikrar: *admission*, 111
- ilâm: *written copy of a court decision*, 113
- ilga: *repeal, abrogation*, 133
- ilk derece mahkemeleri: *courts of first instance, trial courts*, 80, 100
- ilk derece: *first instance*, 91
- illiyet rabitası: *causal relation, lien of causality*, 245
- illiyet rabitası: *lien of causality*, 208
- iltizam sözleşmeleri: *farming contracts*, 219
- imtiyaz sözleşmeleri: *concession contracts*, 220
- indirme: *reduction*, 302
- infaz: *execution*, 116
- inkâr: *denial*, 110
- insan davranışları: *human behaviours*, 141
- ilk kararında direnme (ısrar etme): *insist on its first decision*, 88
- inşai davalar: *constitutive lawsuits*, 110
- intifa hakkı: *usufruct right*, 266
- iptal davası: *action for annulment*, 76, 117
- iptal: *annulment*, 117, 118, 134, 177
- irade açıklamaları: *declaration of will, declaration of intent*, 142, 144, 151, 229
- irade serbestisi: *freedom of will*, 47
- irtifak hakları: *servitudes*, 159, 266
- isnat yeteneği: *imputability*, 208
- istem dışı karar verme yasağı: *ultra petita prohibition*, 113
- istemeyerek sarhoşluk: *non-voluntary drunkenness*, 208
- istifa: *resignation*, 241
- istihdam edenin sorumluluğu: *liability of employer*, 247

- istihkak davası: *action of replevin*, 109, 278
- istisna (eser) sözleşmesi: *contract of construction, contract of work*, 239
- iş görme amacı güden sözleşmeler: *contracts for works and services*, 238
- iş hukuku: *labor law*, 66
- iş ilişkisi: *employment relation*, 67
- iş mahkemeleri: *labor courts*, 82
- iş sahibi: *party ordering work*, 239
- iş sözleşmesi: *contract of employment, labor contract*, 69, 239
- işçi: *laborer, employee*, 67
- işgal: *occupation*, 288
- işleme: *tağyir, conversion*, 288
- iştirak hâlinde malik: *co-owner*, 309
- iştirak hâlinde mülkiyet: *co-ownership*, 283, 303, 309
- işveren: *employer*, 67, 239
- itiraz yolu: *contention of unconstitutionality*, 77
- ivaz: *consideration*, 147
- ivazlı işlem: *transaction for consideration, onerous legal transactions*, 147
- ivazsız hukukî işlem: *transaction without any consideration, gratuitous legal transactions*, 147
- ivazsız: *without any consideration*, 236
- jüri: *jury*, 85
- K---
- kabahat: *misdemeanor*, 141
- kabul edilebilirlik: *admissibility*, 105
- kabul: *adoption*, 35; *admission*, 110; *acceptance*, 231
- kadastro mahkemeleri: *cadastral courts*, 82
- kamu davası: *public prosecution*, 114, 163
- kamu düzeni: *public order*, 137
- kamu hakları: *public rights*, 155
- kamu hukuku - özel hukuk ayrımı: *separation of public and private law*, 47
- kamu hukuku işlemleri: *public law transactions*, 148
- kamu hukuku müeyyideleri: *sanctions in public law*, 175
- kamu hukuku: *public law*, 48
- kamu hukukunun başlıca dalları: *main branches of public law*, 50
- kamu ihalesi: *public procurement*, 219
- kamu istikraz sözleşmeleri: *public borrowing contracts*, 219
- kamu külfetleri karşısında vatandaşların eşitliği ilkesi: *principle of equal apportionment of public burdens*, 220
- kamulaştırma: *expropriation*, 49
- kan davası: *vendetta*, 26
- kan hısımları: *blood relatives*, 294
- kan hısımlarının mirasçılığı: *heir of the blood*, 294
- kan hısımlığı: *kinship by blood*, 293
- kanun boşluğu: *legal gap, legal vacuum*, 124
- kanun hükmünde kararname: *statutory decrees, decrees having the force of law*, 36
- kanun tasarısı: *government bill*, 35
- kanun teklifi: *bill*, 35
- kanun: *statute, law, act*, 34, 149
- kanunî delil sistemi: *statutory evidence system*, 111
- kanunlar ihtilafı: *conflict of laws*, 65
- kanunların geçmişe uygulanmaması (kanunların makale şamil olmaması) ilkesi: *principle of non-retroactivity of laws*, 135
- kanunların yapılış usulü: *procedure of legislation*, 35

- kanunların yer bakımından uygulanması: *territorial application of laws*, 130; *application of legal norms in terms of place*, 130
- kanunların yürürlükten kalkması: *to cease to be effective*, 133
- kanunsuz ceza olmaz: *nulla poena sine lege* (Lat.), *no punishment without law*, 206
- kanunsuz suç olmaz: *nulla crimen sine lege* (Lat.), *no crime without law*, 207
- kanunsuz suç ve ceza olmaz: *nullum crimen, nulla poena sine lege* (Lat.), 124
- kararlar: *decisions*, 146, 229
- karışma ve birleşme: *confusion and adhesion*, 288
- karine: *presumption*, 48, 111
- karma görüş: *mixed theory*, 269
- karz: *contract of loan*, 238
- kast: *intent*, 209, 246
- katılan: *intervening party*, 115
- kaydı hayat ile irat sözleşmesi: *life annuity contract*, 243
- kayın hısımlığı: *affinity by marriage*, 293
- kaza ve tesadüf: *accident and coincidence*, 210
- kaza: *accident*, 222, 260
- kazadan dolayı sorumluluk: *liability for accident*, 255
- kazandırıcı işlem: *acquisitive transaction*, 148
- kazandırıcı zamanaşımı: *acquisitive prescription*, 287, 289
- kazanılmış hak: *acquired rights*, 136
- keenlemeyekün: *null and void*, 172
- kefalet: *suretyship*, 242
- kefil: *surety*, 242
- kendiliğinden geçiş: *ipso iure succession*, 308
- kesin deliller: *formal proofs*, 111
- kesin hüküm, *definitive judgment*, 111
- kesin mahkeme kararı, *definitive judgment*, 111
- kesinleşmiş olur: *becoming final*, 88
- keşif: *view, inspection*, 111
- kınama: *reproach, reprobation*, 24
- kıyas: *analogy*, 127
- kıymetli evrak hukuku: *law of commercial papers*, 62
- kira kanununa göre sone erme: *termination under the to law on the leasing*, 237
- kira sözleşmesi: *lease contract, rental agreement*, 239
- kiracı: *tenant, lessee*, 237
- kiralayan: *lessor, landlord*, 237
- kişi: *person*, 57
- kişiler hukuku: *law of persons*, 57
- kişiler üzerindeki mutlak haklar: *absolute rights on persons*, 160
- kişilik hakları: *personal rights*, 160
- kişinin hakları ve ödevleri: *rights and duties of the individual*, 156
- kişisel haklar: *individual rights*, 156
- kişisel sorumluluk: *personal liability*, 308
- kişiselilik ilkesi: *personality principle*, 130
- klasik görüş: *classical theory*, 268
- kolektif mülkiyet: *collective ownership*, 268
- kolektif siyasî sorumluluk: *collective political responsibility*, 204
- kontrat: *contract*, 216, 230
- konu: *subject-matter*, 17
- koruyucu yetkiler: *protective powers*, 278
- koşullu salıverilme: *release on probation, conditional release*, 116
- koyucu: *maker, institutor*, 18
- kullandırma amacı güden sözleşmeler: *contracts for the use of property*, 236

- kullanım ödücü: *loan of an object for use*, 237
- kullanma (usus) yetkisi: *power to use*, 277
- kumar ve bahis: *gambling and betting*, 243
- kusur: *culpability*, 246
- kusurlu imkânsızlık: *subjective impossibility*, 253
- kusurlu sorumluluk: *fault liability, liability ex delicto*, 220, 247
- kusurlu: *faulty*, 209, 221
- kusurluluk: *faultiness, culpability*, 209
- kusursuz imkânsızlık: *objective impossibility*, 253, 259
- kusursuz sorumluluk: *liability without fault, strict liability*, 220, 247
- külli halefiyet ilkesi: *principle of universal succession*, 307
- L---
- lehine mal bırakılan kişi: *specific legatee*, 298
- liberal-bireyci görüş: *liberal-individualist theory*, 267
- linç: *lynch*, 25, 27
- lukata: *object found*, 288
- M---
- maddî mallar: *tangible goods, real goods*, 158, 265
- maddî tasarruflar: *material dispositions*, 277
- maddî tazminat: *material compensation*, 249
- maddî unsur: *material element*, 44
- maddî zarar: *material damage*, 245
- mağdur: *victim, injured*, 85, 115
- mağdurun zarara önceden razı olması: *consent given before the tort*, 248
- mahfuz hisse: *reserved portions*, 300
- mahkeme kararları: *court decisions*, 3
- mahkeme: *court*, 73
- mahkûmiyet kararı: *sentence of condemnation*, 89, 116
- makaleler: *articles*, 5
- makbuz, alındı belgesi: *receipt*, 252
- mal: *goods*, 158, 265
- malî sorumluluk: *pecuniary liability*, 214
- malik, owner, 265
- malik: *owner, proprietor*, 158
- malvarlığı: *patrimony*, 147
- manevî unsuru: *moral element*, 44
- manevî zarar: *immaterial damage*, 246
- mansup mirasçı: *appointed legatee*, 297
- mantık kuralları: *rules of logic*, 126
- mantikî yorum: *logical interpretation*, 126
- markalar: *trademarks*, 160
- Marksist veya kolektivist görüş: *Marxist or collectivist theory*, 268
- medenî hukuk: *civil law*, 56
- medenî sorumluluk: *civil liability*, 215
- medenî usûl hukuku: *law of civil procedure*, 69
- mefhumu muhalif, *argumentum a contrario*, 127
- mehil: *continuance*, 257
- men'î müdahale davası: *actio negatoria in rem, action of trespass*, 278
- menfi tespit davası: *negative declaratory action*, 109
- menfi yetkiler: *negative powers*, 278
- mesuliyet: *liability, responsibility*, 203
- meşru müdafaa: *legitimate self-defense*, 164, 212, 248
- meşruten tahliye: *release on probation, conditional release*, 116
- metotlar: *methods of interpretation*, 126
- mevzu hukuk: *enacted law*, 31
- mevzuat: *legislation*, 1, 31
- Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun: *Law*

- on International Private Law and International Civil Procedure*, 66
- milletlerarası usûl hukuku: *law of international civil procedure*, 65
- milletvekilleri: *deputies*, 35
- milliyet ilkesi: *principle of nationality*, 130
- miras bırakanın ölümü anında sağ olmak: *being alive at the date of death of the deceased*, 303
- miras hukuku: *law of succession, inheritance law*, 291, 58
- miras ortaklığı: *community of heirs*, 284, 303, 309
- miras sözleşmesi: *agreement of inheritance*, 299
- miras şirketi: *community of heirs*, 284, 303, 309
- miras: *succession*, 291
- mirasçı atama: *institution of heir, appointment of a heir*, 297
- mirasçı: *heir*, 291
- mirasçılık belgesi: *certificate of inheritance*, 310
- mirasçılıktan çıkarma (ıskat): *debarment from inheritance, disinheritance*, 305
- mirasın açılması: *opening of the succession*, 302
- mirasın mirasçılara geçişi: *transfer of estate*, 302
- mirasın paylaşılması: *partition of the estate*, 311
- mirastan ıskat: *debarment from inheritance, disinheritance*, 305
- mirastan yoksun bulunmamak: *not to loose the inheritance rights*, 304
- mirastan yoksunluk: *unworthiness to inherit, loss of inheritance rights*, 304
- motorlu araç işletenin sorumluluğu: *liability of motor vehicle keeper*, 246
- muaccel alacak: *mature credit*, 252
- muaccel borç: *mature debt*, 252
- muacceliyet: *maturity*, 252, 254
- mucip: *offeror*, 230
- muhafaza amacı güden sözleşmeler: *contracts for conservation*, 241
- muhatap: *addressee*, 17, 223
- mukavele: *contract*, 216, 230
- munzam zarar: *collateral damage*, 257
- muris: *deceased*, 291
- mutlak butlan: *absolute nullity*, 173
- mutlak haklar: *absolute rights*, 158, 265
- muvazaalı işlemler: *fictitious transactions, sham transactions*, 302
- mücbir sebep: *force majeure*, 211, 222, 259
- müdafi: *defense counselor*, 85, 115
- müdahil vekili: *attorney of an intervening party*, 85, 115
- müdahil: *intervening party*, 85
- müebbet hapis cezası: *life sentence*, 175
- müebbet hapis: *life imprisonment*, 116
- müeccel borç: *deferred debt*, 252
- müeyyide: *sanction*, 18, 167
- müktesep hak: *acquired rights*, 136
- mülkîlik ilkesi: *principle of territoriality*, 130
- mülkiyet hakkı: *property right, right of ownership*, 159, 264
- mülkiyet hakkına getirilen sınırlamalar: *limitations on ownership*, 279
- mülkiyet hakkından kaynaklanan ödevler: *duties originating from right of ownership*, 279
- mülkiyet hakkından doğan yetkiler: *powers arising from right of ownership*, 276

- mülkiyet hakkının sınırlandırılması: *limitations on ownership*, 279
- mülkiyet haklarının sınıflandırılması: *classification of ownership rights*, 281
- mülkiyete elverişsiz mallar: *goods non suitable for ownership*, 272
- mülkiyetin devri amacı güden sözleşmeler: *contracts for the transfer of ownership*, 234
- mülkiyetinin kazanılması: *acquisition of ownership*, 284
- mürekkep faiz: *compound interest*, 238
- müspet tespit davası: *positive declaratory action*, 109
- müspet: olumlu, *positive*, 276
- müşteki, *complainant*, 115
- müşterek mülkiyet: *joint ownership, condominium-principled ownership*, 282
- müteselsil kefalet: *solidary suretyship*, 242
- müteselsil sorumluluk: *joint and several liability*, 309
- müteselsilen sorumlu: *jointly and severally liable*, 303
- müvekkil: *client, mandator*, 83, 240
- N---
- nakden tazmin: *pecuniary compensation*, 249
- nedensellik bağı: *causal relation, lien of causality*, 221
- nedensellik bağı: *lien of causality*, 207
- negatif statü hakları: *rights of status negativus*, 156
- netice: *result*, 207
- nispî butlan: *relative nullity*, 174
- nispî haklar: *relative rights*, 161
- nizasız kaza: *ex parte proceeding*, 110
- normatiflik: *normativity*, 17
- normlar hiyerarşisi: *hierarchy of norms*, 32
- O-Ö---
- olağan dönem kanun hükmünde kararnameleri: *ordinary decrees having the force of law*, 37
- olağan: *ordinary*, 286
- olağanüstü hâl: *state of emergency*, 38
- olağanüstü zamanasıımı: *extraordinary prescription*, 286
- olası kast: *eventual intent*, 209
- olay: *event*, 139
- onama kararı: *decision of approval*, 88
- onama: *approval*, 88
- onaylama: *ratification*, 39
- oturma hakkı: *easement of habitation*, 266
- öç alma: *revenge*, 168
- ödev: *duty*, 154, 279
- öğreti: *doctrine, books of authority*, 46
- ölüme bağı hukukî işlem: *testamentary legal transactions*, 147
- ölüme bağı tasarruf: *testamentary disposition*, 298
- ölünceye kadar bakma sözleşmesi: *contracts of support for life*, 243
- ömür boyu hapis: *müebbet hapis, life imprisonment*, 116
- ömür boyunca gelir sözleşmesi: *life annuity contract*, 243
- öneri: *proposition, bill*, 35
- örf ve adet hukuku: *customary law*, 44
- örf ve adet hukukunun uygulanması: *application of customary law*, 122
- ödfler: *customs*, 24
- örf ve âdet kuralları: *customary rules*, 23
- örtülü: *implicit, tacit*, 232
- özel haklar: *private rights*, 157
- özel hukuk müeyyideleri: *private law sanctions*, 169

özel hukuk: *private law*, 47
 özel hüküm, genel hükümleri ilga eder: *particular norm suppresses general norms*, 129
 özel hükümler: *special provisions*, 54, 60
 özel kanun genel kanunları ilga eder: *lex specialis derogat legi generali*, 129
 özel mülkiyet: *private ownership*, 268
---P-R---
 para cezası: *fine, pecuniary punishment*, 116
 parantel sistemi: *parental system*, 294
 patent hakkı: *patent right*, 159, 271
 paylar: *portions*, 282
 paylaşma: *partition*, 283
 paylı malik: *joint owner*, 282
 paylı mülkiyet: *joint ownership, condominium-principled ownership*, 282
 pozitif hukuk: *positive law*, 31
 pozitif statü hakları: *rights of status positivus*, 156
 rehin hakkı: *mortgage*, 266
 rehnin paraya çevrilmesi: *foreclosure*, 114
 rekabet hukuku: *competition law*, 63
 re'sen: kendiliğinden, *ex officio*, 114
 re'sen araştırma ilkesi: *principle of ex officio examination*, 89, 112, 115
 Resmî Gazete: *Official Gazette*, 2, 35
 Resmî Gazetede yayım: *publication in the Official Gazette*, 132
 resmî şekil: *official form*, 233
 resmî vasiyetname: *official will*, 299
 ret: *refusal*, 117
 risk ilkesi: *risk principle*, 220
 risk sorumluluğu: *risk-liability*, 220

---S-Ş---
 sağ kalan eş: *surviving spouse*, 295
 sağlararası hukukî işlem: *inter vivos legal transactions, legal transactions among living persons*, 146
 sahiplenme: *ihraz, appropriation*, 287
 sahipsiz mallar: *res nullius*, 272
 saklama sözleşmeleri: *safekeeping contracts*, 240
 saklama: *bailment, depositum*, 241
 saklayan: *bailee*, 241
 saklı pay: *reserved portion*, 300
 sanık: *accused, defendant*, 85, 115
 sarîh ilga: *explicit abrogation*, 134
 sarîh irade beyanı: *explicit declaration of intent*, 144
 sarîh: *explicit, express*, 232
 satıcı: *seller*, 235
 satılan şey: *mal, goods*, 235
 satış: *sale*, 235
 savcı: *public prosecutor*, 85, 114
 Sayıştay: *Court of Accounts*, 102
 sebebe bağlı olan-sebebe bağlı olmayan işlemler: *causal and non-causal transactions*, 148
 sebep: *cause*, 148
 sebepsiz zenginleşme: *unjust enrichment*, 217, 249
 sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanan borçlar: *obligations originating from unjust enrichment*, 249
 semen: *price in money*, 235
 semereler: *fructus* (Latince), 274
 senet: *deed*, 111
 sıhrî hısımlık: *affinity by marriage*, 293
 sıkıyönetim ve olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnameleri: *emergency decrees having the force of law*, 38
 sıkıyönetim: *martial law*, 38
 sınaî buluş: *industrial invention*, 159

- sınırlanabilir olma: *determinableness, confinable*, 272
- sınırlar: *limitations*, 279
- sınırlı aynı haklar: *limited real rights*, 159; *restricted real rights*, 265
- sigorta hukuku: *insurance law*, 62
- sistematik yorum: *systematical interpretation*, 126
- siyasî haklar ve ödevler: *political rights and duties*, 157
- siyasî sorumluluk: *political responsibility*, 204
- somut norm denetimi: *concrete review of norms*, 77
- sonraki hüküm, önceki hükümleri ilga eder: *later norm suppresses earlier norms*, 128
- sonraki kanun önceki kanunları ilga eder: *lex posterior derogat legi priori*, 128
- sonraki kanun: *lex posterior*, 128
- sorumluluk: mesuliyet, *liability, responsibility*, 203
- sosyal güvenlik hukuku: *social security law*, 69
- sosyal haklar: *social rights*, 156
- sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler: *social and economic rights and duties*, 156
- soy hısımlığı: *consanguinity*, 293
- soyut norm denetimi: *abstract review of norms*, 76
- sözleşme (akit, mukavele, kontrat, bağıt): *contract*, 216, 230
- sözleşme dışı idarî sorumluluk: *extra-contractual administrative liability*, 219
- sözleşmeden doğan borçlar: *obligations originating from contract*, 229
- sözleşmelerin kurulması: *construction of contracts*, 230
- sözleşmelerin kurulması: *elements of contracts*, 230
- sözleşmenin feshi: *cancellation of contract*, 254
- sözlü vasiyet: *oral will*, 299
- suç: *crime, delict*, 141, 206
- suçun maddî unsuru: *material element of crime*, 207
- suçun manevî unsuru: *moral element of crime*, 208
- suçun unsurları: *elements of crime*, 207
- sulh ceza mahkemeleri: *criminal courts of peace*, 83
- sulh hukuk mahkemeleri: *civil courts of peace*, 81
- süre: *continuance*, 257
- süreli hapis cezası: *penalty of imprisonment*, 175
- sürenin dolması: *expiration of rent period*, 237
- şahit: *witness*, 111
- şahsen ifa: *personal performance*, 251
- şahsî dava: *personal action*, 163
- şahsîlik ilkesi: *personality principle*, 139
- şahsiyet hakları: *personal rights*, 160
- şartname: *specifications*, 219
- şekil serbestisi ilkesi: *freedom of form principle*, 232
- şekil: *form*, 232
- şikayetçi: *complainant*, 115
- şirket: *association*, 243
- şirketler hukuku: *company law*, 62
- şüpheden sanığın faydalanması: *in dubio pro reo*, 116
- T---
- taahhüt: borçlandırıcı) işlemleri: *promissory transactions*, 147

- tabiiyet hukuku: *nationality law*, 64
 tabiiyet: *nationality*, 64
 tağyir: *conversion*, 288
 takas: *barter*, 261
 takdir yetkisi: *power of discretion*, 125
 takdirî deliller: *discretionary proofs*, 111
 taksim: *partition*, 283
 taksir: *negligence*, 209
 talep hakkı: *right to claim*, 107
 tali kurucu iktidar: *derived constituent power*, 32
 tam ifa: *full performance*, 251
 tam yargı davası: *full remedy action*, 118
 tanık (şahit): *witness*, 111
 tapu siciline tescil: *registration in the land registry*, 286
 taraf: *party*, 110
 taraflarca hazırlama ilkesi: *principle of preparation of case by parties*, 111
 tarafların talepleriyle bağlılık ilkesi: *ultra petita prohibition*, 113
 tarihî yorum: *historical interpretation*, 126
 tasarruf (*abusus*) yetkisi: *power of disposition*, 277
 tasarruf işlemleri: *dispositive transactions*, 148
 tasarruf nisabı: *disposable portion*, 300
 tasarruf yapma özgürlüğü: *testator's freedom to dispose*, 299
 taşınır eşya: *movable property*, 273, 287
 taşınır mülkiyetinin kazanılması: *acquisition of movable property*, 287
 taşınmaz eşya: *immovable property*, 273, 285
 taşınmaz mülkiyetinin kazanılması: *acquisition of immovable property*, 285
 taşınmaz yükü: *incumbrance on real estate*, 159
 taşınmaz yükü: *right of incumbrance*, 266
 tazminat davası: *action for compensation*, 253, 279
 tazminat davası: *action for damages*, 109, 118
 tazminat: *compensation, indemnity*, 171, 177, 217, 248, 256
 teamüller: *usages*, 24
 tecavüzün men'i davası veya men'i müdahale davası: *actio negatoria in rem, action of trespass*, 278
 tehdit: *menace*, 212
 tek mülkiyet: *sole ownership*, 281
 tek taraflı hukukî işlemler: *unilateral legal transactions*, 145, 229
 tek-yanlı idarî işlemler: *unilateral administrative acts*, 151
 telif hakkı: *copyright*, 159, 271
 temerrüde düşmesinin sonuçları: *effects of default*, 255
 temerrüt faizi: *default interest, moratory interest*, 256
 teminat amacı güden sözleşmeler: *contracts for guaranty*, 242
 temyiz derecesi: *last instance, last resort*, 90
 temyiz: *appeal*, 90
 tenkis davası: *action for reduction*, 301
 tenkis, indirme: *reduction*, 302
 tereke: *estate*, 291
 teslim: *delivery*, 235
 tespit davaları: *declaratory judgment action, declaratory lawsuits*, 109
 ticaret hukuku: *commercial law*, 61
 ticaret mahkemeleri: *commercial courts*, 82
 ticaret şirketleri: *commercial associations*, 244

- ticarî işletme hukuku: *law of commercial enterprise*, 61
 ticarî karz: *commercial loan*, 238
 toplu iş hukuku: *collective labor law*, 68
 toplu mülkiyet: *ownership in common*, 281
 toplumsal düzen kuralları: *rules of social order*, 16
 trafik mahkemeleri: *traffic courts*, 85
 trampa: *barter*, 235
 tüketici mahkemeleri: *consumer courts*, 82
 Türk anayasa hukuku: *Turkish Constitutional Law*, 51
 Türk Ceza Kanunu: *Turkish Penal Code*, 54
 Türk Medenî Kanunu: *Turkish Civil Code*, 56
 Türk Ticaret Kanunu: *Turkish Commercial Code*, 61
 Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM]: *Turkish Grand National Assembly [TGNA]*", 35
 tüzel kişi: *legal person*, 57
 tüzükler: *regulations*, 41
 ---U-Ü---
 uluslararası andlaşmalar: *international treaties*, 38
 uluslararası hukuk: *international law*, 50
 uluslararası kamu hukuku: *public international law*, 50
 umulmayan hâl: *unexpected case, cas fortuit*, 260
 uyruklu: *nationality*, 64
 Uyuşmazlık Mahkemesi: *Court of Conflicts, Court of Jurisdictional Disputes*, 5, 102
 uyuşturucu madde etkisi: *narcotic drugs effect*, 209
 uzanmış el: *longa manus*, 212
 uzlaşma: *reconciliation*, 168
 uzmanlık mahkemeleri: *specialized courts*, 82, 85
 üçüncü dereceden mirasçılar: *heirs of third degree*, 295
 ülkesellik ilkesi: *principle of territoriality*, 130
 ürünler: *fruits*, 274
 üst derece mahkemesi: *courts of last resort*, 100
 üst derece: *last instance, last resort*, 80, 90
 üst hakkı: *right of construction, superficies*, 266
 üst kanun alt kanunları ilga eder: *lex superior derogat legi inferiori (lat.)*, 128
 üst kunun: *lex specialis (lat.)*, 129
 üstsoy-altsoy hısımlığı: *kinship in the direct line, lineal kinship*, 293
 üstü örtülü: zımınî irade beyanı: *implicit declaration of intent*, 144
 ---V---
 vade: *due date*, 252
 varis: *inheritor, successor*, 291
 vasiyetçi, testator, 298
 vasiyet: *will*, 298
 vatandaşlık hukuku: *nationality law*, 64
 vatandaşlık: *citizenship*, 64
 vedia alan: saklayan, *bailee*, 241
 vedia: *bailment, depositum*, 241
 vekâlet: *mandate, proxy, attornity*, 240
 vekil: *attorney*, 83, 240
 velayet hakkı: *parental right*, 160
 verese: *inheritors, successors*, 291
 vergi davaları: *tax cases*, 119

- vergi hukuku: *tax law*, 53
 vergi mahkemeleri: *tax courts*, 98
 vesayet: *guardianship*, 161
 vicdan azabı: *compunction, qualms of conscience*, 21
 ---Y---
 yabancı: *alien*, 64
 yabancılar hukuku: *legal status of aliens*, 64
 yansoy hısımlığı: *collateral consanguinity, kinship in the collateral line*, 293
 yansoy hısımlığı: *kinship in the collateral line, collateral kinship*, 293
 yapı sahibinin sorumluluğu: *landlord's liability*, 247
 yaptırım: *sanction*, 18, 167
 yararlanma (*fructus*) yetkisi: *power to benefit*, 159, 266, 277
 yargı işlemleri: *jurisdictional transactions*, 150
 yargı kararları: *jurisdictional decisions*, 3, *judicial decisions*, 46
 yargı kolu: *branches of judiciary*, 73
 yargı organı: *judiciary*, 52
 yargı: *jurisdiction*, 73
 yargıcın hukuk yaratması: *creation of law by judge in private law*, 122
 yargılamanın yenilenmesi: *new trial*, 106
 yargısal denetim: *judicial review*, 36
 Yargıtay: *Court of Cassation*, 4, 90
 yasak: *prohibition*, 17
 yasal mirasçılar: *statutory heirs, legal heirs, intestate successors*, 292
 yasama işlemi: *legislative transaction, legislative act*, 149
 yasama organı: *legislature*, 52
 yayım: *publication*, 35, 39
 yazılı şekil: *written form*, 233
 yazısız kaynak: *unwritten source*, 44
 yemin: *oath*, 111
 yeni arazi oluşumu: *accretion*, 285
 yenileme: *novation, renewal*, 258
 yersellik ilkesi: *principle of territoriality*, 130
 yetki kanunu: *empowering law*, 37
 yetkili makam: *competent authority*, 223
 yokluk: *nonexistence*, 172, 177
 yorum: *interpretation*, 126
 yönetmelikler: *by-laws*, 42
 yükümlülük: *charge*, 154
 yürürlüğe giriş tarihi: *entry into effect date*, 35
 yürürlüğe girmesi: *entry into effect*, 132
 yürütme işlemi: *executive transactions*, 150
 yürütme organı: *executive*, 52
 yürütmeyi durdurma: *stay of execution*, 118
 ---Z---
 zabıt katibi: *clerk*, 82, 83
 zamanaşımı: *lapse of time, prescription*, 262
 zarar: *damage*, 221, 245
 zararın tazmini: *compensation for damage*, 248
 zaruret hâli: *zorda kalma, state of necessity*, 247
 zımnî: *implicit, tacit*, 232
 zilyetliğin devri: *transfer of actual possession*, 292
 zorda kalma, *state of necessity*, 248
 zorlama: *coercion*, 212
 zorlayıcı neden (mücbir sebep): *force majeure*, 211, 222, 259
 zorunluluk hâli: *state of necessity*, 213
 zümreler: *parentals*, 294■

İNGİLİZCE-TÜRKÇE HUKUK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ (English-Turkish Glossary of Legal Terms)

Açıklama.- Bu kitapta metin içinde kullanılan pek çok hukukî terimin İngilizce karşılığı parantez içinde italik olarak verilmiştir. Metinde bu şekilde verilen Türkçe hukukî terimler ile bunların İngilizce karşılıkları taranmış ve alfabetik olarak aşağıya listelenmiştir. Böylece hukukun temel kavramları konusunda bir *İngilizce-Türkçe terimler sözlüğü* oluşturulmuştur. Aşağıda toplam 800 küsur İngilizce hukuk terimi ve bunların Türkçe karşılıkları bulunmaktadır. Türkçe karşılıkların sonundaki numaralar bu terimlerin kitapta geçtiği sayfa numarasını göstermektedir. Bu sayfaya bakarak terim hakkında bilgi edinilebilir. Dolayısıyla bu sözlük aynı zamanda bu kitapta geçen *İngilizce terimler indeksi* olarak da kullanılabilir.

---A---

absolute nullity: mutlak butlan, 173

absolute rights on persons: kişiler üzerindeki mutlak haklar, 160

absolute rights: mutlak haklar, 158, 265

abstract review of norms: soyut norm denetimi, 76

acceptance: kabul, 231

accessory: eklenti, 274

accident and coincidence: kaza ve tesadüf, 210

accident: kaza, 222, 260

accretion: yeni arazi oluşumu, 285

accused: sanık, 85, 115

acquired rights: kazanılmış hak, 136

acquired rights: müktesep hak, 136

acquisition by transfer of title: devren kazanma, 286, 289

acquisition of immovable property: taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, 285

acquisition of movable property: taşınır mülkiyetinin kazanılması, 287

acquisition of ownership: mülkiyetinin kazanılması, 284

acquisitive prescription: kazandırıcı zamanaşımı, 287, 289

acquisitive transaction: kazandırıcı işlem, 148

act: hareket, 207

act: kanun, 34, 149

actio negatoria in rem: tecavüzün men'i davası veya men'i müdahale davası, 278

- action for annulment*: iptal davası, 76, 117
- action for compensation*: tazminat davası, 253, 279
- action for damages*: tazminat davası, 109, 118
- action for fulfillment*: ifa davası, 109
- action for performance*: eda davası, 109
- action for reduction*: tenkis davası, 301
- action for specific performance*: aynen ifa davası, 253
- action of replevin*: istihkak davası, 109, 278
- action of trespass*: men'i müdahale davası, 278
- action*: dava, 107
- action*: davranış, 245
- action*: fiil, 221, 245
- actions relating to disputes arising from administrative contracts*: idarî sözleşmelerin uygulanmasından doğan davalar, 119
- addressee*: muhatap, 17, 223
- administration*: idare, 52, 151
- administrative action*: idarî dava, 117
- administrative acts*: idarî işlemler, 150
- administrative contract*: idarî sözleşme, 152, 218
- administrative courts*: idare mahkemeleri, 100
- administrative employment contracts*: idarî hizmet sözleşmeleri, 219
- Administrative Judicial Procedure Act*: İdarî Yargılama Usulü Kanunu, 53
- administrative jurisdiction*: idarî yargı, 53
- administrative justice*: idarî yargı, 95
- administrative law*: idare hukuku, 52
- administrative responsibility*: idarî sorumluluk, 218
- administrative transactions*: idarî işlemler, 150
- admissibility*: kabul edilebilirlik, dinlenebilirlik, mesmuiyet, 105
- admissible*: kabul edilebilir, 105
- admission*: ikrar, kabul, 111
- adopted children*: evlâtlık, 297
- adoption*: kabul, 35
- adoptive parent*: evlât edinen, 297
- affinity by marriage*: kayın hısımlığı (sıhri hısımlık), 293
- agreement of inheritance*: miras sözleşmesi, 299
- agreement*: anlaşma, 235
- alien*: yabancı, 64
- analogy*: kıyas, 127
- annulment*: iptal, 117, 134, 177
- antiquity*: eskilik, 44
- appeal*: temyiz, 87
- appellate instance*: ara derece, istinaf derecesi, 80, 86
- application of customary law*: örf ve adet hukukunun uygulanması, 122
- application of legal norms in terms of place*: kanunların yer bakımından uygulanması, 130
- appointed legatee*: atanmış mirasçı, mansup mirasçı, 297
- appointment of a heir*: mirasçı atama, 297
- appropriation*: ihraz, sahiplenme, 287
- approval*: onama, 88
- argumentum a contrario* (Lat.): aksi ile kanıt, 127
- argumentum a fortiori* (Lat.): evleviyet, 127
- assize courts*: ağır ceza mahkemeleri, 85
- association*: şirket, 243
- attachment*: haciz, 114
- attorney of an intervening party*: müdahil vekili, 86, 115

attorney: vekil, 88, 240
attornity: vekâlet, 240
auxiliary sources of law: hukukun yardımcı kaynakları, 45

---B---

bailee: saklayan, vedia alan, 241
bailment: saklama, vedia, 241
balancing of sacrifices: fedakarlığın denkleştirilmesi ilkesi, 220
bankruptcy law: iflas hukuku, 71
bankruptcy offices: iflas daireleri, 113
bankruptcy: iflas, 114
barter: takas, trampa, 235, 261
becoming final: kesinleşme, 88
behavior: hareket, 207
being alive at the date of death of the deceased: miras bırakanın ölümü anında sağ olmak, 303
bilateral administrative acts: iki-yanlı idarî işlemler, 152
bill of indictment: iddianame, 89, 114
bill: kanun teklifi, 35
blood money: diyet, 168
blood relatives: kan hısımları, 294
books of authority: bilimsel eserler, doktrin, öğreti, 5, 46
branches of judiciary: yargı kolu, 73
branches of law: hukukun kolları, 47
burden of proof: ispat yükü, 110
buyer: alıcı, 235
by-laws: yönetmelikler, 42

---C---

cadastral courts: kadastro mahkemeleri, 82
cancellation of contract: sözleşmenin feshi, 254
capital punishment: idam cezası, 116
cas fortuit: beklenmeyen hâl, umulmayan hal, 210, 260

case law: içtihat hukuku, 46
causa credendi (Lat.): alacak elde edinilmesi sebebi, 148
causa donandi (Lat.): bağışlama sebebi, 148
causa solvendi (Lat.): borç ödeme sebebi, 148
causal and non-causal transactions: sebebe bağlı olan-sebebe bağlı olmayan işlemler, 148
causal relation: nedensellik bağı, illiyet rabıtası, 221, 246
cause: sebep, 148
caution: ihtar, 255
cease (to-) to be effective: kanunların yürürlükten kalkması, 133
certainty and predictability of the law: hukukun belirliliği ve öngörülebilirliği, 136
certificate of inheritance: mirasçılık belgesi, 310
chamber: daire, 86
charge: yükümlülük, 154
citizenship: vatandaşlık, 64
civil and criminal jurisdiction: hukuk ve ceza yargısı (adli yargı), 79
civil courts for intellectual and industrial property rights: fikrî ve sınai haklar hukuk mahkemeleri, 82
civil courts of general jurisdiction: asliye hukuk mahkemeleri, 81, 82
civil courts of peace: sulh hukuk mahkemeleri, 81
civil courts: hukuk mahkemeleri, 81
civil fruits: hukukî ürünler, *fructus civiles*, 274
civil law: medenî hukuk, 56
civil lawsuits: hukuk davaları, *civil actions*, 108
civil liability: medenî sorumluluk, 215

- claim*: iddia, 110
claimant: davacı, 83, 110
classical theory: klasik görüş, 268
classification of contracts: sözleşme türleri, 233
classification of ownership rights: mülkiyet haklarının sınıflandırılması, 281
classification of property: eşya türleri, 273
clerk: zabıt katibi, 83
client: müvekkil, 83, 240
code of civil procedure: hukuk usûlî muhakemeleri kanunu, 70
Code of Criminal Procedure: Ceza Muhakemesi Kanunu, 55
Code of Execution and Bankruptcy: İcra ve İflas Kanunu, 71
code of obligations: borçlar kanunu, 60
coercion: cebir, 18, 168, 212; zorlama, ikrah, 212
coercive: cebri, 18, 25
collateral consanguinity: yan-soy hısımlığı, 293
collateral damage: ek zarar, munzam zarar, 257
collective labor law: toplu iş hukuku, 68
collective ownership: kolektif mülkiyet, 268
collective political responsibility: kolektif siyasi sorumluluk, 204
commandment: emir, 17
commercial associations: ticaret şirketleri, 244
commercial courts: ticaret mahkemeleri, 82
commercial law: ticaret hukuku, 61
commercial loan: ticarî karz, 238
commodatum: ariyet sözleşmesi, 237
community of heirs: miras ortaklığı, miras şirketi, 284, 303, 309
company law: şirketler hukuku, 62
compensation in kind: aynen tazmin, 249
compensation: tazminat, 171, 177, 217, 248, 256
compensation for damage: zararın tazmini, 248
competent authority: yetkili makam, 223
competition law: rekabet hukuku, 63
complainant: müşteki, şikayetçi, 115
component part: bütünleyici parça, 274
compound interest: bileşik faiz, mürükkep faiz, 238
compulsory execution: cebri icra, 113, 170
compunction: vicdan azabı, 21
concession contracts: imtiyaz sözleşmeleri, 219
concept of property: eşya kavramı, 270
concrete review of norms: somut norm denetimi, 77
conditional release: şartlı salıverilme, meşruten tahliye, 116
condominium-principled ownership: müşterek mülkiyet, paylı mülkiyet, 282
confinable: sınırlanabilir olma, 272
conflict of laws: kanunlar ihtilafı, 65
conflict: çatışma, 128
confusion and adhesion: karışma ve birleşme, 288
consanguinity: soy hısımlığı, 293
conscious negligence: bilinçli taksir, 210
consent given before the tort: mağdurun zarara önceden razı olması, 248
consideration: ivaz, 147
Constitution: Anayasa, 32
Constitutional Court: Anayasa Mahkemesi, 74
constitutional jurisdiction: anayasa yargısı, 74
constitutional law: anayasa hukuku, 51

- constitutive lawsuits*: inşaî davalar, 110
construction of contracts: sözleşmelerin kurulması, 230
consumer courts: tüketici mahkemeleri, 82
contention of unconstitutionality: itiraz yolu, 77
continuance: süre, mehil, 257
continuity: devamlılık, 44
contract of construction: istisna (eser) sözleşmesi, 239
contract of employment: iş sözleşmesi, 67, 238
contract of loan: karz, 238
contract of service: hizmet sözleşmesi, 67, 238
contract of work: istisna (eser) sözleşmesi, 239
contract: sözleşme, akit, bağit, mukaveli, kontrat, 216, 230
contractors: yüklenici, müteahhit, 240
contracts for conservation: muhafaza amacı güden sözleşmeler, 241
contracts for guaranty: teminat amacı güden sözleşmeler, 242
contracts for the transfer of ownership: mülkiyetin devri amacı güden sözleşmeler, 234
contracts for the use of property: kullandırma amacı güden sözleşmeler, 236
contracts for works and services: iş görme amacı güden sözleşmeler, 238
contracts of support for life: ölünceye kadar bakma sözleşmesi, 243
contractual administrative liability: akdî idarî sorumluluk, 218
contractual liability: akdî sorumluluk, 216
contrariety to law: hukuka aykırılık, 248
conversion: taşıyır, işleme, 288
co-owner: iştirak hâlinde malik, elbirliğiyle malik, 309
co-ownership: elbirliği mülkiyeti, iştirak hâlinde mülkiyet, 283, 303
copyright: telif hakkı, 159, 271
Council of Ministers: Bakanlar Kurulu, 35, 41, 52
Council of State: Danıştay, 4, 41, 99
court decisions: mahkeme kararları, 3
Court of Accounts: Sayıştay, 102
Court of Cassation: Yargıtay, 4, 85
Court of Conflicts: Uyuşmazlık Mahkemesi, 5, 101
Court of Jurisdictional Disputes: Uyuşmazlık Mahkemesi, 5, 101
court: mahkeme, 73
courts of first instance: ilk derece mahkemeleri, 80, 99
courts of last resort: üst derece mahkemesi, 100
creation of law by judge in private law: yargıcın hukuk yaratması, 122
creditor: alacaklı, 227
crime: suç, cürüm, 141, 206
criminal action: ceza davası, 114
criminal court of first instance: asliye ceza mahkemeleri, 84
criminal court of general jurisdiction: asliye ceza mahkemeleri, 84
criminal courts for intellectual and industrial property rights: fikrî ve sinâî haklar ceza mahkemeleri, 84
criminal courts of peace: sulh ceza mahkemeleri, 83
criminal courts: ceza mahkemeleri, 83
criminal law: ceza hukuku, 54
criminal liability: cezaî sorumluluk, 206
culpability: kusurluluk, 209, 246
customary law: örf ve adet hukuku, 44

- customary rules*: örf ve âdet kuralları, 23
customs: örfler, 24
---D---
damage: zarar, 221, 245
date of maturity: ecel, 252
debarment from inheritance, disinheritance: mirasçılıktan çıkarma (ıskat), 305
debate: görüşme, 35
debt enforcement and bankruptcy law: icra ve iflas hukuku, 70
debtor: borçlu, 215, 227
debtor-creditor relationship: borç ilişkisi, 215, 227
deceased: muris, 291
decision of approval: onama kararı, 88
decision of insistence: direnme kararı, 88, 90
decision of reversal: bozma kararı, 88, 90
decisions of persistence: direnme kararları, 91
decisions on the unification of conflicting judgments: içtihadı birleştirme kararları, 46, 92
decisions: kararlar, 146, 229
declaration of intent: irade açıklaması, 142, 144, 151, 229
declaration of sentiment: duygu açıklamaları, 142
declaration of thought: fikir açıklamaları, 142
declaration of will: irade açıklaması, 151, 142, 144, 229
declaratory judgment action: tespit davaları, *declaratory lawsuits*, 109
decrees having the force of law: kanun hükmünde kararnameler, 36
deed: senet, 111
default interest: temerrüt faizi, *moratory interest*, 256
default of debtor: borçlunun temerrüdü, 254
defendant: davalı, 32, 110
defense counselor: müdafi, 86, 115
deferred debt: müeccel borç, 252
definitive judgment: kesin hüküm, 111
deliberation: görüşme, müzakere, 35
delict: suç, 141, 206
delivery: teslim, 235
denial of justice: ihkak-ı haktan imtina, 122
denial: inkâr, 110
depositum: saklama, vedia, 241
deputies: milletvekilleri, 35
derived constituent power: tali kurucu iktidar, 32
descendants: altsoy, 294
determinableness: sınırlanabilir olma, 272
different types of contract: akdin muhtelif nevileri, 234
disciplinary courts: disiplin mahkemeleri, 99
disciplinary measures (punishments): disiplin cezaları, 176
discretionary proofs: takdirî deliller, 111
disinheritance: mirasçılıktan çıkarma, 305
dismissal: azil, 241
disposable portion: tasarruf nisabı, 300
dispositive transactions: tasarruf işlemleri, 148
doctrine: öğretî, doktrin, 5, 46
donation: bağışlama, hibe, 235
due date: ifa zamanı, vade, 251, 255
duties originating from right of ownership: mülkiyet hakkından kaynaklanan ödevler, 279
duty: ödev, 154, 279

---E---

easement of habitation: oturma hakkı, 266
effects of default: temerrüde düşmesinin sonuçları, 255
effects of obligations: borçların sonuçları, 250
elements of contracts: sözleşmelerin kurulması, 230
elements of crime: suçun unsurları, 207
emergency: fevkalâde hâl, 260
employee: işçi, 67, 237
employer: işveren, 67, 239
employment relation: iş ilişkisi, 67
empowering law: yetki kanunu, 37
enacted law: mevzu hukuk, 31
enforcement courts: icra tetkik mercileri, 113
enforcement law: icra hukuku, 71
enforcement offices: icra daireleri, 113
enforcement: cebri icra, 113, 170
entry into effect date: yürürlüğe giriş tarihi, 35
entry into effect: yürürlüğe girme, 132
equality: eşitlik, 47
escheatage: devletin mirasçılığı, 297
estate: tereke, 291
European Court of Human Rights: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 105
event: olay, 139
eventual intent: olası kast, 209
evidence: delil, 111, 115
ex officio: kendiliğinden, re'sen, 114
ex parte proceeding: çekişmesiz yargı, nizasız yargı, 110
exception of unconstitutionality: def'i yolu, 77
execution: cebri icra, 113, 170
execution: eda, edim, 228

execution: infaz, 116
executive transactions: yürütme işlemi, 150
executive: yürütme organı, 52
exemptio non adempti contractus: adem-i ifa def'i, 252
exhaustion of domestic remedies: iç hukuk yollarını tüketmesi, 105
expert: bilirkişi, 111
expiration of rent period: sürenin dolması, 237
explicit: açık, sarıh, 232
explicit abrogation: açık kaldırma, sarıh ilga, 134
explicit declaration of intent: açık (sarıh) irade beyanı, 144
express: sarıh, 232
expropriation: kamulaştırma, 49
extinction of obligations: borçların sona ermesi, 258
extra-contractual administrative liability: sözleşme dışı idarî sorumluluk, 219
extraordinary prescription: olağanüstü zamanaşımı, 286
---F---
family courts: aile mahkemeleri, 82
family law: aile hukuku, 58
farming contracts: iltizam sözleşmeleri, 219
fault liability: kusurlu sorumluluk, 220, 247
faultiness: kusurluluk, 209
faulty: kusurlu, 209, 221
fee: bedel, ücret, 240
fictitious transactions: muvazaalı işlemler, 302
fine: para cezası, 116
first instance: ilk derece, 91

- force majeure*: mücbir sebep, zorlayıcı neden, 211, 222, 259
- foreclosure*: rehnin paraya çevrilmesi, 114
- form*: şekil, 232
- form of contracts*: sözleşmelerin şekli, 232
- formal proofs*: kesin deliller, 111
- freedom of form principle*: şekil serbestisi ilkesi, 232
- freedom of will*: irade serbestisi, 47
- friendly settlement*: dostane çözüm, 106
- fructus* (Lat.): semereler, 274
- fructus naturales*: doğal ürünler, 274
- fruits*: ürünler, 274
- full performance*: tam ifa, 251
- full remedy action*: tam yargı davası, 118
- fundamental concepts of law*: hukukun temel kavramları, 1
- G-H-I**---
- gambling and betting*: kumar ve bahis, 243
- General Assembly for Criminal Matters*: Ceza Genel Kurulu, 91
- general provisions*: genel hükümler, 54
- general theory of constitutional law*: anayasa hukukunun genel esasları, 51
- good faith*: dürüstlük kuralı, 279
- goods non suitable for ownership*: mülkiyete elverişsiz mallar, 272
- goods*: mal, 158, 235, 265
- government bill*: kanun tasarısı, 35
- grammatical interpretation*: dilbilgisel yorum, 126
- Grand General Assembly*: Büyük Genel Kurul, 91
- gratuitous legal transactions*: ivazsız hukukî işlem, 147
- guardianship*: vesayet, 161
- habits*: âdetler, 24
- heavy life sentence*: ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, 175
- heir of the blood*: kan hısımlarının mirasçılığı, 294
- heir*: mirasçı, 291
- heirs of first degree*: birinci dereceden mirasçılar, 294
- heirs of second degree*: ikinci dereceden mirasçılar, 295
- heirs of third degree*: üçüncü dereceden mirasçılar, 295
- hierarchy of norms*: normlar hiyerarşisi, 32
- historical interpretation*: tarihi yorum, 126
- holographic will*: elyazlı vasiyetname, 299
- human behaviours*: insan davranışları, 141
- immaterial damage*: manevî zarar, 246
- immediately and automatically*: derhal ve kendiliğinden, 308
- immovable property*: taşınmaz eşya, 273, 285
- imperfect obligation*: eksik borç, 263
- implicit declaration of intent*: zımnî irade beyanı, üstü örtülü, 144
- implicit*: zımnî, örtülü, 232
- imprisonment*: hapis, 116
- imputability*: isnat yeteneği, 208
- in dubio pro reo*: şüpheden sanığın faydalanması, 116
- individual application*: bireysel başvuru, 105
- inadmissible*: kabul edilemez, 105
- incumbrance on real estate*: gayrimenkul mükellefiyeti, taşınmaz yükü, 159
- indemnity*: tazminat, 171, 177, 217, 248, 256

indictment, bill of indictment:

iddianame, 89, 114

individual labor law: bireysel iş hukuku, 68

individual political responsibility:

bireysel siyasi sorumluluk, 205

individual rights: kişisel haklar, 156

industrial design: endüstriyel tasarım, 160

industrial invention: sınai buluş, 159

inheritance law, 58, 291

inheritor: varis, 291

injured: mağdur, 85, 115

insist on its first decision: ilk kararında ısrar, 88

insistence: ısrar, 88

institution of heir: mirasçı atama, 297

insurance law: sigorta hukuku, 62

intangible goods: gayrimaddi mallar, 159

intellectual and industrial works: fikri ve sınai eserler, 271

intellectual property: fikri haklar, 159

intent: kast, 209, 246

inter vivos legal transactions:

sağlararası hukukî işlem, 146

interest: faiz, 238

international law: uluslararası hukuk, 50

international public law: uluslararası kamu hukuku, 50

international treaties: uluslararası andlaşmalar, 38

interpretation: yorum, 126

intervening party: katılan, müdahil, 85, 115

invalidity: geçersizlik, 172

invitation to treat: icaba davet, 231

ipso iure succession: kendiliğinden geçiş, 308

---J-K---

joint and several liability: müteselsil sorumluluk, 309

joint owner: paylı malik, 282

joint ownership: müşterek mülkiyet, paylı mülkiyet, 282

jointly and severally liable: müteselsilen sorumlu, 303

judges: hakimler, 86

judgment: hüküm, 113

judicial decisions: yargı kararları, içtihatlar, 46

judicial fine: adli para cezası, 175, 206

judicial justice: adli yargı, 79

judicial review: yargısal denetim, 36

judiciary: yargı organı, 52

jurisdiction: yargı, 73

jurisdictional decisions: yargı kararları, 3

jurisdictional transactions: yargı işlemleri, 150

jury: jüri, 86

just satisfaction: hakkaniyete uygun bir surette zarar gören tarafın tatmini, 106

juvenile courts: çocuk mahkemeleri, 85

kinship by adoption: evlat edinmeden doğan hısımlık, 294

kinship by blood: kan hısımlığı, 293

kinship in the collateral line: yan-soy hısımlığı, 293

kinship in the direct line: üstsoy-altsoy hısımlığı, 293

kinship: hısımlık, 292

---L---

labor contract: iş sözleşmesi, 238

labor courts: iş mahkemeleri, 82

labor law: iş hukuku, 66

laborer: işçi, 67, 239

land: arazi, 273

- landlord*: kiralayan, 237
landlord's liability: yapı sahibinin sorumluluğu, 247
landslide: arazi kayması, 285
lapse of time: zamanaşımı, 262
last instance: temyiz derecesi, üst derece, 91
last resort: temyiz derecesi, üst derece, 91
later norm suppresses earlier norms: sonraki hüküm, önceki hükümleri ilga eder, 128
law journals: hukuk dergileri, 5
law of civil procedure: medenî usûl hukuku, 69
law of commercial enterprise: ticarî işletme hukuku, 61
law of commercial papers: kıymetli evrak hukuku, 62
law of criminal procedure: ceza usûl hukuku, 55
law of international civil procedure: milletlerarası usûl hukuku, 65
law of obligations: borçlar hukuku, 59
law of persons: kişiler hukuku, 57
law of property: eşya hukuku, 59
law of succession: miras hukuku, 58, 291
Law on International Private Law and International Civil Procedure: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun, 66
law: hukuk, 16
law: kanun, 34, 149
lawful legal acts: hukuka uygun fiiller, 142
lease contract: kira sözleşmesi, 236
legal acts: hukukî fiiller, 141
legal consequence: hukukî sonuç, 144, 151, 229
legal event: hukukî olay, 140
legal gap: kanun boşluğu, 124
legal heirs: yasal mirasçılar, 292
legal liability: hukukî sorumluluk, 214
legal person: tüzel kişi, 57
legal result: hukukî sonuç, 229
legal rules: hukuk normları, 17
legal security: hukuk güvenliği, 136
legal status of aliens: yabancılar hukuku, 64
legal transaction: hukukî işlem, 142, 143, 229, 299
legal transactions among living persons: sağlararası hukukî işlem, 147
legal vacuum, gap: kanun boşluğu, 124
legality: hukukîlik, 44
legislation: mevzuat, 1, 31
legislative act: yasama işlemi, 149
legislative transaction: yasama işlemi, 149
legislature: yasama organı, 52
legitimate self-defense: meşru müdafaa, 164, 212, 248
lessee: kiracı, 237
lessor: kiralayan, 237
lex posterior (Lat.): sonraki kanun, 128
lex posterior derogat legi priori (lat.): Sonraki kanun önceki kanunları ilga eder, 128
lex specialis (Lat.): özel kanun, 129
lex specialis derogat legi generali (Lat.): Özel kanun genel kanunları ilga eder, 129
lex superior derogat legi inferiori (Lat.): Üst kanun alt kanunları ilga eder, 128
liability ex delicto: kusurlu sorumluluk, 220, 247
liability for accident: kazadan dolayı sorumluluk, 255

- liability of animal keepers*: hayvan idare edenlerin sorumluluğu, 247
- liability of employer*: istihdam edenin sorumluluğu, 247
- liability without fault*: kusursuz sorumluluk, 220, 247
- liability*: sorumluluk, mesuliyet, 203
- liberal-individualist theory*: liberal-bireyci görüş, 267
- lien of causality*: illiyet rabitası, nedensellik bağı, 207, 221, 246
- life annuity contract*: kaydı hayat ile irat sözleşmesi, ömür boyunca gelir sözleşmesi, 243
- life imprisonment*: müebbet (ömür boyu) hapis, 116
- life sentence*: müebbet hapis cezası, 175
- limitations on ownership*: mülkiyet hakkının sınırlandırılması, 279
- limitations*: sınırlar, 279
- limited real rights*: sınırlı aynî haklar, 159
- lineal kinship*: üstsoy-altsoy hısımlığı, 293
- literary and artistic works*: fikir ve sanat eserleri, 159
- literary sources of law*: hukukun bilgi kaynakları, 1
- loan of an object for use*: kullanım ödöncü, 237
- logical interpretation*: mantıkî yorum, 126
- longa manus*: uzanmış el, 212
- loss of inheritance rights*: mirastan yoksunluk, 304
- lump-sum fee*: götürü ücret, 240
- lynch*: linç, 25, 27
- M-N---
- main branches of public law*: kamu hukukunun başlıca dalları, 50
- maker*: koyucu, institutor, 18
- mandate*: vekâlet, 240
- mandator*: müvekkil, 82, 240
- maritime law*: deniz ticareti hukuku, 63
- martial law*: sıkıyönetim, 38
- Marxist or collectivist theory*: Marksist veya kolektivist görüş, 268
- material compensation*: maddî tazminat, 249
- material damage*: maddî zarar, 245
- material dispositions*: maddî tasarruflara, 277
- material element of crime*: suçun maddî unsuru, 207
- material element*: maddî unsur, 44
- material of physical asset*: cismanî bir varlığa, 271
- mature credit*: muaccel alacak, 252
- mature debt*: muaccel borç, 252
- maturity*: muacceliyet, 252, 254
- menace*: tehdit, 212
- mental illness*: akıl hastalığı, 209
- merits*: esas, 106
- methods of interpretation*: metotlar, 126
- military administrative justice*: askerî idarî yargı, 101
- Military Court of Cassation*: Askerî Yargıtay, 101
- military courts*: askerî mahkemeler, 100
- military criminal justice*: askerî yargı, 100
- Military High Administrative Court*: Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, 5, 101
- misdeemeanor*: kabahat, 141
- mixed theory*: karma görüş, 269
- moral element of crime*: suçun manevî unsuru, 208
- moral element*: manevî unsur, 44
- moral rules*: ahlâk kuralları, 21
- mortgage*: rehin hakkı, 266

motions of non-confidence:

güvensizlik önermeleri, 206

movable property: taşınır eşya, 273, 287

multilateral legal transactions: çok

tarafli hukuki işlemler, 145

narcotic drugs effect: uyuşturucu

madde etkisi, 209

nationality law: tabiiyet (vatandaşlık)

hukuku, 64

nationality: tabiiyet, uyruklu, 64

natural event: doğa olayı, 140

natural forces: doğal güçler, 271

natural fruits: doğal ürünler, 274

natural right: doğal hak, 267

negative declaratory action: menfi

tespit davası, 109

negative powers: menfi yetkiler, 278

negative status rights: negatif statü hakları, 156

negligence: ihmâl, 246

negligence: taksir, 209

new trial: yargılamanın yenilenmesi, 106

no punishment without law: kanunsuz ceza olmaz, 207

nonexistence: yokluk, 172, 177

non-performance of obligation: borcun ifa edilmemesi, adem-i ifa, 252

non-performance: adem-i ifa, ifa etmeme, 254

non-voluntary drunkenness:

istemeyerek sarhoşluk, 209

normativity: normatifiklik, 17

not to lose the inheritance rights:

mirastan yoksun bulunmamak, 304

notice of cancellation: feshi ihbar, 237

notice: ihbar, 255

novation: yenileme, 258

null and void: keenlemyekûn, 172

nulla crimen sine lege: kanunsuz suç olmaz, *no crime without law*, 206

nulla poena sine lege: kanunsuz ceza olmaz, 207

nullity: butlan, 172

nullum crimen: kanunsuz suç ve ceza olmaz, *nulla poena sine lege*, 124

---O---

oath: yemin, 111

object found: bulma, lukata, 289

objective impossibility: kusursuz imkânsızlık, 253, 259

obligation: borç, 154, 227

obligations originating from contract: sözleşmeden doğan borçlar, 230

obligations originating from tort: haksız fiillerden doğan borçlar, 244

obligations originating from unjust enrichment: sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanan borçlar, 249

occupation: işgal, 285

offer: icap, 230

offeror: icapçı, mucip, 230

official form: resmî şekil, 233

Official Gazette: Resmî Gazete, 2, 35

official will: resmî vasiyetname, 299

onerous legal transactions: ivazlı işlem, 147

opening of the succession: mirasın açılması, 302

opinio necessitatis: genel inanç, 44

oral will: sözlü vasiyet, 299

order: emir, 17

ordinary justice: adli yargı, 79

ordinary loan: adi karz, 238

ordinary partnership: adi şirket, 244

ordinary rent: adi kira, 236

ordinary suretyship: adi kefalette, 242

ordinary: olağan, 286

- original acquisition*: aslen kazanma, 285, 287
- origins of obligation*: borcun kaynakları, 228
- other fruits*: diğer verimler, 274
- owner*: malik, 158, 265
- ownership in common*: toplu mülkiyet, 281
- P-Q---
- parental right*: velayet hakkı, 160
- parental system*: parantel (zümre) sistemi, 294
- parentals*: zümreler, 294
- particular norm suppresses general norms*: özel hüküm, genel hükümleri ilga eder, 129
- partition in kind*: aynen bölüşülmesi, 283
- partition in value*: bedelin bölüşülmesi, 283
- partition of the estate*: mirasın paylaştırılması, 311
- partition*: paylaşma, taksim, 283
- party ordering work*: iş sahibi, 239
- party*: taraf, 110
- patent right*: patent hakkı, 159, 271
- patrimony*: malvarlığı, 147
- pecuniary compensation*: nakden tazmin, 249
- pecuniary liability*: malî sorumluluk, 214
- pecuniary punishment*: para cezası, 116
- penalty of death*: idam, 206
- penalty of imprisonment*: hapis cezası, 206
- performance*: eda, edim, 228
- performance*: ifa, 251, 258
- performance of obligations*: borçların ifası, 251
- person*: kişi, 57
- personal action*: şahsî dava, 163
- personal liability*: kişisel sorumluluk, 308
- personal performance*: şahsen ifa, 251
- personal rights*: kişilik (şahsiyet) hakları, 160
- personality principle*: kişisellik (şahsilik) ilkesi, 130
- place of performance*: ifa yeri, 251
- plaintiff*: davacı, 83, 110
- plea of non-performance*: adem-i ifa def'i, 252
- political responsibility*: siyasi sorumluluk, 204
- political rights and duties*: siyasi haklar ve ödevler, 157
- political rights*: siyasi haklar, 157
- portion*: hisse, pay, 282
- positive declaratory action*: müspet tespit davası, 109
- positive law*: pozitif hukuk, 31
- positive*: olumlu, müspet, 276
- positive status rights*: pozitif statü hakları, 156
- power of discretion*: takdir yetkisi, 125
- power of disposition*: tasarruf (*abusus*) yetkisi, 277
- power to benefit*: yararlanma (*fructus*) yetkisi, 277
- power to use*: kullanma (*usus*) yetkisi, 277
- powers arising from right of ownership*: mülkiyet hakkından doğan yetkiler, 276
- precedent*: emsal, 46
- prescription*: zamanaşımı, 262
- President of the Republic*: Cumhurbaşkanı, 52
- presidential decrees*: Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, 39
- presumption*: karine, 48, 111
- price in money*: bedel, semen, 235

primary constituent power: asli

kurucu iktidar, 32

primary sources of law: hukukun asıl
(esas) kaynakları, 31

principal property: asıl eşya, 273

*principle of equal apportionment of
public burdens*: kamu külfetleri
karşısında vatandaşların eşitliği
ilkesi, 220

principle of ex officio examination:

re'sen araştırma ilkesi, 112, 115

principle of immediate application:

derhal uygulanırlık ilkesi, 138

principle of nationality: milliyet ilkesi,
130

principle of non-retroactivity of laws:
kanunların geçmişe uygulanma-
ması ilkesi, 135

*principle of preparation of case by par-
ties*: taraflarca hazırlama ilkesi, 111

principle of territoriality: mülkîlik
(yersellik) ilkesi, 130

principle of territoriality: ülkesellik
ilkesi, 130

principle of universal succession: küllî
halefiyet ilkesi, 307

private international law: devletler
özel hukuku, 63

private law sanctions: özel hukuk
müeyyideleri, 169

private law: özel hukuk, 47

private ownership: özel mülkiyet, 268

private rights: özel haklar, 157

procedure of legislation: kanunların
yapılış usûlü, 35

prohibition: yasak, 17

promissory transactions: borçlandırıcı
işlemler, 147

promissory transactions: taahhüt
(borçlandırıcı) işlemleri, 147

proof: delil, 111, 115

property right: mülkiyet hakkı, *right
of ownership*, 158, 264

property: eşya, 158, 171

proposition: öneri, *bill*, 35

proprietor: malik, 158

protection of rights: hakların
korunması, 162

protective powers: koruyucu yetkiler,
278

proxy: vekâlet, 240

public borrowing contracts: kamu
istikraz sözleşmeleri, 219

public international law: uluslararası
kamu hukuku, 50

public law transactions: kamu
hukuku işlemleri, 149

public law: kamu hukuku, 48

public morality: genel ahlak, 137

public order: kamu düzeni, 137

public procurement: kamu ihalesi, 219

public prosecution: kamu davası, 114, 163

public prosecutor: savcı, 85, 114

public rights: kamu hakları, 155

publication in the Official Gazette:
Resmî Gazetede yayım, 132

publication: yayım, 35, 39

punishment: ceza, 175

qualms of conscience: vicdan azabı, 21

---R---

ratification: onaylama, 39

real goods: maddî mallar, 158, 265

real persons: gerçek kişiler, 57

real rights: aynı haklar, 158, 265

receipt: alındı belgesi (makbuz), 252

reconciliation: uzlaşma, 168

reduction: indirim, tenkis, 302

refusal: ret, 117

- regional administrative courts*: bölge idare mahkemeleri, 97
regional courts of justice: bölge adliye mahkemesi, 86
registration in the land registry: tapu siciline tescil, 286
regulations: tüzükler, 41
regulatory administrative acts: düzenleyici idari işlemler, 152
relation between law and customs: hukuk-örf ve âdet ilişkisi, 26
relation between law and moral: hukuk-ahlâk ilişkisi, 22
relation between law and religion: hukuk-din ilişkisi, 20
relative nullity: nisbî butlan, 174
relative rights: nisbî haklar, 161
release on probation: koşullu salıverilme, meşruten tahliye, 116
release: ibra, 258
religious rules: din kuralları, 18
renewal: yenileme, 258
rental agreement: kira sözleşmesi, 236
repeal: ilga, abrogation, 133
reproach: kınama, reprobation, 24
res (Lat.): eşya, 158
res nullius (Lat.): sahihsiz mallar, 272
rescission: fesih, 237
reserved portion: saklı pay, mahfuz hisse, 299, 300
resignation: istifa, 241
respondent: davalı, 83, 110
responsibility: sorumluluk, mesuliyet, 203
restricted real rights: sınırlı aynı haklar, 265
result: netice, 207
result of tort liability: haksız fiil sorumluluğunun sonucu, 248
revenge: öç alma, 168
reversal: bozma, 91
right of construction: üst hakkı, superficies, 266
right of incumbrance: taşınmaz yükü, 266
right to claim: talep hakkı, 107
right: hak, 153
rights and duties of the individual: kişinin hakları ve ödevleri, 156
rights in rem: aynı haklar, 158, 265
rights of status activus: aktif statü hakları, 157
rights of status negativus: negatif statü hakları, 156
rights of status positivus: pozitif statü hakları, 156
risk principle: risk ilkesi, 220
risk-liability: risk sorumluluğu, 220
rules of good manners: görgü kuralları, 25
rules of law: hukuk kuralları, 17
rules of logic: mantık kuralları, 126
rules of social order: toplumsal düzen kuralları, 16
---S---
safekeeping contracts: emanet (saklama) sözleşmeleri, 241
sale: satım, 235
sanction: müeyyide, yaptırım 18, 167
sanctions in public law: kamu hukuku müeyyideleri, 175
secret vote: gizli oy, 33
seller: satıcı, 234
sentence of acquittal: beraat kararı, 89,116
sentence of condemnation: mahkûmiyet kararı, 89, 116
separation of public and private law: kamu hukuku - özel hukuk ayrımı, 47
service: hizmet, work, 67, 239

- servitudes*: irtifak hakları, 159, 266
sham transactions: muvazaalı işlemler, 302
simple partnership: adi şirket, 244
social rights: sosyal haklar, 156
social security law: sosyal güvenlik hukuku, 69
sole ownership: tek mülkiyet, 281
solidary suretyship: müteselsil kefalet, 242
sources of law: hukukun kaynakları, 30
special provisions: özel hükümler, 54, 60
specialized courts: ihtisas (uzmanlık) mahkemeleri, 82, 84
specific bequest: belirli mal bırakma, 297
specific legatee: lehine mal bırakılan kişi, 298
specifications: şartname, 219
state of emergency: olağanüstü hâl, 38
state of necessity: ıztırar hali, 165; zorda kalma, zaruret hâli, 247; zorunluluk hali, 213;
state sanction: devlet desteği, 44
state: devlet, 151
statute: kanun, 34, 149
statutory decrees: kanun hükmünde kararname, 36
statutory evidence system: kanunî delil sistemi, 111
statutory heirs: yasal mirasçılar, *legal heirs*, *intestate successors*, 292
stay of execution: yürütmeyi durdurma, 118
strict liability: kusursuz sorumluluk, 220, 247
subjective impossibility: kusurlu imkansızlık, 253
subject-matter: konu, 17
succession in toto: bütün olarak geçiş, 308
succession: miras, 291
successor: varis, 291
suit of abstention: içtinap davası, *injunction suit*, 109
suit: dava, 107
suitability for possession: hakimiyet kurulmaya elverişli olma, 271
Supreme Council of Judges and Public Prosecutors: Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 85, 104
suretyship: kefalet, 242
surviving spouse: sağ kalan eş, 295
systematical interpretation: sistematik yorum, 126
---T---
tacit: zımnî, örtülü, 232
tangible goods: maddî mallar, 158, 265
tax cases: vergi davaları, 119
tax courts: vergi mahkemeleri, 96
tax law: vergi hukuku, 53
teleological interpretation: amaçsal yorum, 126
teleological interpretation: gaî yorum, 126
temporary causes: geçici nedenler, 209
tenant: kiracı, 237
termination under the to law on the leasing: kira kanununa göre sona erme, 237
territorial application of laws: kanunların yer bakımından uygulanması, 130
testamentary disposition: ölüme bağlı tasarruf, 298
testamentary legal transactions: ölüme bağlı hukuki işlem, 147
testator: vasiyetçi, vasiyet yapan kişi, 298

- testator's freedom to dispose*: tasarruf yapma özgürlüğü, 299
thing: eşya, 158
time of performance: ifa zamanı, *due date*, 251, 255
tort liability: haksız fiil sorumluluğu, 217, 244
tort: haksız fiil, 141, 216, 244
trademarks: markalar, 159-160
traffic courts: trafik mahkemeleri, 85
transaction for consideration: ivazlı işlem, 147
transaction without any consideration: ivazsız hukukî işlem, 147
transfer of actual possession: zilyetliğin devri, 292
transfer of estate: mirasın mirasçılara geçişi, 302
trial courts: ilk derece mahkemeleri, 99
Turkish Civil Code: Türk Medenî Kanunu, 56
Turkish Commercial Code: Türk Ticaret Kanunu, 61
Turkish Constitutional Law: Türk anayasa hukuku, 51
Turkish Grand National Assembly [TGNA]": Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM], 35
Turkish Penal Code: Türk Ceza Kanunu, 54
types of lawsuits: dava türleri, 108
types of real rights: aynî hakların türleri, 265
---U-V-W---
ultra petita prohibition: istem dışı karar verme yasağı, tarafların talepleriyle bağlılık ilkesi, 113
unexpected case: beklenmeyen hâl, 210, 233
unified decisions of supreme courts: içtihadı birleştirme kararları, 46
unilateral administrative acts: tek-yanlı idarî işlemler, 151
unilateral legal transactions: tek taraflı hukukî işlemler, 145, 229
unjust enrichment: sebepsiz zenginleşme, 217, 249
unlawful legal acts: hukuka aykırı fiiller, 141
unworthiness to inherit: mirastan yoksunluk, *loss of inheritance rights*, 304
unwritten source: yazısız kaynak, 44
usages: teamüller, 24
usufruct right: intifa hakkı, 266
usufructuary lease: ürün kirası, 236
vendetta: kan davası, 26
vesting of the inheritance: mirasın kazanılması, 307
victim: mağdur, 85, 115
view: keşif, *inspection*, 111
vote of confidence: güven oylaması, 204
will: vasiyet, 298
without any consideration: ivazsız, 236
witness: şahit, tanık, 111
work: eser, 240
work: hizmet, 67, 239
written copy of a court decision: ilâm, 113
written form: yazılı şekil, 233
written sources of law: hukukun yazılı kaynakları, 31 ■

KEMAL GÖZLER'İN ÖZGEÇMİŞİ VE YAYIN LİSTESİ

E-mail: kgozler@hotmail.com

Web: www.anayasa.gen.tr/gozler.htm

I. ÖZGEÇMİŞ**1. Öğrenim:**

- 1983-1987 *Lisans*: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
 1988-1990 *Yüksek Lisans* (Kamu Hukuku): Ankara Üniversitesi SBE
 1990-1992 *DEA* (Kamu Hukuku): Bordeaux Üniv. Hukuk Fakültesi (Fransa)
 1992-1995 *Doktora* (Kamu Hukuku): Bordeaux Üniversitesi Hukuk Fakültesi

2. Meslekî Çalışma:

- 1988-1997 *Araştırma Görevlisi*: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
 1997-2000 *Yardımcı Doçent*: Uludağ Üniv. İİBF KY Böl. Hukuk Bilimleri ABD
 2000-2004 *Doçent*: Uludağ Üniversitesi İİBF KY Bölümü Hukuk Bilimleri ABD.
 2004-2007 *Doçent*: Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
 2007-2016 *Profesör*: Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
 2016- *Emekli*.

II. YAYINLAR**A. KİTAPLAR**

Yayınlanmış 30'dan fazla kitap. Kitap listesine ve kitapların tanıtımına ve bazılarının tam metinlerine www.anayasa.gen.tr/gozler.htm adresinden ulaşılabilir. Bu kitaplardan en önemlileri şunlardır:

1. *Türk Anayasa Hukuku*, Bursa, Ekin, 3. Baskı, 2019, XLVIII+1360 s.
2. *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 24. Baskı, 2019, XVI+512 s.
3. *Türk Anayasa Hukukuna Giriş*, Ekin, 15.Baskı, 2019, XVI+384 s.
4. *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin, 2011, 2 Cilt, 2180 s.
5. *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, Bursa, Ekin, 11. Baskı, 2019, XVI+512 s.
6. *Anayasa Hukukunun Genel Esaslarına Giriş*, Bursa, Ekin, 12. B., 2019, 368 s.
7. *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 28. Baskı, 2019, XVI+408 s.
8. *Kısa Anayasa Hukuku*, Bursa, Ekin, 17. Baskı, 2019, XVI+272 s.
9. *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 3. Baskı, 2019, 2 Cilt (48+1568; 48+1664 s.).
10. *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 21. Baskı, 2019, XXXII+800 s.
11. *İdare Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 25. Baskı, 2019, XVI+444 s.
12. *Hukuka Giriş*, Bursa, Ekin, 16. Baskı, 2019, XVI+528 s.
13. *Hukukun Temel Kavramları*, Bursa, Ekin, 16. Baskı, 2019, XVI+352 s.
14. *Devletin Genel Teorisi*, Bursa, Ekin, 9. Baskı, 2018, XVI+384 s.
15. *İnsan Hakları Hukuku*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2018, XIV+568 s.
16. *İnsan Hakları Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 2017, XVI+368 s.
17. *Mahallî İdareler Hukuku*, Bursa, Ekin, 2018, XVI+520 s.
18. *Mahallî İdareler Hukukuna Giriş*, Bursa, Ekin, 2018, XVI+352 s.
19. *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2019, XVI+288 s.

B. MAKALELER

70'ten Fazla Yayınlanmış Makale. Makalelerin listesine ve tam metinlerine www.anayasa.gen.tr/gozler.htm adresinden ulaşılabilir.

III. ALDIĞI ATIFLAR (Listeye www.anayasa.gen.tr/atiflar.htm'den ulaşılabilir)

Web of Science.- Citing Articles: 124; Sum of the Times Cited: 138; h-index: 7

Google Scholar.- Citations: 2028; h-index: 18; i10-index: 33 (31.12.2018 itibarıyla).

ÖĞRENCİ
DOSTU®
SERİSİ

Doğu Roma İmparatoru Jüstinyen tarafından M.S. 229-533 yıllarında İstanbul'da hazırlatılıp yürürlüğe konulan *Corpus Iuris Civilis*'ten önce Roma İmparatorluğunda hukuk eğitimi tam bir kaos içindeydi. Hukuk kuralları dağınık; hukuk kitapları ise kalın ve bulanıktı. Üstelik "hiçbir servetin satın alamıyacağı ve hiçbir yeteneğin sindiremeyeceği" sayıda ders kitabı vardı. Dolayısıyla hukuk eğitimi, insanın anlama kapasitesini aşacak derecede zordu.

Rivayete göre hukuk öğrencileri, hukuk hocalarını İmparator Jüstinyen'e şikayet ederler. Bunun üzerine İmparator Jüstinyen bir yanda dağınık hukuk kurallarının derlenmesini emreder ki ortaya *Codex* çıkar (7 Nisan 529). Jüstinyen diğer yandan, "hukuka âşık gençler (*cupidae legum iuventuti*)" için "açık ve basit (*levi ac simplici*)" bir ders kitabı hazırlanmasını emreder ki ortaya *Institutiones* çıkar (21 Kasım 533). *Institutiones* yazıldıktan sonra İmparator Jüstinyen, hukuk fakültelerinde *Institutiones*'ten başka ders kitabı okutulmasını yasaklar ve böylece Doğu Roma İmparatorluğundaki öğrenciler işkenceden kurtulurlar.

Günümüz Türkiye'sinde de hukuk eğitimi, Jüstinyen'den önce İstanbul'daki hukuk eğitimini andırmaktadır. Ülkemizde hukuk eğitimi tam bir kaos içindedir. Sayısız ders kitabı vardır. Üstelik bunlar hacim bakımından kalın, içerik bakımından ise bulanıktırlar.

Günümüz Türkiye'sinde de artık *Institutiones* ayarında kısa, açık ve basit ders kitapları yazmak ve bulanık ders kitaplarını tasfiye etmek gerekmektedir. Nasıl Jüstinyen'in *Institutiones*'i 533 yılında Doğu Roma'daki, yani İstanbul'daki hukuk öğrencilerini işkenceden kurtarmış ise, günümüz Türkiye'sinde de hukuk öğrencilerini işkenceden kurtaracak ders kitapları yazmanın vaktidir. İşte "öğrenci dostu" serisi, böyle bir anlayışla yola çıkıyor.

"*Oğrenci dostu*" kitap, *Institutiones*'in açtığı yoldan giden, "açık ve basit (*levi ac simplici*)" bir şekilde yazılmış olan ve öğrencilere hukuku "kolay yoldan (*ad leniore via*)" ve "çok büyük emek harcamaksızın (*sine magno labore*)" öğretmeyi amaçlayan kitap demektir.

"*Oğrenci dostu*" kitap, hacim bakımından ince, içerik bakımından ise kaynak suyu gibi berrak olan kitaptır. "*Oğrenci dostu*" kitap ile ders çalışmak işkence değil, bir zevk haline gelecek. "*Oğrenci dostu*" kitap ile öğrencinin kendine güveni geri gelecek.

Cupidae legum iuventuti salutem (Hukuka âşık gençlere selam olsun!)

K.G.

Bölüm 1: Hukukun Bölgi Kaynakları
Bölüm 2: Toplumsal Düzen Kuralları
Bölüm 3: Hukukun Kaynakları
Bölüm 4: Hukukun Dalları
Bölüm 5: Yargı Örgütü

Bölüm 6: Dava türleri
Bölüm 7: Hukuk Kurallarının Uygulanması
Bölüm 8: Hukuki Olaylar, Filler ve İşlemler
Bölüm 9: Hak Kavramı
Bölüm 10: Mülkiyet Kavramı

Bölüm 11: Kişilik Kavramı
Bölüm 12: Sorumluluk Kavramı
Bölüm 13: Borç Kavramı
Bölüm 14: Mülkiyet Kavramı
Bölüm 15: Miras Kavramı

Lady Justice - Allegory of Justice - Statue at Court Building in at Trida Svobody Street Olomouc (Czech Republic), Sculptor: J.L. Urban http://en.wikipedia.org/wiki/File:Justice_statue.jpg

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No 2. Osmangazi / Bursa
Tel : 0224 220 16 72 - 223 04 37
Fax: 0224 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com

ONLINE SATIŞ

www.ekinyayinevi.com

ISBN: 978-605-327-893-1

9 786053 278931